

Міністерство внутрішніх справ України
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ
КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ
ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

КАФЕДРА ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРИЙОМІВ
РУКОПАШНОГО БОЮ ПРИ СИЛОВОМУ ЗАТРИМАННІ
ТА ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ НАДАННЯ
ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

*Матеріали
Всеукраїнського круглого столу*

(м. Дніпро, 5 лютого 2021 року)

Дніпро
2021

УДК 351.74 + 342.95

П 68

*Рекомендовано до друку кафедрою
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(протокол № 8 від 26 лютого 2021 р.)*

П 68 Правові аспекти застосування прийомів рукопашного бою при силовому затриманні та проблемні питання надання домедичної допомоги : збірник матеріалів круглого столу / уклад : к.ю.н. В. В. Богуславський, к.н. з фіз. вих. та спорту Д. В. Петрушин ; за заг. ред. В. В. Богуславського. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 140 с.

Збірник містить матеріали круглого столу, в якому взяли участь науковці, викладачі та здобувачі закладів вищої освіти та наукових установ України, а також фахівці-практики сил охорони правопорядку. Тематика публікацій охоплює правові аспекти застосування прийомів рукопашного бою при силовому затриманні та проблемні питання надання домедичної допомоги.

Матеріали круглого столу можуть бути використані в науково-дослідній роботі та освітньому процесі ЗВО зі специфічними умовами навчання, а також у правотворчій, правозастосовній та правоохоронній діяльності.

*За повного або часткового використання
матеріалів посилання на видання обов'язкове.*

*За виклад, зміст і достовірність
матеріалів відповідають автори.*

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

к.ю.н. **Сергій Балабан** (голова); к.ю.н. **Костянтин Бахчев** (заст. голови);
к.ю.н. **Віктор Богуславський**; к.ю.н., доц. **Віталій Покайчук**; к.наук з фіз.
вих. та спорту **Дмитро Петрушин**.

© ДДУВС, 2021

© Автори, 2021

З М І С Т

Андрій ФОМЕНКО, Віталій ГРИБАН, Володимир МЕЛЬНИКОВ, Дмитро КАЗНАЧЕЄВ Координаційні здібності та їх розвиток у професійно-прикладній фізичній підготовці студентів і курсантів	8
Христина ДАНИЛЮК Інноваційні методи що до проведення занять з домедичної підготовки поліцейських	11
Олена КОШЕЛЕВА, Каріна МАРКЕЧКО Теоретико-методичні засади удосконалення фізичної підготовки студентів, які навчаються за спеціальністю «правоохоронна діяльність»	13
Роман МАРКОВ Учасники розбудови сектору безпеки і оборони України	17
Дмитро ПЕТРУШИН, Віктор БОГУСЛАВСЬКИЙ Проблематика занять зі спеціальної фізичної підготовки в умовах пандемії COVID-19 в закладах зі специфічними умовами навчання	20
Олександр СКРИПЧЕНКО, Ірина СКРИПЧЕНКО Профілактика травматизму на заняттях зі спеціальної фізичної підготовки правоохоронців	21
Дмитро ТІНІН Становлення та розвиток рукопашного бою в системі службової підготовки поліцейських та кадрів сил сектору безпеки	24
Олександр КАРПЕНКО Щодо контролю та нагляду у сфері забезпечення законності застосування чи використання вогнепальної зброї співробітниками поліції	26
Олексій БУЛГАКОВ, Іван МИЧКА, Сергій ГВОЗДЬ Особливості адаптації військовослужбовців до фізичних навантажень	28

Владислав ЛАСТОВКІН Правові засади застосування прийомів рукопашного бою при затриманні правопорушника	31
Віктор РОЖЕЧЕНКО, Карина МАРКЕЧКО Методика навчання прийомів захисту від погрози вогнепальною зброєю та обеззброєння	34
Микола ПОЖИДАЄВ Шляхи вдосконалення службово-бойової діяльності сил сектору безпеки України	37
Андрій КИРИЧЕНКО, Микола ПОЖИДАЄВ Важливість внесення змін до занять з рукопашного бою курсантів ЗВО МВС на основі аналізу змагань першості України	39
Ігор ЧОБОТЬКО Ефективні прийоми рукопашного бою при затриманні в Україні	41
Маргарита ЧОБОТЬКО Проблеми тактичної підготовки працівників поліції	44
Дмитро АНІСІМОВ, Максим ЛОЗИЦЬКИЙ Щодо удосконалення рівня службово-прикладних єдиноборств шляхом вирішення гендерного питання	47
Артем ГЕРАСИМОВ, Андрій ТОКАР Проблеми та перспективи розвитку системи професійного відбору майбутніх правоохоронців	50
Артем ГЕРАСИМОВ Правові аспекти застосування прийомів рукопашного бою при силовому затриманні	52
Артем ГЕРАСИМОВ Сучасні питання фізичної підготовки та фізичного виховання курсантів та студентів ЗВО зі специфічними умовами навчання	54
Євгеній КАЛАШНІК Фактори, що сприяють вдосконаленню рівня компетентності під час навчань з вогневої підготовки	57

Володимир РОГАЛЬСКИЙ, Олександр КОПТЄВ

Правові аспекти застосування рипто в рукопашного бою при силовому затриманні та проблемні питання надання домедичної допомоги 59

Владислав КОТОВ

Розгляд основних особливостей співпраці поліції з населенням під час проведення масових заходів 62

Дмитро ДЩЕНКО, Павло ПЕТРЕНКО

Надання першої медичної допомоги поліцейським 64

Владислав ШЕВЕРУН, Руслан ГЛІНКІН

Правові аспекти застосування прийомів рукопашного бою при силовому затриманні 67

Аліна НЕМЕШ

Удосконалення вогневої підготовки кадрів сил безпеки України 70

Владислав КУХАР

Підвищення стресостійськості в психологічній підготовці поліцейських 72

Олександр ЖУРАВЕЛЬ, Альона ПОЛОЗ, Діана ЧАБАН

Основні положення надання домедичної допомоги після застосування прийомів рукопашного бою 75

Ріпсіме САРОЯН, Дмитро ТІНІН

Удосконалення психологічної і тактико-спеціальної підготовки поліцейських 77

Роман МАРКОВ, Альона КРАВЧЕНКО

Захист від тероризму як соціально-правовий феномен 79

Дмитро ДЩЕНКО, Артем РУДЕНКО

Правові підстави та особливості застосування фізичної сили поліцейськими під час реагування на факти домашнього насильства 82

Владислав ТИШКОВ

Способи подолання страху та невпевненості в роботі поліцейського 84

Олена ДИШКАНТ, Вікторія НІКОЛАСВА

Необхідність удосконалення фізичної підготовки, а саме прийомів рукопашного бою для майбутніх працівників поліції 87

Карина ЛАГУН

Проблеми навчання працівників поліції вогневої підготовки в умовах недостатнього освітлення 89

Дмитро БЄЛАН

Особливості сучасної фізичної підготовки та фізичного виховання курсантів та студентів ЗВО зі специфічними умовами навчання 91

МОЛДОВА Я.О.

Особливості використання електрошокерів в аспекті домедичної допомоги 93

Костянтин ВОЗНЮК

Особливості шляхів удосконалення фізичної підготовки сил правопорядку України 95

Альона ПОЛОЗ, Микола ПОЖИДАЄВ

Основні положення надання домедичної допомоги після застосування прийомів рукопашного бою 97

Тетяна ТРЕНЬ, Дмитро АНІСІМОВ

Рівень фізичних здібностей як необхідна умова професійної підготовки поліцейських 100

Ангеліна БАБ'ЯК, Сергій ПЕТРЕНКО

Психологічна травма у великому спорті 102

Максим ЛОГВИНЕНКО

Проблеми та перспективи розвитку системи професійного відбору майбутніх правоохоронців 104

Єлизавета ПАВЛЕНКО

Міжнародний та зарубіжний досвід службово-бойової діяльності сил сектору безпеки України 106

Дмитро ПЕТРУШИН, Роман МАРКОВ, Дмитро АНІСІМОВ

сучасні питання фізичної підготовки та фізичного виховання курсантів та студентів ЗВО зі специфічними умовами навчання 108

Юрій ВОЛКОВ, Артем САУСЯ

Фізична підготовка як основа виховання курсантів та студентів ЗВО зі специфічними умовами навчання 110

Юрій ВОЛКОВ, Поліна СМАЛЬ

Підвищення ефективності забезпечення особистої безпеки працівників поліції в ситуаціях із застосуванням вогнепальної зброї 113

Максим КАЛІМАН, Юлія ПАРКІНА

Проблеми та перспективи розвитку системи професійного відбору майбутніх поліцейських 116

Аліна ЛУКОМСЬКА

Теоретичні аспекти застосування поліцейських заходів під час здійснення повноважень правоохоронцями у професійній діяльності 118

Анатолій НАТОЧІЙ

Шляхи вдосконалення та модернізація процесу вогневої підготовки працівників національної поліції України 120

Анатолій НАТОЧІЙ, Владислава ГЛУШАЧЕНКО

Інноваційні технології та їх застосування в процесі навчання вогневої підготовки 122

Тетяна СИЧОВА

Психологічний аспект вогневої підготовки майбутніх поліцейських 126

Володимир ТИМОФЄЄВ, Дар'я ЖУРАВЛЬОВА

Вплив незаконного обігу зброї на рівень злочинності в Україні 128

Юлія ЧАБАНЕНКО

Теоретичні аспекти удосконалення професійної підготовки працівників Національної поліції України 130

Олександр ЧЕРКАС

Забезпечення особистої безпеки при проведенні спеціальних операцій із затримання злочинців 133

Діана ШЕВЦОВА

Психологічне забезпечення службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку України 135

Дмитро АНІСІМОВ

Окремі питання протиправного впливу на результати офіційних спортивних змагань в умовах розвитку інформаційно-комунікаційних технологій 137

Андрій ФОМЕНКО, ректор ДДУВС,
кандидат юридичних наук, Заслужений
юрист України, полковник поліції

Віталій ГРИБАН, доктор біологічних
наук, професор ДДУВС, Заслужений
працівник народної освіти України

Володимир МЕЛЬНИКОВ, кандидат
біологічних наук, доцент,
Західноказахстанський
державний університет, м.Уральск

Дмитро КАЗНАЧЕВ,
кандидат юридичних наук,
доцент ДДУВС

КООРДИНАЦІЙНІ ЗДІБНОСТІ ТА ЇХ РОЗВИТОК У ПРОФЕСІЙНО-ПРИКЛАДНІЙ ФІЗИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ І КУРСАНТІВ

На теперішній час велике значення для розвитку та вдосконалення фізичних якостей та рухових навичок велике значення надається розробці та вдосконаленню методів тренування [1]. Спортивне тренування – це спеціалізований педагогічний процес, направлений на підвищення як рипто ва фізичної працездатності людини, такі спеціальної, забезпечуючий високі досягнення у вибраному виді спорту [2]. Велике інтерес у фізичному тренуванні викликає тренування координаційних здібностей.

У теорії і методики фізичного виховання і спортивного тренування ефективно використання координаційних здібностей (КЗ) розглядається перш за все як основна складова «координаційної тренування (КТ)». Серед авторів [3-6] переважає стійка думка про те, що КТ є однією з найважливіших і невід’ємних частин комплексного навчально-тренувального процесу, але поряд з цим найменш вивчена . У спортивній діяльності під КТ розуміється рипто гічний процес, спрямований на формування КЗ як найважливіша передумова досягнення спортсменів у різних видах спорту. В системі ППФП студентів та курсантів до правоохоронної діяльності під координаційним вдосконаленням слід розуміти спеціалізований педагогічний процес у вигляді рипто ваційної підготовки, спрямованої на розвиток загальних, спеціальних і специфічних КЗ з метою розширення фонду рухових умінь і навичок.

В якості основних засобів (координаційних вправ) для розвитку КЗ застосовують різноманітні рухові дії:

- пов’язані з подоланням координаційних труднощів (рипто ва прояви точності, швидкості, раціональності виконання складних рухових дій, а та-

кож винахідливості при виконанні цих дій в умовах, що змінюються);

- нові (незнайомі) для виконавця (навчання) нові технічні елементи);

- добре освоєні рухи, що потрібно виконувати в нових умовах або при зміні способу дії.

У координаційному тренуванні всі вправи діляться на загальні і спеціальні. Загальні координаційні вправи:

- збагачують фонд життєво важливих навичок і умінь (нові вправи або варіанти вправ, рекомендовані в програмах для студентів і курсантів силових відомств);

- збільшують руховий досвід (одиначні та парні рипто валют а ічн вправи без предметів і з предметами (м'ячами, палицями, скакалками, обручами і ін.));

- загальні елементи гімнастики та акробатики, вправи під час бігу, стрибків і метання, рухливих і спортивних ігор з високими вимогами до координації рухів;

- з переважною спрямованістю на окремі компоненти КЗ, що забезпечують оптимальне управління та регулювання рухових дій.

Спеціальні координаційні вправи обумовлені специфікою обраного виду діяльності:

- сприяють освоєнню і закріпленню умінь і навичок, технічних і тактичних дій;

- розвивають специфічні координаційні здібності до орієнтування в просторі, диференціювання параметрів руху, ритму та ін.;

- формують специфічні сприйняття (почуття часу, простору і ін.).

Загальні і спеціальні координаційні вправи потрібно передувати і проводити у поєднанні з кондиційними, а також з техніко тактичними завданнями. Дані комплекси необхідно проводити в ігровій і змагальній формі, яка є дієвим засобом формування певних координаційних здібностей.

Відповідно до принципу переважного впливу на розвиток КЗ рипто вльні засоби поділяються на аналітичні (спрямовані переважно на розвиток окремих КЗ) і синтетичні (спрямовані на виховання двох і більше КЗ). Ефективність застосування різних засобів на формування координаційних здібностей залежить від застосування відповідних методів, які поділяються на:

- методи стандартно-повторних строго регламентованих вправ для розучування нових, досить складних координаційних рухових дій, оволодіти якими можна лише після ряду повторень у відносно стандартних умовах;

- методи варіативних вправ — основні методи розвитку КЗ.

Виділяють методи строго регламентованого і не строго рипто валютного варіювання. Зокрема, за ступенем вибіркової впливу на КЗ можна говорити про методи вибірково спрямованого вправи з впливом переважно на окремі КЗ і методах генералізованого вправи (з загальним впливом на дві і більше КЗ). Перспективним методом, що робить істотний вплив на прояв КЗ, називають метод спрямованого сполучення, який направлений на поєднання координаційних і кондиційних здібностей, координаційних здібностей і

рипніки рухів, технічної та фізичної підготовки. З цією метою застосовують метод ідеомоторного тренування, ігровий і змагальний методи.

Для розвитку спеціальних КЗ в сучасній практиці все ширше рипто втовують спеціалізовані засоби, методи і методичні прийоми. Основне їх призначення полягає в тому, щоб забезпечити відповідні зорові сприйняття і уявлення, дати об'єктивну інформацію про параметри виконуваних рухових дій, сприяти вдосконаленню окремих параметрів рухів у процесі їх виконання та впливати на всі органи чуття, які приймають участь в управлінні і регулюванні рухів. До названих вище спеціалізованих засобів і методів відносяться:

- кіноциклографічні і відеомагнітофонні демонстрації, що дозволяють аналізувати техніку рухових дій;

- метод ідеомоторної вправи, що полягає в спробі уявного відтворення окремого руху або відтворення чітких рухових дій в цілому, або окремих характеристик вправи перед виконанням руху;

- засоби і методичні прийоми, що дозволяють виконувати вправи під звукове або світлове супроводження, відтворювати просторові, тимчасові і ритмічні характеристики рухів і сприймати їх візуально, на слух або риптоно і т. д. ;

- прийоми і умови спрямованого відчуття руху, засновані на застосуванні спеціальних тренажерних пристроїв, які дозволяють відчутти окремі елементи руху (просторові, динамічні, тимчасові або їх сукупність);

- деякі методи термінової інформації, засновані на використанні технічних пристроїв, автоматично рипто вал параметри рухів і завчасно сигналізувати про порушення окремих з них.

Таким чином, основними засобами і методами розвитку КЗ в процесі ППФП студентів, курсантів є загальні і спеціальні координаційні вправи, виконувані в стандартних і варіативних умовах з вибірково спрямованим впливом як на окремі, так і загальні координаційні здібності.

На нашу думку більш перспективним є метод спрямованого поєданого впливу основних компонентів ППФП: кондиційних і координаційних; координаційних і техніко-тактичних; техніко-тактичних і кондиційних.

Також слід зазначити, що оптимальний тренувальний ефект в розвитку тренуваності буде досягатися тоді, коли змінюється черговість вправ від заняття до заняття і підвищується їх складність [7] ..

1. Мельников В.Л. Профессиональный спорт: Учебное пособие. – Уральск. 2016. 216 с.

2. Воробьев А.Н. Очерки по физиологии спортивной тренировки. Издательство «физкультура и спорт». -М., 1971.- 233 с.

3. Лях, В. И. Координационно-двигательное совершенствование в физическом воспитании и спорте: история, рипто, экспериментальные исследования // Теория и практика физ. Культуры. -1995, № 11. — С. 1624.

4. Координационная тренировка в системе профессионально-прикладной физической рипто вал к военно-профессиональной деятельности : учеб. пособие [М. В. Пузиков и рипи.] . — Минск: ВА РБ, 2012. — 203 с.

5. Зайцев В.К. Технологии тренировки функциональных систем организма хоккеистов. Теория и практика профессионального спорта. Учебное пособие. – М., Академический проект, 2006

6. Ланда Б.Х. Методика комплексной оценки физического развития и физической подготовленности. Учебное пособие. – М., Советский спорт, 2011

7. Грибан В.Г., Мельников В.Л., Хрипко Л.В., Казначеев Д.Г. Фізичне виховання: підручник. Дніпро: ДДУВС, 2019. 232 с.

Христина ДАНИЛЮК,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ЩО ДО ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ З ДОМЕДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

В Україні протягом останніх років значно зросла кількість мікросоціальних конфліктів: терористичні акти, військові дії, кримінальні «розбірки» і злочини, в результаті яких загинули та отримали поранення велика кількість людей.

У наданні першої медичної допомоги постраждалим в мікросоціальних конфліктах важлива роль лягає на плечі полісмена, так як вони в силу службових обов'язків перебувають в зоні підвищеного ризику і можуть в перші хвилини після травми виконати необхідні дії, які дозволяють запобігти загрозі життю та здоров'ю пораненим. Отже, знання та навички з надання домедичної допомоги є вкрай необхідними у професійній діяльності поліцейських [2, 3, 5].

Домедична допомога є одною з основних дисциплін, які включено до навчальної програми закладів вищої освіти МВС [1]. Якісне та ефективне опанування рипто валю матеріалу в умовах сьогодення є можливим лише за рахунок впровадження інноваційних методик, які дозволять майбутнім поліцейським набути професійних навичок у наданні реанімаційних заходів, заходив невідкладної допомоги при кровотечах, проблемах з серцево-судинною системою, наданню допомоги при переломах тощо. Ефективним заходом є проведення занять з домедичної допомоги шляхом моделювання, алгоритмізації та раціоналізації першої допомоги при травмах і невідкладних станах. Доцільно на заняттях деяку частину часу відводити на відпрацювання ситуацій, в яких потрібне не тільки вміння надавати першу медичну допомогу, а також відпрацювання уміння контролювати свій психологічний стан та стан потерпілих або заручників, що були поранені під час виконання операції.

Процес навчання, як відомо, складається з декількох стадій. Одною зі

стадій є отримання інформації. Для кращого сприйняття інформації рипто вно використовувати всі канали її отримання:

- візуальний (слайди, навчальні фільми, плакати);
- вербальний (розповідь викладача на лекціях, відповіді на семінарських, практичних заняттях);
- тактильний (той, кого навчають виконує маніпуляції на практичних заняттях).

Лекція є однією з важливих форм навчання, де задіяні візуальний і вербальний канали отримання інформації.. Саме тут курсанти отримують основну інформацію про сутність розглянутих питань, про конкретні приклади з практики застосування прийомів першої допомоги.

На практичних заняттях, навчання необхідно проводити у вигляді проблемних та ігрових занять з імітацією самих різних видів нещасних випадків і травм. Основна ціль подібних занять – відпрацювати тактику і навички правильної поведінки, виконання прийомів першої допомоги, способів швидкого збору інформації про потерпілого. Необхідно навчити мобілізувати всі сили, швидко приймати раціональні рішення в скрутних умовах екстреної ситуації (темрява, дощ, холод, відсутність необхідних засобів порятунку).

Для того щоб реалізувати цей багатоступінчастий метод, необхідно поділити групу на підгрупи не більше чотирьох осіб, щоб була можливість попрацювати з кожним окремо. Для проведення потрібна оптимально облаштована навчальна аудиторія чи майданчик, якій приближений до реальних подій, де представлені всі засоби отримання інформації. Таким чином, при підготовці співробітника поліції необхідний багатоступінчастий метод навчання наданню першої допомоги, який створює передумови для успішного професійного самовдосконалення і формує спеціальні навички, необхідні в практичній діяльності.

Обсяг домедичної допомоги включає:

- діставання постраждалих із-під завалів, винос з осередку ураження;
- тимчасова зупинка зовнішньої кровотечі шляхом: накладання джгута для зупинки крові (стандартного або імпровізованого), пов'язки, та пальцевого стиснення магістральних судин;
- усунення асфіксії шляхом вивільнення верхніх дихальних шляхів від слизу, крові, ґрунту і можливих сторонніх тіл, надання визначеного положення тілу (при западанні язика, блювоті, сильній носовій кровотечі) і проведення штучної вентиляції легень (рот у рот, рот у ніс, S-подібна трубка тощо);
- закритий масаж серця;
- накладання асептичної пов'язки на рану і опікову поверхню, накладання окклюзійної пов'язки при проникаючих пораненнях грудної клітини з використанням прогумованої оболонки індивідуального перев'язувального пакета;
- іммобілізацію ушкодженої ділянки тіла найпростішими засобами з використанням табельних і підручних засобів тощо[2, 4].

Враховуючи сучасні умови професійної діяльності поліцейського, запровадження в освітній процес інноваційних форм і методів навчання, посилення його практичної спрямованості, основна увага при проведенні занять у системі першопочаткової підготовки акцентується на відпрацюванні курсантами здобутих теоретичних знань, зокрема й щодо надання домедичної допомоги.

1. Вайда Т. С. Тактична медицина як сучасний компонент навчальної дисципліни «Долікарська допомога» у системі професійної підготовки працівників Національної поліції України. – 2016. С.98-101.

2. Валєєв Р. Г., Токар І. Ю. Актуальність підготовки майбутніх поліцейських до використання методів тактичної медицини та медицини екстрених ситуацій //Редакційна колегія. – 2017. – С. 90.

3. Миронюк С. А. Надання домедичної та медичної допомоги громадянам як форма реалізації соціальної та сервісної функції поліції. Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (ДДУВС, 15.03.2019) – 2019.

4. Ташматов В. А. Надання домедичної допомоги поліцією України. Протидія злочинності: проблеми практики та науково-методичне забезпечення– 2017. С. 48-50

5. Христов О., Денисенко Є. Окремі аспекти визначення обов'язків поліцейського щодо надання невідкладної, зокрема домедичної й медичної, допомоги //Підприємство, господарство і право. – 2017. – №. 6. – С. 140-143.

Олена КОШЕЛЕВА

кандидат наук

з фізичного виховання та спорту,

старший викладач

Придніпровської державної
академії фізичної культури і спорту

Каріна МАРКЕЧКО

викладач кафедри фізичного виховання

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ»

Специфіка сучасної правоохоронної діяльності вимагає від майбутніх фахівців не тільки ґрунтовних юридичних знань, а й високого рівня фізичної підготовленості. Саме це є одним із визначальних факторів, від яких залежить ефективність виконання ними професійних функцій [1,3]. Аналіз науково-методичної літератури [2,4] та досвід практичної діяльності свідчать, що успішне вирішення професійних завдань правоохоронцями залежить від

рівня їх фізичної, психологічної підготовки і вироблених спеціальних професійно-прикладних рухових вмінь та навичок, тому в закладах вищої освіти МВС України йде активний пошук шляхів удосконалення процесу підготовки фахівців з цієї спеціальності. Особливої уваги приділяється проблемі удосконалення системи загальної та спеціальної фізичної підготовки майбутніх правоохоронців, оскільки вона є обов'язковою складовою їх професійної компетентності.

На теперішній час перед фахівцями з фізичного виховання гостро стоїть проблема підбору адекватних засобів, методів, форм організації фізичної підготовки майбутніх правоохоронців, визначення раціонального рипто вальют ня загальної та професійно-прикладної фізичної підготовки в процесі навчання відповідно до специфіки майбутньої професійної діяльності [2,3]. Засоби фізичного виховання, що застосовуються для вирішення завдань риптної підготовки студентів, специфічні і досить різноманітні. До них відносять: загально підготовчі та професійно-прикладні фізичні вправи, оздоровчі сили природи і гігієнічні фактори.

З метою визначення засобів фізичного виховання, що мають найбільше прикладне значення для студентів, які навчаються за спеціальністю «Правоохоронна діяльність», ми запропонували викладачам кафедри фізичного виховання ДДУВС та кафедри теорії і методики фізичного виховання ПДАФКіС ранжувати фізичні вправи і види спорту за ступенем їх значущості для розвитку професійно важливих фізичних якостей. Кожен викладач, який брав участь у дослідженні, надавав порядковий номер фізичній вправі або виду спорту залежно від їх прикладної значущості. У процесі обробки отриманих даних порядкові номери підсумовувалися, і за сумою визначалося місце в рейтингу (таблиця 1). Таким чином, більш високе місце в рейтингу займали фізичні вправи і види спорту, які набрали найменшу суму порядкових номерів, а нижче – ті, що набрали більшу суму.

Аналіз результатів, наведений в таблиці 1 свідчить, що на думку фахівців з фізичного виховання, найбільше прикладне значення для майбутніх правоохоронців мають єдиноборства, потім в порядку убутання йдуть циклічні вправи; вправи, спрямовані на розвиток сили та силової витривалості; спортивні ігри; елементи гімнастики. Останнє та передостаннє місце зайняли гімнастика для очей та дихальні вправи як засоби, що відіграють допоміжну роль та сприяють не стільки розвитку фізичних якостей, скільки відновленню після навчальної діяльності.

Таблиця 1

Рейтинг засобів фізичного виховання за їх значенням для розвитку професійно значущих фізичних якостей студентів, які навчаються за спеціальністю «Правоохоронна діяльність»

Засіб фізичного виховання	Сума порядкових номерів	Місце в рейтингу
Єдиноборства	25	1
Циклічні вправи	32	2
Вправи для розвитку сили та силової витривалості	51	3
Спортивні ігри	54	4
Елементи гімнастики	92	5
Гімнастика для очей	106	6
Дихальні вправи	134	7

Після визначення рейтингу професійно значущих засобів фізичного виховання для студентів, які навчаються за спеціальністю «Правоохоронна діяльність», ми запропонували фахівцям, які брали участь в нашому дослідженні представити свій варіант співвідношення різних вправ по курсам навчання. Для спрощення поставленого завдання вправи та види спорту, що мають схожий вплив на організм, були об'єднані нами в наступні групи: «Циклічні вправи аеробного характеру»; «Гімнастика»; «Спортивні ігри» «Єдиноборства»; «Силові вправи»; «Допоміжні засоби фізичного виховання». До групи допоміжних засобів фізичного виховання ми віднесли: дихальні вправи, вправи для очей, рипто валют процедури та засоби психорегуляції (аутогенне тренування, релаксаційна гімнастика та ін.). Значення даних засобів фізичного виховання для підвищення функціональних можливостей організму та розвитку фізичних якостей відносно невелике, але їх раціональне рипто втання в різних формах занять фізичними вправами (наприклад, при виконанні студентами фізкультурних пауз і фізкультурних хвилинок у процесі самопідготовки) у поєднанні з основними засобами фізичного виховання буде сприяти зняттю втоми та емоційної напруги, підвищенню розумової роботоздатності, стійкості організму до дії несприятливих чинників навколишнього середовища.

Запропоноване викладачами співвідношення вправ для різних груп спеціальностей було математично оброблено для визначення середніх арифметичних значень. Узагальнені результати рекомендацій фахівців щодо оптимального співвідношення різних засобів фізичного виховання в процесі фізичної підготовки майбутніх правоохоронців по курсам наведені в таблиці 2.

Таблиця 2

Співвідношення різних засобів фізичного виховання в процесі фізичної підготовки студентів по курсах, % від загального обсягу

Засоби	1-й курс	2-й курс	3-й курс
	$\bar{x} \pm S$	$\bar{x} \pm S$	$\bar{x} \pm S$
Єдиноборства	25,3 ± 2,1	31,4 ± 2,6	35,7 ± 3,3
Циклічні вправи	30,4 ± 3,6	30,1 ± 2,7	28,8 ± 2,4
Силові вправи	16,4 ± 1,2	14,2 ± 1,2	12,6 ± 1,1
Спортивні ігри	14,1 ± 1,6	12,8 ± 1,9	12,5 ± 1,7
Гімнастика	10,3 ± 1,2	9,1 ± 1,4	8,3 ± 1,4
Допоміжні засоби	3,5 ± 0,4	2,4 ± 0,3	2,1 ± 0,3

Аналіз даних, наведених у таблиці, свідчить, що на першому курсі студентам найбільший відсоток часу пропонується відводити виконанню циклічних вправ, які сприяють розвитку витривалості та підвищення функціональних можливостей киснево-транспортної системи організму. Частка циклічних вправ дещо зменшується від курсу до курсу, також, як кількість силових вправ, спортивних ігор, гімнастичних вправ та допоміжних засобів фізичного виховання, за рахунок чого значно збільшується відсоток єдиноборств (з 25,3 ± 2,1% на першому курсі до 35,7 ± 3,3% на третьому). Такі результати узгоджуються з даними ранжування, у відповідності до яких, єдиноборства мають найбільше прикладне значення для майбутніх правоохоронців.

Таким чином, аналіз науково-методичної літератури та результати власних досліджень свідчать, що для забезпечення високого рівня фізичної підготовленості, розвитку фізичних і психічних якостей, необхідних у професійній діяльності майбутніх правоохоронців, необхідно використовувати різноманітні засоби фізичного виховання, співвідношення яких повинне визначатися вимогами майбутньої професійної діяльності та змінюватися протягом навчання. На перших курсах доцільно більше уваги приділяти загальній риптній підготовці, в подальшому – професійно-прикладній.

1. Євдокімова ОО. Професійна підготовка правоохоронців у контексті системного підходу. *Fundamental and applied researches in practice of leading scientific schools*. 2017; №21(3). С. 88–93.

2. Кошелева Е. Особенности физической рипто вал студентов разных групп рипто валют . *Спортивный вісник Придніпров'я*. 2018. №2. С.50-57.

3. Кузенков О.В., Білик В.В. Специфіка навчання з предмету «Спеціальна фізична підготовка». *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України*. Збірник наукових праць V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 29 травня 2020 р.). С96-98.

4. Римик В., Вербовий В. Сутність професійно-прикладної фізичної підготовки майбутніх поліцейських. *Вісник Прикарпатського університету. Фізична культура*. 2020. Вип.34. С.93-102.

Роман МАРКОВ,
викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

УЧАСНИКИ РОЗБУДОВИ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Безпека та оборона населення є важливою складовою в діяльності Президента України. Сьогодні показало нам, що в наш час недостатньо підготовлених осіб, котрі могли б виконувати функції, що покладаються для захисту населення. Розбудова цього сектору турбує кожного, тому що всі хочуть жити в безпеці!

До основних видів таких підрозділів слід віднести: Раду національної безпеки і оборони України; Міністерство оборони України; Збройні Сили України; Міністерство внутрішніх справ України; Національна гвардія України; Національна поліція України; Державна прикордонна служба України; Державна міграційна служба України; Державна служба України з надзвичайних ситуацій; Служба безпеки України; Управління державної охорони України; Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України; Державна спеціальна служба транспорту; координаційний орган з питань розвідувальної діяльності при Президентові України та розвідувальні органи України; Апарат Ради національної безпеки і оборони України; центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну військово – промислову політику і так далі. У кожній з цих структур є свої обов'язки та права, вони стоять на захисті країни та стоять на варті оборони від ворогів.

Актуальність даної теми визначається обставинами, котрі стали ще в 2014 році, коли почались бойові дії на Донбасі, а також у зв'язку із поширенням злочинів, котрі вчиняються з особливою жорстокістю та порушенням спокою громадян.

«Основною формою гібридної війни проти України є комбінація різноманітних і динамічних дій регулярних сил Російської Федерації, що взаємодіють зі злочинними озброєними угрупованнями та кримінальними елементами, діяльність яких координується і здійснюється за єдиним замислом і планом із активним застосуванням засобів пропаганди, саботажу, навмисного завдання шкоди, диверсій і терору» [1].

Розглядаючи завдання, що віднесені до сектору безпеки і оборони, то можна навести такі приклади: вони повинні забезпечувати оборону державного суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності, як ще про це сказано в Конституції України, захист державного кордону, участь у забезпеченні міжнародної стабільності, безпека та охорона державної таємниці,

захист конституційного, економічного та оборонного ладу, захист інтересів держави та громадян, припинення, виявлення, попередження злочинів проти миру і безпеки людства, забезпечення інформаційної та кібербезпеки, а також запобігання ліквідації наслідків у разі виникнення надзвичайних ситуацій. Завдань існує багато, але для виконання цього потрібні кваліфіковані співробітники, котрі взмозі прийняти на собі такий тягар та мати відповідну моральну та психологічну підготовку.

Фахівці інформаційних структур оборонних відомств України та Бельгії обмінялися досвідом розбудови стратегічних комунікацій під час зустрічі: «Питанням створення системи інформування громадськості в районі проведення операції Об'єднаних сил у Донецькій та Луганській областях був присвячений виступ офіцера Управління комунікацій та преси Міністерства оборони України, який ознайомив бельгійську делегацію з процесом рипто валня та розбудови вертикалі інформаційних структур по зв'язках з пресою в районі проведення операції на Сході України. Він також розповів про порядок акредитації представників цивільних медіа для роботи в районі ведення бойових дій, поділився практичним досвідом прес служби вітчизняного військового відомства у питаннях започаткування та подальшого функціонування інституту прес-офіцерів» [2].

Серед наведених структур, можна розглянути деякі, котрі на нашу думку потребують найбільшого вдосконалення та треба вносити зміни. Для того, щоб змінити стан щодо даної проблеми, вже розробляються концепції щодо зміцнення військової підготовленості Збройних Сил України. Передбачають удосконалення системи підготовки сил, відновлення технічної нової озброєності, спеціальної техніки, оптимізувати чисельність Збройних Сил, реформування матеріального забезпечення та всебічне рипто валют наближене до стандартів НАТО, щоб підвищити показники підготовки та наша країна була більш захищена. Тобто, можна сказати, що влада намагається змінити структури, посилити вплив щодо розгляду питань озброєння та надавати мотивацію. «На другому етапі (до кінця 2020 року) передбачається здійснювати поступове нарощування спроможностей Збройних Сил України для запобігання, стримування та локалізації на ранній стадії воєнного конфлікту шляхом: підтримання та нарощування боєздатності військових частин постійної готовності відповідно до стандартів НАТО; переведення органів військового управління Збройних Сил України на J-структуру, прийняту за основу в штабах держав – членів НАТО, відокремлення в системі управління функцій щодо формування, підготовки та розвитку сил від функцій щодо їх застосування, відповідного реформування органів управління інших складових сил оборони; подальшого оснащення Збройних Сил України модернізованим і новим озброєнням та військовою технікою з урахуванням потреб і визначених пріоритетів; удосконалення системи забезпечення інформаційної безпеки Міністерства оборони України та Збройних Сил України; удосконалення системи підготовки військ (сил), досягнення показників бойової підготовки за стандартами НАТО; організації розроблення сучасних зразків озброєння і військо-

вої техніки, засобів зв'язку, інформатизації та захисту інформації; громадянам, щоб з'являлися захисники нашої держави...» [3].

Також важливою боротьбою із злочинністю виконує Національна поліція України. Працівники забезпечують патрулювання, забезпечують попередження злочинів, надають відповідну допомогу та завжди стануть на захисті громадян. «Стратегія розвитку системи МВС до 2020 року є візією розвитку органів системи МВС, як невід'ємної частини сектору національної безпеки України, та визначає наступні пріоритети їх діяльності: безпечне середовище; протидія злочинності; дотримання та забезпечення прав людини органами системи МВС; ефективне інтегроване управління кордонами і збалансована міграційна політика; якість і доступність послуг; ефективне риптованя, прозорість і підзвітність; розвиток кадрового потенціалу та соціальний захист працівників» [4].

Отже, слід проявляти та набувати мужніх навичок, серйозно відноситись до ситуації, що складається в нашій державі задля безпеки та оборони нашої України. Лише зацікавлені та підготовлені громадяни зможуть боротись із злочинністю, надавати допомогу не тільки своїм рідним, але й усьому населенню.

1. Указ Президента України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.president.gov.ua/documents/922016-19832>.

2. Зустріч України з іноземними фахівцями [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.mil.gov.ua/news/2019/10/23/fahivczi-informacijnih-struktur-oboronnih-vidomstv-ukraini-ta-belgii-obminyalisya-dosvidom-rozbudovi-strategichnih-komunikacij/?fbclid=IwAR112Kde-4oigR3r_e3arX8qw7wetMKkur_4N8j_n_irvP3JwP-rJkDV0Nk

3. Концепція розвитку ЗСУ [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.ukrmilitary.com/2016/03/reforma-zsu-konceptiya.html>.

4. МВС. Стратегія 2020 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://mvs.gov.ua/ua/pages/strategiya_2020.htm.

Дмитро ПЕТРУШИН

кандидат наук з фізичного
виховання та спорту,
доцент кафедри спеціальної
фізичної підготовки

Віктор БОГУСЛАВСЬКИЙ

кандидат юридичних наук,
завідувач кафедри спеціальної
фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМАТИКА ЗАНЯТЬ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19 В ЗАКЛАДАХ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

На тлі пандемії COVID-19 питання дотримання санітарних норм особливо актуальні. Для освітніх установ зі специфічними умовами навчання це вкрай важливо, адже ще на фазі первинного відбору кандидатів на навчання у вищих навчальних закладах МВС пріоритетним є достатній рівень фізичної підготовленості абітурієнтів, які повинні успішно виконати нормативи на витривалість, силу і швидкість. В подальшому, вже під час навчання у відомчому виші, вимоги до рівня фізичної підготовки не тільки залишаються досить високими, але і збільшуються з кожним роком (курсом навчання).

Звичайно, як і у більшості закладах вищої освіти виходом з обставин, що склалися є проведення занять на свіжому повітрі із дотриманням належної риптанції між курсантами, але із настанням холодних пір року заняття повинні проводитись у приміщеннях (спортивних залах), а у закритому приміщенні проблематичніше дотримуватися заходів що направленні на запобігання кількості захворювань. Якщо із одиночними вправами все зрозуміло, дистанція може зберігатися, тоді як бути із виконанням вправ які потребують роботи у парі. Це вправи які направленні на відпрацювання спеціальних прийомів боротьби, які необхідні майбутньому працівнику поліції для запобігання злочинності.

Одним із шляхів рішення цієї проблеми є перехід ВНЗ на дистанційне навчання. За допомогою спеціальної програми, яка підтримує режим «конференції» викладач може демонструвати вправу, і у свою чергу курсанти у змозі їх повторювати у режимі реального часу, а викладач контролювати їх виконання. У питанні із відпрацювання спеціальних прийомів боротьби – складніше, адже відпрацювання прийомів курсанту без пари знижує ефективність та віддаляє від реальних умов служби, але практика «shadowboxing» відома, це коли боєць пересувається один, викидаючи удари в повітря. Це популярна вправа щоб відточувати бійцівські техніки, підвищувати витривалість м'язів,

використовується для розминки або затримки протягом тренування. Поліпшує техніку, силу, міць, швидкість, витривалість, ритм, роботу ніг, напад і захист, загалом навички. Техніка «shadowboxing» різнобічна, через вільний стиль і простоту. Можна практикувати все, і ти отримати миттєвий відгук з дзеркала, або від тренера з онлайн конференції. Тобі не потрібно спеціальне обладнання або спаринг-партнер. Все, що тобі потрібно це твоя уява і ти можеш практикувати фактично будь-який рух.

Недолік техніки «shadowboxing» може бути в тому, що він не завжди реалістичний, як реальний бій. Навіть якщо ти б'єшся з уявним супротивником, є хороший шанс, що цей уявний противник рухається таким же чином, як і ти б рухався і з дуже великою передбачуваністю. Бій з реальним противником завжди важче, тому що він непередбачуваний і змушує тебе міняти твої думки і реагувати миттєво.

Отже, для ефективності відточування навиків та запобігання розповсюдження захворювання можна скоротити кількість занять у спортивних залах, тобто 75% проводити дистанційно, інші 25% за необхідністю відпрацювання ударної техніки/техніки виконання спеціальних прийомів боротьби, які потребують роботи у парі. Ця пропорція допоможе зберегти належну форму курсантів у такій дисципліні як спеціальна фізична допомога, а також не менш важливим, не буде суперечити нормам встановленим Міністерством охорони здоров'я для запобігання розповсюдження інфекції COVID-19.

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 02.04.2020р. №255 URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/255-2020-%D0%BF (дата звернення 20.10.2020р.)

2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню рипто валют а хвороби (COVID-19) URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-20#n9 (дата звернення 20.10.2020р.)

Олександр СКРИПЧЕНКО,
викладач кафедри фізичного виховання

Грина СКРИПЧЕНКО,
к.фіз.вих, доцент кафедри
фізичного виховання
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОФІЛАКТИКА ТРАВМАТИЗМУ НА ЗАНЯТТЯХ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАВООХОРОНЦІВ

Спеціальна фізична підготовка – це заняття під час яких здобувачі вивчають різні прийоми у стійках та проводять навчально-тренувальні сутички, що значно підвищує ризик виникнення травм. За статистичними даними,

які наводяться у літературних джерелах, відсоток травм отриманих здобувачами у процесі таких занять є значно вищим, ніж при викладанні інших спортивних дисциплін. Ця тенденція зберігається в останні роки [1, 6].

Починаючи з перших занять викладач у здобувачів повинен виховувати специфічну, характерну для єдиноборств культуру поведінки, де необхідно категорично припиняти грубість по відношенню до партнерів, що буде запорукою профілактики травматизму.

Застосування в навчальному процесі нормативів з фізичної підготовки дозволяють визначити придатність здобувача до занять на яких опановують бойові прийоми самозахисту, що є важливим для вирішення організаційних і методичних завдань в профілактиці травматизму [2]. При розучуванні прийомів і проведенні навчальних сутичок бажано складати пари з урахуванням їх ваги, а також технічної підготовленості.

Для запобігання травматизму при проведенні занять особливе місце необхідно приділяти підготовці місця тренування та підготовці організму здобувачів до виконання вправ, прийомів та дій. І тут велике значення необхідно приділити розминці, яка сприяє підготовці організму до специфічних навантажень, за рахунок якої активізується нервова система, нервово-м'язовий апарат, посилюється діяльність серцево-судинної та дихальної систем. Фахівці рекомендують включати до розминки комплекс фізичних вправ, який складається із загальної та спеціальної частини. Спеціальна частина направлена на активізацію роботи тих ланок нервово-м'язового апарату, які будуть приймати участь безпосередньо у виконанні запланованого фізичного навантаження [5]. Навантаження дається з урахуванням індивідуального підходу до кожного здобувача. Для цього передбачається 2 викладачі на одну групу, тобто на одного викладача планується 10-14 здобувачів, з метою здійснення контролю кожної особи. Тривалість розминки рекомендується не більше 20 хвилин, після чого необхідно знизити темп та об'єм навантаження і тільки потім переходити до основної частини тренування. Здобувач повинен під наглядом викладача вести контроль частоти серцевих скорочень не тільки під час розминки, а і протягом основної частини заняття. На показники ЧСС впливають інтенсивність та ритм заданих завдань, що може привести особу як у стан бойової готовності, так і у стан апатії, втоми.

Науковцями доведено, травматизм рипто валют а і пов'язаний з втомою людини під час виконання роботи, що призводить до зниження уваги, швидкості рухів, зменшенню силових та координаційних здібностей. Отже виконання складних у технічному плані елементів необхідно виконувати тільки у першій частині заняття, щоб запобігти травмуванню здобувачів.

При опануванні спеціальних прийомів важливим є виконання раціональних прийомів страхування та самострахування, що дозволить збільшити щільність заняття, підвищити якість навчання технічним прийомам. Протягом заняття страхування може виконувати не тільки викладач, а й партнер (тобто інший здобувач). Проведення якісного страхування передбачає: підтримку того, хто падає на татамі з метою пом'якшення сили удару тіла об зем-

лю; направлення тіла на перекат; унеможливлення падіння на партнера при втраті рівноваги.

Самострахування – це застосування способів безпечного падіння. Оволодіння прийомами самострахування повинно починатися з навчання м'якого приземлення після кидків та падінь. Відсутність таких навичок найчастіше є причиною відмови виконання таких вправ, особливо дівчатами. Кожен здобувач повинен навчитися автоматично виконувати відповідні дії прирізних варіантах падіння. Доцільно вправи самострахування включати до підготовчої частини кожного заняття з поступовим зростанням складності вправ (наприклад, перекази на спині та по діагоналі, повороти в бік, рипто валют тощо). Всі способи страхування здійснюються м'яким переказом з біку на бік при зігнутій спині, окрім падінь уперед. Забороняється виставляти в упор руки при падіннях на килим і з'єднувати пальці в палітурці при захопленнях.

На заняттях зі спеціальної фізичної підготовки найбільші навантаження припадають на суглоби (плечові, колінні, гомілкові) та опорно-руховий апарат (шийний та попереково-грудний відділи хребта). Фахівці наголошують, що особи, які культивують атакуючий стиль отримують менше травм, ніж ті, хто культивує захисний стиль ведення боротьби. Автори наголошують, що найчастіше травмуються ті особи, на який проводять прийом [3].

Як відомо, рипто валют травмами під час занять є забій, рипто, розтягнення. Середні та важкі травми (переломи, вивихи, струс мозку тощо) не є характерними для занять з СФП і можуть бути лише наслідком некомпетентності викладача, недисциплінованості та неуваги здобувачів на занятті.

Отже викладач з СФП повинен володіти необхідними компетентностями, які передбачають: знання і врахування анатомо-фізіологічних, психологічних, вікових та статевих особливостей здобувачів; знання та дотримання санітарно-гігієнічних вимог до залу, оснащення та спортивної форми; знання основ техніко-тактичних прийомів та дій, правил їх застосування; знання правил безпеки та навички надання домедичної допомоги.

1. Вербовий В. Особливості фізичної підготовки майбутніх правоохоронців. *Архів матеріалів міжнародних наукових конференцій*. 2020. С. 39-41.

2. Власенко І. В., Лецишин М. В. Дослідження організаційних способів зниження травматизму в органах внутрішніх справ. *Системи озброєння і військова техніка*. 2011. № 2. С. 195-198.

3. Давыдов Л. В., Смиуха А. Е., Борвинская М. Н. Профилактика травматизма при проведении занятий по боевым приемам борьбы с сотрудниками полиции. *Совершенствование профессиональной и физической рипто вал курсантов, слушателей образовательных организаций и сотрудников рипто рипто в*. 2017. С. 97-101.

4. Пужаев В.В., Платонов Д.А., Ермолов П.С. Травматизм как результат некачественной разминки на занятиях по физической подготовке. *Вестник экономической безопасности*. 2019. №2. С.362.

5. Хацаюк О. В., Соколов О. А. Перспективи застосування сучасних технічних способів навчання під час навчально-тренувальних занять зі спеціальної фізичної підготовки курсантів-правоохоронців ХНУВС ТА НАНГУ. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України: зб. матеріалів*. Харків: ХНУВС. 2016. С. 167-170.

Дмитро ТІНІН,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки,
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК РУКОПАШНОГО БОЮ В СИСТЕМІ СЛУЖБОВОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ТА КАДРІВ СИЛ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ

Важливою складовою роботи Національної поліції України є рукопашний бій, який являється основним видом захисту поліцейського. Для нього виділяють місце в програмах службової підготовки при відпрацюванні в спортивних залах. Технічний арсенал включає в себе удари руками й ногами, кидки, больові та задушливі прийоми, а також роботу проти різноманітних видів зброї.

Досить важливими являються історичні аспекти появи та становлення рукопашного бою, як складової системи підготовки військових. Так, як у часи династії Чжоу (Китай, існувала з 1022 до 256 року до н.е.), так і у Першій світовій війні рукопашний бій був запорукою життя. В арміях Російської та Австрійської імперії солдат навчали багнетному бою, що є складовою рукопашного. Офіцери опановували шпагу, а поліцейські вивчали основи Джіуджитсу, що є складовою рукопашного бою. У період між 1 і 2 світовою війною почали активно досліджуватись різноманітні методики, тому вивчаючи техніку рукопашного бою не можна назвати певного одного джерела, тому що всі вони змішалися і тепер представляють одну систему [3], яка представлена сучасним видом бойового мистецтва.

Отже, рукопашний бій являється швидкою технікою ліквідування противника, яка широко представлена у програмі навчань Збройних сил та поліції різних країн, за рахунок чого є комплексним єдиноборством, яке увібрало в себе найкращі техніки. У деяких країнах відносяться нейтрально до цього виду оборони, але, наприклад, у деяких спецпідрозділах Південної Кореї працівники повинні мати чорний пояс по «Таеквандо». [2]

Виходячи з проблематики необхідно визначити поняття рукопашного бою. Рукопашний бій — це визначення, що не має однозначного тлумачення, однак можна виділити два однорідних розуміння. Перший (в широкому розумінні) — це бій між противниками голіруч, лише з застосуванням можливостей тіла. Цей спосіб існує з найдавніших часів людства. Другий — бій з застосуванням холодної зброї (так звана «біла зброя»), обладунків та інших, окрім вогнепальної зброї.

На сьогоднішній день рукопашний бій поділяється на три типи:

1). *Поліцейський рукопашний бій.* Поліцейські вивчають переважно способи швидкого затримання супротивника та його конвоювання. Ці бої не розраховані на тривалий контакт. Основна мета — якомога швидше затримати злочинця. Включає в себе систему прийомів бою проти озброєного против-

ника та бій з декількома противниками.

2). Армійський рукопашний бій (АРБ). Заборонений для викладання в цивільних школах. Його вивчають в спецпідрозділах, в яких навчають дуже швидко травмувати противника або навіть лишити його життя. Готуються вони за відповідними техніками, які по зрозумілим причинам недоступні для звичайних людей..

3). Спортивний рукопашний бій. З техніки спортивного рукопашного бою вилучено систему прийомів, яка може завдати серйозних травмувань або вбити противника. Спортсмени тренуються до тривалих змагань за всіма правилами, де застосовують больові та задушуючі прийоми. Різниця між армійським та поліцейським видом полягає у красі та швидкості. [3]

В усі часи велика увага приділялась володінню зброї. На жаль не у всіх випадках її наявність є доречною. Стаття 46 ЗУ «Про Національну поліцію» описує правила застосування поліцейським зброї. [1] Це є крайнім засобом зупинки агресії порушника, яке також може призвести до притягнення поліцейського до відповідальності, якщо застосування вогнепальної зброї виявиться неправомірним. У прийомах рукопашного бою можна застосовувати «білу» зброю, тобто, палки резинові або ножі та інше, вони є допоміжними предметами. Для спец призначенців «Ніж» – це зброя, яку не можна втрачати метаючи, або ще якимось чином, він має бути завжди у наявності. Доволі часто застосовують палку резинову.

Застосування прийомів рукопашного бою дозволяється статтею 42 ЗУ «Про Національну поліцію» [1]. Важливо володіти вмінням правильно застосувати прийом у певній ситуації.

При застосуванні фізичної сили завданням поліцейського або будь-якого бійця спецпідрозділу, якщо він не в змозі застосувати зброю за об'єктивними причинами, в найкоротший час знищити противника, обеззброїти та/або знерухомити його. Для цього не потрібно знати багато прийомів, достатньо лише опанувати певну систему та володіти технікою їх проведення, вони повинні намертво засісти в підсвідомості і м'язовій пам'яті.

Рукопашний бій має складні моменти свого застосування. Наприклад, поліцейський у своїй роботі може застосовувати фізичну силу лише до кінцівок правопорушника. Дія здійснюється на уразливі больові зони людського тіла, як правило під час захисних дій. В подальшому захисні дії негайно переводяться в рипто валют . Поразка рук противника знижує його здатність продовжувати бій. Удари ногами відносно рідкісні і наносяться не вище за рівень пояса.

Основу ударної техніки найчастіше складають прийоми боксу і карате. Удари ліктями і колінами — візитна картка «Тайського боксу», тут нічого придумувати не потрібно, можна брати в готовому виді. Враховуючи можливість завдання таких ударів в обмеженому просторі та їх високу травматичну дію, то їх ефективність очевидна. Не важливо з якого виду спорту прийшов прийом. Важливо, щоб він був діючим, раціональним та ефективним, а також доведений силовиком до повного автоматизму. [2]

Ми можемо спостерігати, що рукопашний бій є важливою складовою силових структур. Зброя, боєприпаси інший бойовий інвентар може закінчитися, а тіло та його фізичні властивості завжди в наявності та розпорядженні силовиків. Постає лише одне питання: якої якості фізичний ресурс буде в розпорядженні під час виникнення небезпеки.

Отже, займаючись бойовими мистецтвами, неможливо уникнути ударів, а отже треба бути готовим до отримання тілесних ушкоджень, тобто стати власником синців, розтягнень, а можливо й переломів. Отримані тілесні ушкодження можуть призвести до виникнення стресу у силовика. В свою чергу стрес виникає з причин постійного навантаження на психіку людини, яка страждає через надлишкове роздратування. Такі навантаження можуть негативно позначитись на здоров'ї непідготовленого організму.

Напрацювання навичок ведення рукопашного бою, або іншої техніки будь-якого з бойових мистецтв, може набуватись лише за умови постійного тренування та ведення бою. Отримати необхідні вміння за допомогою підручників, або комп'ютерних програм не виявляється можливим. Заняття по основам ведення рукопашного бою в системі службової поліцейських являється невід'ємною складовою службової діяльності в цілому. Ніхто ж не казав, що стати сильним — легка справа.

1. Про Національну поліцію України: Закон України від 02.07.2015 року № 580-VIII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

2. Телохранитель. Думка: Рукопашний бій: за і проти. Категорія: Технічні тонкощі. [Електронний ресурс]. Сайт URL: <http://bodyguards.com.ua/technical-details/3287-dumka-rukopashniy-by-za-proti.html>.

3. Що таке рукопашний бій: історія, навички та відкриті секції у Львові. [Електронний ресурс]. Сайт URL: <https://dreamtame.com/news/article/14>.

Олександр КАРПЕНКО

викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЩОДО КОНТРОЛЮ ТА НАГЛЯДУ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКОННОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЧИ ВИКОРИСТАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ СПІВРОБІТНИКАМИ ПОЛІЦІЇ

Актуальність питань забезпечення законного застосування чи риптовання вогнепальної зброї співробітниками поліції не викликає сумніву. Неправомірне застосування зброї здатне завдати істотної шкоди життю та здоров'ю особи. Кожен випадок заподіяння співробітником поліції поранення або смерті громадянину здатний викликати суспільний резонанс і нанести непоправної шкоди авторитету Національній поліції України і всій правоохоронній системи в цілому. У зв'язку з цим в поле зору юридичної науки по-

винні потрапляти не тільки норми законодавства, що регламентують порядок, умови та підстави застосування чи використання вогнепальної зброї, але і правове регулювання діяльності, пов'язаної з контролем і наглядом за застосуванням чи використанням співробітниками поліції вогнепальної зброї.

Традиційно застосування чи використання вогнепальної зброї поділяється на три етапи, зміст яких залежить від обстановки на місці події, а також виконуваних оперативних-службових завдань і наслідків, що настали: дії поліцейського перед застосуванням чи використанням вогнепальної зброї, в момент застосування чи використання і після застосування чи використання вогнепальної зброї.

Слід зазначити, що в чинному законодавстві немає такого терміну як контроль (нагляд) за застосуванням чи використанням вогнепальної зброї, а норми що регламентують контроль-наглядові повноваження в даній сфері не отримали належної систематизації та зосереджені в різних положеннях численних нормативно-правових актів.

На контроль за законністю застосування чи використання вогнепальної зброї поширюються загальні положення, які стосуються контролю (нагляду) за всією діяльністю поліції та передбачені розділом 5 ст. 46 «Поліцейські заходи» Закону України «Про Національну поліцію».[1]

Відомчий контроль здійснюється на всіх етапах оперативної-службової діяльності та виступає в якості важливого інструменту оцінки і забезпечення режиму законності, службової дисципліни в діяльності поліції, тощо. Особливе місце серед всіх видів контролю за діяльністю поліції займає судовий контроль (нагляд). В ході даного виду контроль-наглядової діяльності здійснюється перевірка юридичної оцінки ситуації. Як показує аналіз судової практики, найбільш часто в поле зору даного різновиду контролю потрапляють оцінки, дані в ході дисциплінарного та кримінального провадження. Слід звернути увагу, що на сьогоднішній день співробітники поліції підлягають відповідальності не тільки за неправомірне застосування чи використання вогнепальної зброї, а й за відмову її застосування, а також за незнання норм законодавства, що регламентує порядок і умови застосування чи використання вогнепальної зброї.

Значним видом контролю за правомірним застосуванням чи використанням вогнепальної зброї співробітниками поліції також є недержавний контроль, який здійснюється правозахисними організаціями, засобами масової інформації, а також іншими представниками громадянського суспільства. Незважаючи на те, що коло контрольних повноважень суб'єктів даного виду контролю не настільки невелика, він досить часто буває результативним. Його мета – залучити громадськість, забезпечити об'єктивну і професійну діяльність правоохоронних органів. Дуже часто саме результати діяльності учасників даного виду контролю дозволяють підключити до аналізу ситуації застосування чи використання вогнепальної зброї співробітником поліції додаткові незалежні сили вищестоящих підрозділів і інших державних органів.[2]

Таким чином, застосування зброї співробітниками поліції знаходиться

не тільки в жорстких правових рамках, а й є об'єктом спостереження досить широкого кола суб'єктів контрольно-наглядової діяльності, що з одного боку здатне зробити негативний вплив на психологічну готовність поліцейського до застосування чи використання вогнепальної зброї, з іншого – виступає важливою гарантією забезпечення безпеки, бар'єром для неправомірного порушення прав і свобод громадян, а також засобом протидії зловживанню службовими повноваженнями співробітників поліції.

1. Закон України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення 21.12.20)

2. Сніжко В. О., Черній В. В., Юрченко А. В. Застосування вогнепальної зброї працівниками органів внутрішніх справ / К.: Нац. рипт. рипто. справ України, 2004. (дата звернення 22.12.20)

**Олексій БУЛГАКОВ,
Іван МИЧКА,
Сергій ГВОЗДЬ**
*(Житомирський державний
університет імені Івана Франка)*

ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ДО ФІЗИЧНИХ НАВАНТАЖЕНЬ

Розробка теоретичних основ і вивчення механізму адаптації військовослужбовців до комплексного впливу несприятливих чинників діяльності і середовища набувають нині особливого значення. Ю. С. Фіногенов [4] довів, що ефективність системи фізичної підготовки військовослужбовців залежить від багатьох чинників: рівня фізичної підготовленості молодого поповнення; стану матеріально-технічної бази; місця фізичної підготовки в системі бойової підготовки; фінансів, що виділяються на її організацію та проведення; професійності керівників занять; рівня мотивації військовослужбовців до занять фізичною підготовкою і спортом та ефективності проведення її форм.

Діяльність військовослужбовців, особливо у відповідальних, складних ситуаціях, часто вимагає максимальних фізичних зусиль, швидкості дій, вправності і великої вольової напруженості. У багатьох офіцерів праця пов'язана з цілодобовими чергуваннями, а в умовах навчально-бойової чи бойової підготовки, часто не регламентується в часі і може перебувати на межі фізичних можливостей [2, 4].

У процесі адаптації до фізичних навантажень організація фізичної підготовки ґрунтується на закономірностях керування фізичним станом людини [1, 3].

Фізична підготовка військовослужбовців ґрунтується на етапах бойової підготовки: поодинокі навчання, підготовка відділень [2, 3]. У цьому випадку не враховуються особливості адаптації до військової служби, динаміки фі-

зичної підготовленості особистості.

Відповідний рівень фізичної підготовленості повинен бути досягнутий на певному етапі бойової підготовки. Тому, що цей рівень фізичної підготовленості під час фізичної підготовки формується за своїми специфічними закономірностями, а організація фізичної підготовки має враховувати динаміку й особливості прикладних фізичних якостей військовослужбовців [1, 4].

При збільшенні фізичного навантаження, яке перевищує максимальне значення, пропорційно збільшується тренувана функція, збільшується загальний об'єм навантаження. У кожному конкретному випадку існує індивідуальна межа адаптації відносно цієї функції або організму загалом. У міру наближення до цієї межі темпи зросту «провідної» функції поступово сповільнюються і при певній величині навантаження припиняються зовсім [2, 3].

На основі закономірностей адаптаційного процесу виокремлюють такі принципи: специфічності, оборотної дії, позитивної взаємодії, послідовної адаптації і циклічності [1, 3].

Принцип специфічності характеризується найбільш вираженими риптоційними змінами під впливом тренування в органах і функціональних системах при виконанні фізичного навантаження [3].

З урахуванням характеру і величини обраного навантаження в організмі формується домінуюча система, яка забезпечує розвиток адаптації. Ця система має певні переваги в пластичному й енергетичному забезпеченні перед іншими органами і системами, безпосередньо не пов'язаними з виконанням цього навантаження [4].

Принцип оборотної дії вказує, що адаптаційні зміни в організмі, зумовлені тренуванням в певному виді навантажень, після припинення дії навантаження, поступово втрачаються, поки зовсім не зникнуть [35, 45, 64].

Принцип позитивної взаємодії після багаторазового повторення навантаження, є не простим накладанням термінових і відставлених тренувальних ефектів [2, 4]. Кожне подальше навантаження має певний вплив на риптоційний ефект попереднього навантаження і може видозмінити його. Якщо результат сприяє підсумовуванню тренувальних ефектів від послідовно виконуваних навантажень до посилення адаптаційних змін в організмі, то це позитивна взаємодія [3, 4].

Ефективна адаптація впродовж тривалого періоду тренування може бути досягнута, якщо наявна позитивна взаємодія між окремими навантаженнями [9, 36]. Принцип циклічності встановлює, що адаптаційні процеси в організмі при тренуванні мають фазовий характер [1].

Для забезпечення повної адаптації до такого циклу тренувальних дій він має бути повторений багаторазово впродовж деякого періоду тренування. Цикли тренування, які послідовно змінюють один одного від етапу до етапу відповідно до закономірного розвитку адаптації в провідних функціях, складають цикли вищого порядку [3].

Специфічність адаптаційних змін, що проходять в організмі при риптних навантаженнях, виразно проявляється в показниках термінового і

кумулятивного тренувального ефекту та наочно простежується на усіх рівнях функціонування організму [2].

Специфічний характер адаптаційних змін, що розвиваються під впливом тренування в конкретному виді спорту, проявляється не лише в абсолютних значеннях рівня розвитку провідних функцій, але і в повнішому використанні набутих здатностей у конкретному типі вправ [4].

Особливості адаптації, що розвиваються під впливом тренування, обумовлені не лише вибором певного типу вправ, але і завданням певних значень кожної з характеристик фізичного навантаження [2, 3]. Залежно від раного поєднання основних характеристик навантаження формується терміновий тренувальний ефект, який визначається величиною і спрямованістю фізіологічних змін, що відбуваються в організмі [4].

Поліпшення аеробної ефективності в результаті тривалого бігового тренування ґрунтується на розвитку в м'язових волокнах аеробного типу структурних і біохімічних змін, що підвищують ефективність використання аеробного процесу при скорочувальній діяльності м'язів [3]. Для прискорення специфічної адаптації до фізичних навантажень науковці запропонували розділити тренувальні навантаження на чотири діапазони, що розрізняються за своїм впливом на окремі біоенергетичні властивості організму.

Зокрема, вони виокремили такі:

- навантаження переважно аеробного впливу, інтенсивність яких не перевершує значень порогу анаеробного обміну;
- навантаження змішаного аеробно-анаеробного впливу, які зазвичай поділяються на навантаження субкритичної інтенсивності, що не перевищують значень максимального поглинання кисню, і навантаження надкритичної інтенсивності, значення критичної потужності, що перевищують;
- навантаження анаеробного гліколітичного впливу, інтенсивність яких приблизно відповідає потужності виснаження, коли досягаються найбільші зрушення в анаеробному гліколітичному утворенні енергії;
- навантаження алакто-анаеробного впливу з інтенсивністю, близькою до значень максимальної анаеробної потужності.

Хоча у деяких авторів [4] кількість виокремлених діапазонів навантажень і їх позначення не завжди співпадають у деталях, загальні принципи класифікації і використовувані критерії відповідають один одному і тому можуть застосовуватися для порівняльного аналізу й опису тренувального процесу. Для використання виокремлених зон навантажень доцільно застосувати пульсові критерії. Зокрема, критерієм навантаження аеробної спрямованості — ЧСС — 130 уд./хв; аеробно-анаеробної спрямованості 150 уд./хв; анаеробної спрямованості – 170–180 уд./хв [1, 2].

1. Бородін Ю.А. Організація та зміст фізичної підготовки курсантів у період початкової військової підготовки : метод. рек. / Ю.А. Бородін, В.М. Романчук, С.В. Романчук. – Житомир : ЖВІРЕ, 2003. – 44 с.

2. Піддубний О.Г. Оптимізація фізичної підготовки курсантів військових навчальних закладів у період первинного професійного навчання : автореф. рип. ... рипт. рип. наук / О.Г. Піддубний– Харків, 2003. – 19 с.

3. Романчук В.М., Боярчук О.М. Динаміка фізичної підготовленості курсантів у вищих навчальних закладах МО України / В. М. Романчук, О. М. Боярчук // Актуальні проблеми розвитку традиційних і східних єдиноборств: Збірн. Наук. праць X міжн. Інтернет наук. – метод. конф. Вип.10: – Х.: Національна академія Національної гвардії України, 2016. – С. 444 – 451.

4. Фіногенов Ю.С. Аналіз проблем у системі фізичної підготовки у зв'язку зі зміною способу комплектування армії та скороченням терміну військової служби / Ю. Фіногенов, О. Петрачков // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2008. – № 1. – С. 72–76.

Владислав ЛАСТОВКІН
старший викладач кафедри
фізичного виховання
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРИЙОМІВ РУКОПАШНОГО БОЮ ПРИ ЗАТРИМАННІ ПРАВОПОРУШНИКА

Хочеться почати з того, що сучасний стан захисту прав, свобод і законних інтересів громадян від протиправних посягань характеризується як незадовільний [1]. Виконання працівниками правоохоронних органів своїх професійних обов'язків супроводжується ризиком життя та здоров'я.

Затримання правопорушника, який посягає на права, свободи і законні інтереси особи та держави залишається одним із важливих напрямів професійної діяльності працівників правоохоронних органів [2].

Успіх у професійній діяльності співробітника правоохоронних органів, а також без сумніву умова збереження життя та здоров'я є оволодіння технікою прийомів рукопашного бою. Техніка окремого прийому характеризується раціональним розташуванням усіх ланок рухового апарату й утриманням оперативної позиції в процесі його виконання, дотриманням оптимальної траєкторії за напрямком, формою й амплітудою, фінальною точністю ударів, темпом, ритмом та ін. [3, 4, 5]. В умовах виконання професійних обов'язків рипто валютками правоохоронних органів на техніку прийомів рукопашного бою мають вплив група факторів, урахування яких забезпечує її ефективність.

Для виконання відповідальних обов'язків щодо захисту життя, здоров'я, прав і свобод громадян, власності, інтересів суспільства і держави від протиправних посягань ри. 12, 13 Закону України № 580-VIII «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 р. наділили співробітників правоохоронних органів широкими правами щодо застосування примусових заходів. Особливе місце

серед них займає право застосування співробітником фізичної сили, спеціальних засобів і вогнепальної зброї.

Слід зазначити, що у статті 13 Закону України № 580-VIII «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 р. зазначено, що працівники поліції мають право застосовувати заходи фізичного впливу, в тому числі прийоми рукопашного бою, для припинення правопорушень, подолання протидії законним вимогам поліції, яка здійснюється із застосуванням сили щодо працівників поліції або інших осіб, якщо інші способи були застосовані та не забезпечили виконання покладених на поліцію обов'язків.

Акцентую увагу на тому, що ці правила по суті конкретизують загальні положення законодавства про необхідну оборону, про заподіяння шкоди при затриманні особи, яка вчинила злочин, крайньої необхідності.

Для вирішення покладених на органи внутрішніх справ завдань співробітники мають право застосовувати заходи фізичного впливу, зокрема прийоми рукопашного бою, використання яких регламентують *ри. 12, 13* Закону України «Про Національну поліцію». Поряд з вищеозначеним, дії *рипто* валників ОВС, навіть за найбільш екстремальних умов, повинні бути впевненими, адекватними ситуації, відповідними наявній загрозі та гарантувати безпеку громадянам. Застосування сили ДЛІА припинення агресивних дій правопорушників має здійснюватися суворо в рамках закону та не перевищувати меж необхідної оборони [6].

У *ри. 12* та *ри. 13* Закону звертається увага на порядок і умови застосування поліцейськими фізичної сили, спеціальних засобів і вогнепальної зброї [6]. Співробітник поліції перед застосуванням фізичної сили, спеціальних засобів або вогнепальної зброї зобов'язаний попередити про намір їх застосування, надавши особам, до яких передбачається застосування фізичної сили, спеціальних засобів або вогнепальної зброї, можливість виконати законні вимоги співробітника поліції і час для їх виконання. Однак Закон обумовлює, що якщо виникають надзвичайні обставини, то співробітники *рипто* валютних органів мають право не попереджати про намір застосування фізичної сили, спеціальних засобів або вогнепальної зброї. Це відбувається, коли дії осіб, до яких передбачається їх застосування, створюють безпосередню загрозу життю і здоров'ю громадян або співробітника поліції, або коли вони можуть спричинити інші тяжкі наслідки, або коли таке попередження є недоречним або неможливим. При застосуванні фізичної сили, спеціальних засобів або вогнепальної зброї необхідно діяти в залежності від ситуації, з урахуванням характеру і ступеня небезпеки злочину або адміністративного правопорушення і сили опору. Співробітник поліції при застосуванні фізичної сили, спеціальних засобів або вогнепальної зброї зобов'язаний прагнути до мінімізації будь-якого збитку, виходячи з обставин.

Співробітник поліції зобов'язаний надати громадянину, який отримав тілесні ушкодження в результаті застосування фізичної сили, спеціальних засобів або вогнепальної зброї, першу допомогу, а також вжити заходів з надання йому медичної допомоги у короткий термін.

Крім того, про заподіяння громадянину тілесних ушкоджень внаслідок застосування співробітником правоохоронних органів фізичної сили, спеціальних засобів або вогнепальної зброї поліція повідомляє родичам громадянина або іншим його близьким особам в найкоротший термін. Про всі випадки заподіяння громадянину поранення або настання його смерті в результаті застосування співробітником поліції фізичної сили, спеціальних засобів або вогнепальної зброї треба повідомити прокурору протягом 24 годин. Співробітник поліції зобов'язаний повідомити про випадки застосування фізичної сили, в результаті яких заподіяно фізичний чи матеріальний збиток громадянину або матеріальний збиток організації, а також про всі випадки застосування спеціальних засобів або вогнепальної зброї безпосередньо начальнику і протягом 24 годин з моменту застосування надати відповідний рапорт. У складі підрозділу (групи) співробітник поліції застосовує фізичну силу, спеціальні засоби і вогнепальну зброю, керуючись наказами та розпорядженнями керівника цього підрозділу (цієї групи).

Отже, рукопашний бій є важливим засобом фізичної підготовки співробітників поліції, здатним комплексно вирішувати цілий ряд завдань їх риптного та психологічного гарту, цілеспрямовано сприяти підвищенню професійної майстерності.

1. Остапенко О. І. Загроза, ризик та особиста безпека при затриманні рипто валюника / О. І. Остапенко // Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія : Юридичні науки. — 2017. - № 1. — С. 37-44.

2. Остапенко О. Про безпеку при затриманні правопорушника / О. Остапенко // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. — 2017. - № 861. — С. 491-500.

3. Ахметов Р. Ф. Анализ методических подходов к обучению техники рукопашного боя / Р. Ф. Ахметов // Молодіжний науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – Луцьк, 2014. – № 6. – С. 7–11.

4. Вагин А. Ю. Биомеханические критерии рациональности и эффективности техники рипто действий в карате : автореф. рип. на соискание учен. степени рипт. рип. наук : 01.02.08 / А. Ю. Вагин. – М., 2009. – 24 с.

5. Донской Д. Д. Теория строения действий (физических упражнений) / Д. Д. Донской. – М. : ГЦОЛИФК, 1990. – 20 с.

6. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 року. № 580-VIII // Голос України. – 2015. – № 142. – С. 60. – Ст. 105.

**Віктор РОЖЕЧЕНКО,
Карина МАРКЕЧКО**

викладачі кафедри
фізичного виховання ДДУВС

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ПРИЙОМІВ ЗАХИСТУ ВІД ПОГРОЗИ ВОГНЕПАЛЬНОЮ ЗБРОЄЮ ТА ОБЕЗЗБРОЄННЯ

На сучасному етапі розвитку злочинності та її доступ і добре оснащення різноманітною вогнепальною зброєю, яку злочинці застосовують для реалізації своїх злочинних намірів погрожуючи нею. Психологічна стійкість та фізична підготовка у діяльності правоохоронця в даному випадку має дуже велике значення для протидії злочинності, особливо в надзвичайних ситуаціях. В протилежній ситуації, якщо правоохоронець має недостатню підготовку, правопорушник має повну перевагу над правоохоронцем, він може примусити його підкоритися, забрати табельну зброю, авто, в крайньому випадку життя.

Високий рівень фізичної підготовленості, бездоганна техніка виконання прийомів обеззброєння в різних ситуаціях дають правоохоронцю впевненість у своїх силах, його дії набувають автоматичності, а психіка – стійкості.

Практичні заняття по відпрацюванню прийомів обеззброєння при загрозі вогнепальною зброєю проводяться як в залі з твердим покриттям, так і на спортивному майданчику. В процесі навчання майбутні правоохоронці повинні отримувати необхідні знання, розвивати здібності та навички виконання необхідних технічних дій, довести окремі з них до автоматизму. Виконання прийому захисту та обеззброєння при загрозі вогнепальною зброєю залежить від факторів: агресивності правопорушника, його місця розташування, напрямку наведення зброї (голова або тулуб, спереду, ззаду або збоку), розташування зброї у лівій або у правій руці, тривалості зіткнення між працівником та правопорушником, відстані між ними тощо.

В даному випадку під вогнепальною зброєю ми використовуємо пістолет.

Логіка поведінки під час обеззброєння нападника (агресора) складається із простого алгоритму в п'ять кроків:

1 крок — максимально швидкий ухід з лінії вогню з одночасним захопленням зброї.

2 крок — контроль зброї з метою недопущення її повернення в позицію пострілу. Важливо, контролюючи однією рукою зброю, іншою рукою контролювати (блокувати) руку агресора.

3 крок — проведення контратаки, а саме, враховуючи, що обидві руки контролюють зброю та руку агресора, робочими залишаються ноги і коліна.

Наносити удари в область паху, коліна, гомілки. Якщо схопили пістолет однією рукою і є щільний контроль, в хід можна додати руку. Атакувати краще шквалом. Доцільно вивести агресора з рівноваги.

4 крок — максимально можливе просте обеззброєння в той час коли зрозуміли що агресор дезорієнтований.

Важливо розуміти, що на момент обеззброєння можливі постріли, тому для безпеки оточуючих ствол пістолета, необхідно направити вниз з одночасним поворотом ствола навколо осі затвору, тим самим ми проводимо додатково больовий прийом на великий палець кисті.

5 крок — контроль агресора на дистанції з націленим на нього пістолетом.

Під час загрози вогнепальною зброєю, стрес (страх, перевантаження нервової системи) неминучий, тому з'являється скованість рухів через стиснення м'язів, що в свою чергу уповільнює рухи. Виконати в такій ситуації складну технічну дію по обеззброєнню неможливо. Чим техніка виконання прийому простіша, тим вище шанс його ефективного виконання в умовах стресу.

Фахівцями встановлено, що ефективність будь-якого прийому який вивчається в спортивній залі, знижується в стресовій ситуації на 30%.

Що стосується методики тренування, то доцільно враховувати такі рекомендації:

- основний час на тренуваннях приділяти освоєнню принципів безпечного скорочення дистанції і відхід з лінії вогневого контакту;

- тренуватися в освоєнні 1-2 прийомів та керуватися трьома простими правилами:

1 — прийоми повинні бути доведені до автоматизму (1000 повторів — це мінімум). На практиці якщо робити по 100 раз за тренування, то це 10 занять. Приблизно 2-3 місяця. Це не багато для збільшення шансів зберегти життя;

2 — робити це з різних положень, щоб не вийшло що агресор стоїть на 30-50 см далі від правоохоронця і він вже не знає, що робити;

3 – виконувати прийоми максимально прості і без зайвих рухів, щоб не втрачати дорогоцінні долі секунди. Варто пам'ятати, що агресору всього лише потрібно натиснути на курок, це дуже швидкий рух (приблизно 0,1-0,2 сек.).

Потрібно пам'ятати, що під час загрози вогнепальною зброєю стрес (страх, перевантаження нервової системи) не тільки у правоохоронця, а і у правопорушника, тому кожен ваш рух може спровокувати постріл.

Швидкий ухід з лінії вогню з одночасним захопленням зброї доцільно виконувати до команди правопорушника «Руки в гору», бо при піднятих руках до гори рух правоохоронця по ухилу з вогневої позиції з одночасним захопленням зброї більш помітний. Якщо вогнепальна зброя правопорушника знаходиться впритул до тулуба або скроні правоохоронця, опущені руки менше помітні при виконанні прийому з контролю вогнепальної зброї та руки в якій ця зброя знаходиться.

На заняттях з тактико-спеціальної підготовки зі здобувачами вищої осві-

ти другого, та третього курсів був проведений експеримент щодо помітності правопорушником рухів рипто валют від загрози вогнепальної зброї з послідувачим відбором вогнепальної зброї. Вісім із десяти здобувачів зазначили, що при виконанні відбору зброї, яка знаходиться впритул до їх тулуба або скроні, опущені руки менше помітні при виконанні прийому з контролю вогнепальної зброї та руки в якій ця зброя знаходиться.

Якщо правопорушник загрожує правоохоронцю пістолетом на відстані і при цьому не стріляє, значить йому від нього щось потрібно. В цьому випадку, вам варто імітувати розгубленість та покірність тримаючи руки по можливості внизу, в крайньому випадку тримати руки на рівні грудей. Спровокувати, або зачекати щоб правопорушник підійшов як можна ближче, бажано в притул, тоді правоохоронець зможе працювати на обеззброєння.

Якщо правоохоронцю вдалося вийти з вогневої лінії та контролювати пістолет, правопорушник забажає повернути до себе контроль за зброєю, тобто правоохоронець має бути готовим до ударів або силових дій з боку правопорушника.

При проведенні дій по обеззброєнню, потрібно розуміти деякі риптовативні особливості вогнепальної зброї, якою погрожують.

Можливі дії правоохоронця на прикладі конструктивних особливостей пістолета Макарова (ПМ).

При загрозі ПМ, важливо усвідомити в якому положенні знаходиться зброя — чи була пересмикнута затворна рамка, увімкнений курок чи ні, в якому стані перебуває запобіжник.

✓ Якщо запобіжник піднятий до гори, це означає що зброя перебуває на запобіжнику і представляє не більшу небезпеку ніж шматок заліза.

✓ Якщо зброя знята з запобіжника, це гірше. Так як курок можливо відвести назад рипто валю через натискання спускової скоби але це потребує певних зусиль.

✓ Найнебезпечніше положення, якщо пістолет знятий з запобіжника і курок в задньому положенні — це означає що зброя готова до пострілу.

Якщо заблокувати курок ПМ, то пострілу не буде. Блокувати роботу зброї потрібно двома руками. Одна рука блокує курок, а інша ствол, попередньо пішовши з лінії вогню. Це можливо при загрозі зброєю спереду в лоб або в тулуб.

Враховуючи геометрію ПМ (короткий та гладкий з гострою мушкою ствол), схопити ствол однією рукою таким чином, щоб було достатнє плече важеля для викрутки з кисті, є доволі проблематичним. Короткий ствол зброї не дасть достатнього важеля для відбору зброї з кисті правопорушника, а гостра мушка напевно травмує кисть, коли правопорушник буде намагатися повернути до себе контроль за зброєю.

Підсумовуючи вищесказане, можна зазначити, що під час вивчення здобувачами тактико-спеціальної підготовки, слід особливу увагу приділяти освоєнню прийомів з захисту від погрози вогнепальною зброєю та обеззброєння, а також умовам за яких це відбувається. Завдяки цим заходам кожен

майбутній правоохоронець зможе адекватно діяти у своїй професійній діяльності, що може запобігти розвитку злочинності в нашій країні.

Микола ПОЖИДАЄВ

старший викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СЛУЖБОВО БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СИЛ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Ця Концепція визначає систему поглядів на розвиток рипто валю та оборонних спроможностей України у середньостроковій перспективі, сформованих на основі оцінки рипто валют середовища та фінансово-економічних можливостей держави, здійснених в рамках комплексного огляду сектору безпеки і оборони України [1].

Метою Концепції є визначення шляхів формування національних безпекових та оборонних спроможностей, що дадуть змогу відновити територіальну цілісність України у межах міжнародно визнаного державного кордону України, гарантувати мирне майбутнє України як суверенної і незалежної, демократичної, соціальної, правової держави, а також забезпечать створення національної системи реагування на кризові ситуації, своєчасне виявлення, запобігання та нейтралізацію зовнішніх і внутрішніх загроз національній безпеці, гарантування особистої безпеки, конституційних прав і свобод людини і громадянина, забезпечення кібербезпеки, оперативне спільне реагування на кризові та надзвичайні ситуації [1].

В умовах сучасної геополітичної обстановки, різкого зростання агресивності загроз воєнного характеру, які на Сході України переросли у збройний конфлікт, забезпечення воєнної безпеки держави, готовності її сектору безпеки і оборони до відбиття збройної агресії проти України визнано основним стратегічним напрямом реалізації державної політики у сфері національної безпеки і оборони [2].

Та як пропонує К. Валасек – іноземний експерт, що сектори безпеки треба розглядати, як сукупність державних інститутів та інших організацій, які відіграють певну роль у підтриманні безпеки держави та його громадян, а саме:

- основні суб'єкти безпеки, представлені державними силовими структурами;
- органи управління системою безпеки і контролю – від парламенту й уряду до суб'єктів громадянського суспільства, у тому числі засобів масової інформації;
- органи юстиції та правопорядку;
- не передбачені законодавством сили безпеки, а саме визвольні армії,

партизанські формування, приватні охоронні фірми, ополчення політичних партій тощо;

• не передбачені законодавством учасники громадянського суспільства – професійні об'єднання, науководослідні заклади, правозахисні, релігійні й неурядові організації та групи місцевої громадськості [3].

Також А. Фопен, який вважає, що сектор безпеки складається «зі збройних сил, служб безпеки, поліції у формі або в цивільному, жандармерії, служб розвідки, прикордонних служб, служб внутрішньої безпеки, а також міліції та озброєних формувань, які працюють на державу, поряд з нею або пов'язані з нею» [3].

На мою власну думку, я згоден с висловами цих іноземних експертів, тому що ці, так скажемо – інститути, це є відображенням Конституції України, тому що вони захищають та підтримують права і інтереси громадян, рипдонів, незалежності нашої країни. Тому один з шляхів підтримання та удосконалення службово та бойової діяльності сил сектору безпеки України – це відповідний нагляд за цими інститутами, правильні реформи, які підуть на покращення кожного напрямку, окремої галузі.

На підтвердження моїх слів будуть статті Конституції України, в яких чітко все визначено:

- **Стаття 1.** Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава.

- **Стаття 2.** Суверенітет України поширюється на всю її територію. Україна є унітарною державою.

Територія України в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканою.

- **Стаття 3.** Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.

Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави [4].

Висновком може бути такі слова, що треба проводити комплексний огляд сектору безпеки і оборони України для подальшого виявлення та усунення рипто валют, а також вдосконалення законодавчого, методологічного та організаційно-методичного забезпечення, посилення координації усіх його складових та належного інформаційного обміну, які-б вони не були. А саме комплексна оцінка стану складових цього сектору безпеки з метою ефективної протидії реальним та потенційним загрозам воєнного характеру та підвищення його готовності до відбиття збройної агресії проти України.

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 березня 2016 року «Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України» РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/92/2016#Text>

2. Саганюк Ф. В. Проблеми комплексного огляду сектору безпеки і оборони України та шляхи їх вирішення / Ф. В. Саганюк, О. Л. Глушкевич, І. О. Загорка, А. Й. Фучко //

Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. — 2015. - № 2. — С. 12-17. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znrcvsvd_2015_2_4.

3. Горовенко В. К., Тютюнник В. П. Актуальні проблеми сектора безпеки та оборони України / «Національна і глобальна безпека». Журн. Наука і оборона 4'2014. – С. 20-25.

4. Конституція України — Розділ І — Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/ua/documents/constitution/konstituciya-ukrayini-rozdil-i>

Андрій КИРИЧЕНКО

викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Микола ПОЖИДАЄВ

старший викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ВАЖЛИВІСТЬ ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ЗАНЯТЬ З РУКОПАШНОГО БОЮ КУРСАНТІВ ЗВО МВС НА ОСНОВІ АНАЛІЗУ ЗМАГАНЬ ПЕРШОСТІ УКРАЇНИ

В цьому розділі викладається обґрунтування необхідності внесення змін до змісту і методу навчання по розділу «Спортивні єдиноборства і рукопашний бій» для курсантів ЗВО із специфічними умовами навчання.[1, с.114-117].Порівняльний аналіз арсеналу технічних дій спортсменів рукопашників (18-21 рік) з метою виявлення чинного арсеналу технічних дій, що використовуються спортсменами — рукопашниками, був проведений порівняльний рипто валют поєдинків «Першості Збройних Сил України з рукопашного бою».

Дане змагання проходило 22 квітня 2017 року в м. Житомир.

Загалом, були проведені аналізи з 33 змагальних поєдинків серед вихованців у віці від 18 до 21 року, більшість з яких займаються за програмами додаткової освіти рукопашним боєм. З 33 поєдинків достроковою перемогою больовим прийомом завершилося 3 бої (10%); перемогою через явну перевагу двома нокдаунами 2 бою (6%); перемогою через дискваліфікацію суперника 1 бій (3%); в інших 27 поєдинках перемога була здобута за очками (81%) Що ж стосується техніки боротьби, то в поєдинках зафіксовано 12 видів кидків та звалювань. Серед яких найбільшу кількість повторень та ефективність виконання припадають на кидок з захопленням двох ніг (26 кидків).

Необхідно також додати, що даний прийом часто використовується разом з ухилом або нирком під удар противника, виконуючи функцію активного захисту. На другому місці за частотою застосування стоять кидки та звалювання з захопленням однієї ноги, що так само знаходить відображення в захисних діях проти великої кількості атакуючих ударів ногами по стегну і в риппус. Така побудова атакуючих комбінацій сприяє використанню захисту з захопленням ноги, що б'є. Звалювання зацепом гомілки зсередини / зовні застосовувалися 9 раз в 33 поєдинках і були ефективні майже в третини боїв. Утримування — вид технічного дії, не має оцінки в рукопашному бою, але утримування дозволяє розвинути атаку перебуваючи у більш вигідному положенні, ніж супротивник який впав після кидка. Відеоаналіз показав, що більшість добивань і больових прийомів було ефективно виконано з положення утримання, сидячи на суперника «верхом» і утримання збоку. Утримування поперек і зутримування з боку ніг, навпаки, приводили до зупинки поєдинку через відсутність розвитку атаки у відведений час. Аналіз виконуваних захисних дій дозволив виявити наступні тенденції. Захист від ударів:

1) Найчастіше із захисних дій від ударів (переважно руками) риптовани вибирали ухил, нирок або нирок з переходом на спробу виконання кидка або звалювання супротивника — 40,63% (1,5 за бій)

2) Для захисту від ударної техніки рук і ніг застосовувався розрив риптанції, як найбільш простий — 31,25% (1,21 за бій)

3) Для захисту від ударів ногами спортсмени також вибирали захоплення атакуючої кінцівки — 17,97% (0,69 за бій)

4) мінімально в арсенал захисних дій увійшли відбиви і підставки — 5,47% (0,21 за бій) і блоки — 4,68% (0,18 за бій).

1. У Житомирі відбувся чемпіонат Збройних Сил України з рукопашного бою, 22 квітня 2017, 09:38 | ID: 29563 [Електронний ресурс]. URL: <http://www.mil.gov.ua/news/2017/04/22/u-zhitolmiri-vidbuvsya-chempionat-zbrojnih-sil-ukraini-z-rukopashnogo-boyu/>

2. Загура Ф. І., Огірко І. В. Специфіка модельних характеристик та моделювання спортивного протиборства //Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми риптного виховання і спорту: Зб. наук. ри./ За рип. С. С. Єрмакова.- Х., Л., 2003. — № 18. — С. 114—117.

Ігор ЧОБОТЬКО
викладач кафедри
фізичного виховання
Дніпропетровського державного
університету рипто вал справ

ЕФЕКТИВНІ ПРИЙОМИ РУКОПАШНОГО БОЮ ПРИ ЗАТРИМАННІ В УКРАЇНІ

Останнім часом актуальним питанням є забезпечення прав і свобод людини, а також їх захист державою, що здійснюється на підставі національного законодавства та норм міжнародного права. Окрім того, в Україні декілька років тому розпочалася реформа органів Міністерства внутрішніх справ, великим досягненням якої стало створення Національної поліції з новими підходами і стандартами як до самих кандидатур поліцейських, так і до організації їх діяльності.

Враховуючи обидва спрямування політики нашої держави, виникає питання, як в умовах припинення правопорушень, особистого захисту і захисту оточуючих, забезпечити виконання законних прав і свобод осіб, які порушують закон. Адже поліцейські повинні одночасно вчинити дії, спрямовані на зупинення правопорушення, однак не перейти межу і забезпечити дотримання законних прав тих, хто такі правопорушення вчиняє. Тому важливим питанням є застосування поліцейськими заходів фізичної сили.

Відповідно до статті 44 Закону України № 580-VIII «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 р., поліцейський може застосовувати фізичну силу, у тому числі спеціальні прийоми боротьби (рукопашного бою), для забезпечення особистої безпеки або/та безпеки інших осіб, припинення правопорушення, затримання особи, яка вчинила правопорушення, якщо застосування інших поліцейських заходів не забезпечує виконання поліцейським повноважень, покладених на нього законом [1].

Отже, одним із засобів фізичного впливу, що застосовується службовими особами під час здійснення ними своєї діяльності, є застосування прийомів рукопашного бою. Учені зазначають, що рукопашний бій – це комплекс засобів щодо навчання, виховання і формування у службових осіб рипнічної, тактичної, фізичної і психічної готовності до дій у складних умовах ближнього бою, тобто при безпосередньому зіткненні з противником. Комплекс різноманітних фізичних вправ, на думку вчених, забезпечує не тільки навчання техніки прийомів і тактики ведення рукопашного бою з противником, але і розвиток швидкості в діях, спритності та сили, виховання сміливості та рішучості, винахідливості та ініціативності, упевненості у своїх силах, удосконалення психічної стійкості, набуття досвіду емоційно-вольової поведінки [2].

Рукопашний бій є одним із засобів формування спеціальної фізичної,

психологічної, техніко-тактичної готовності до протиборства з рипто валюниками. Заняття з рукопашного бою спрямовані на формування навичок, необхідних для знищення, виведення з ладу противника або самозахисту від його нападу, та на виховання впевненості у власних силах [5].

Особливого значення прийоми рукопашного бою набувають під час затримання, оскільки воно може супроводжуватись чиненням опору з боку осіб, яких затримують. Затримання особи є одним із найбільш жорстких видів кримінального процесуального примусу, яке обмежує право на свободу та на особисту недоторканність. Метою затримання є запобігання вчиненню особою правопорушення чи запобігання втечі особи після вчинення правопорушення, а також позбавлення волі задля з'ясування причетності особи до його вчинення та прийняття рішення про обрання запобіжного заходу [3].

Затримання передбачає комплекс дій примусового характеру: удари, кидки, больові та задушливі прийоми, утримання. Найбільш ефективним буде затримання, яке проводиться несподівано, починається з відволікаючого (шокуючого) удару в чутливу точку, призводить до виведення супротивника з рівноваги та приведення його, в кінцевій фазі прийому, у фіксовану позицію, яка виключає можливість будь-якого опору з його боку. Фактор несподіваності, який підвищує ефективність затримання, входить у певне протиріччя з положенням про обов'язковість попередження працівником поліції про застосування засобів фізичного впливу [4].

У такому разі, як зазначають в юридичній літературі, можливою є ситуація, коли спочатку відбувається попередження про застосування фізичної сили, а через деякий час – застосування відповідних прийомів рукопашного бою.

Існують різні прийоми рукопашного бою, проте під час здійснення своїх повноважень службові особи не можуть застосовувати будь-які їх види. А тому передбачені конкретні прийоми рукопашного бою, які застосовуються під час вчинення відповідних дій. Зокрема, вибір прийомів рукопашного бою під час затримання зумовлений метою затримання і залежить від конкретної обстановки, під час якої відбувається затримання, поведінки затриманого, фізичних даних затриманого та уповноваженої службової особи.

Цікавим з цього приводу є дослідження, проведене І. Вако, під час якого було здійснено експертний аналіз найбільш ефективних прийомів при затриманні, а також опитування співробітників з цього приводу. Так, аналізуючи прийоми рукопашного бою, які використовуються під час затримання у різних умовах, експерти визначили широке використання таких прийомів як «важіль ліктя назовні», «важіль ліктя всередину», «кидок вниз з захватом ніг ззаду», «кидок вниз з захватом ніг спереду», «кидок через стегно», «передня підніжка», «задня підніжка», «боковий переверот». В свою чергу, під час опитування співробітники зазначили, що найбільш ефективним прийомом рукопашного бою є «важіль ліктя всередину» (про це вказали 74,19% опитаних працівників). Менша частина опитаних надає перевагу прийому «кидок вниз з захватом ніг ззаду» – 16,13% та «важіль ліктя назовні» – 9,68%. Мало-

ефективним, на думку опитаних, під час затримання правопорушників є прийом «задня підніжка», про що висловили думку 67,74% опитаних [5].

Для виявлення найбільш ефективних прийомів рукопашного бою залежить від того, в яких обставинах та за яких умов відбувається затримання – на пішому маршруті, в приміщенні, транспорті тощо. А тому вибір найбільш ефективних прийомів може відрізнитись один від одного. В загальному, найбільш ефективним прийомом рукопашного бою, для проведення оперативних дій щодо затримання правопорушників, експерти всіх груп визнали «важіль ліктя всередину». Друге місце розділили два прийоми рукопашного бою, які визначили дві групи осіб. Так, експерти зі строком служби більше трьох років, віднесли до нього ефективність виконання прийому «кидок вниз з захватом ніг ззаду», в той час як експерти зі строком служби до трьох років – «важіль ліктя назовні» [5].

Підсумовуючи, можна сказати, що питання застосування прийомів рукопашного бою під час затримання є досить складним питанням. Оскільки неможливо передбачити всі можливі ситуації, які виникають на практиці, то відсутня можливість закріпити відповідні теоретичні положення щодо особливостей застосування прийомів рукопашного бою. Це, в свою чергу, породжує іншу проблему – відсутність контролю за доцільністю, відповідністю застосування аналізованих заходів фізичного впливу обставинам події, а також за межами використання прийомів рукопашного бою. Звісно, такі прийоми повинні бути застосовані лише у разі необхідності і не порушувати прав затриманих, а також не причиняти загрози або надмірної шкоди життю чи здоров'ю затриманих. Для цього необхідно розробляти відповідні методичні рекомендації та проводити навчання службових осіб, з метою формування у них навичок, необхідних для належного та законного вчинення професійної службової діяльності.

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. Дата оновлення: 22.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#top> (дата звернення: 10.12.2020).

2. Чудик А.В. Методика навчання прийомів застосування сили та рукопашного бою в системі фізичної підготовки персоналу державної прикордонної служби України. *Збірник Національної академії Державної прикордонної служби України*. Серія: педагогічні науки. 2015. № 1. С. 248-261.

3. Осетрова Є.С., Грига М.А. Щодо мети та умов затримання уповноваженою службовою особою. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Юриспруденція. 2018. № 34. С. 86-89. URL: <http://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc34/21.pdf> (дата звернення: 10.12.2020).

4. Білик В.В., Арсененко О.А. Больові та задушливі прийоми: методична розробка для проведення практичних занять із навчальної дисципліни «Спеціальна фізична підготовка». Київ. 2019. 30 с. URL: https://www.naiu.kiev.ua/files/kafedru/sfp/2020/spf_tema_5.pdf (дата звернення: 10.12.2020).

5. Вако І. Особливості використання прийомів рукопашного бою в умовах оперативних дій співробітниками спеціальних служб. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2015. № 3. С. 42-47. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/TMFVS_2015_3_9 (дата звернення: 10.12.2020).

Маргарита ЧОБОТЬКО

викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ

Тактична підготовка працівників та підрозділів Національної поліції України (НПУ) – це комплекс заходів, спрямованих на набуття та вдосконалення поліцейських навичок практичного застосування теоретичних знань щодо правильної оцінки конкретних подій з подальшим прийняттям рішень та психологічною готовністю до дій у ситуаціях різного ступеню ризику. Володіння спеціальною тактикою вирішення конкретних завдань є необхідним аспектом професіоналізму працівників поліції. Відповідно до Наказу Міністерства внутрішніх справ України № 50 від 26 січня 2016 року [1], навчання тактичній підготовці передбачає набуття та вдосконалення поліцейських навичок.

Тактична підготовка найповніше забезпечує комплексну підготовку працівників поліції до вмілих та злагоджених дій при виконанні оперативно-службових завдань в умовах, максимально наближених до дійсності, де набуваються високі професійні навички, морально-психологічна стійкість, риптна підготовка та витривалість. Висока тактична підготовка працівників поліції досягається шляхом систематичного та інтенсивного навчання.

Зростають вимоги до тактичної підготовки, щоб постійно вдосконалювати існуючі та шукати нові форми, методи та засоби навчання. Безперечно, вдосконалити тактичну та спеціальну підготовку можна лише на практичних заняттях та складних вправах.

Розглянемо основні шляхи підвищення рівня тактичної підготовки працівників поліції для вдосконалення професійно-методичних навичок командирів підрозділів, керівників класів, вдосконалення змісту, організації та методів проведення занять та навчань, поширення передового досвіду. Однією з основних цілей тактичної підготовки працівників НПУ є формування високих морально-психологічних, фізичних, професійних якостей та розвиток на їх основі службових та бойових навичок, вміння виконувати будь-які завдання в екстремальних умовах. Сформовані здібності та якості особистості поліцейського підпорядковуються вимогам умов служби.

Серед основних обов'язків працівника поліції є: підтримка рівня кваліфікації, необхідної для належного виконання службових обов'язків; проходження в установленому порядку професійної підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації, стажування; відповідність рівня фізичної підготовки кваліфікаційним вимогам до посади, що замінюється в НПУ.

Особливістю тактичної підготовки в територіальних органах Національної поліції є навчання та виховання випробуваного на безпосередній службі за місцем служби, коли формуються практичні навички, досвід стабільної та відповідальної поведінки, в тому числі в умовах, пов'язаних з можливим застосування фізичної сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї. У процесі тактичного навчання працівників НПУ, професійної самосвідомості, почуття відповідальності за свої дії, прагнення постійно вдосконалювати свою професійну майстерність з урахуванням специфіки діяльності в конкретних підрозділах.

Найголовніше – визначити принципи організації та функціонування системи тактичної підготовки працівників поліції, основним завданням якої є постійне приведення рівня їхньої кваліфікації у відповідність до змінних умов праці, формування високого професіоналізму в оперативні завдання. Професійна орієнтація передбачає розуміння та внутрішнє сприйняття цілей та завдань професійної діяльності.

Позитивні зміни у змісті професійної орієнтації проявляються в тому, що посилюються мотиви, пов'язані з професією, з'являється бажання якісно виконувати свої обов'язки, бажання проявити себе як кваліфікований фахівець та досягти успіху в роботі, відчуття відповідальності.

Тактичні навчальні заняття моделюють різні ситуації професійної діяльності працівників поліції; відпрацьовуються питання службового та бойового застосування в різних експлуатаційних умовах; набуваються навички збору, систематизації та узагальнення різномірної інформації, необхідної для прийняття рішень; набуваються навички роботи у складі груп (нарядів) та навички володіння зброєю. Сучасна система підготовки фахівців для Національної поліції України вимагає гармонійного поєднання можливостей вирішення проблем професійної підготовки в процесі тактичної підготовки та розвитку особистості професіонала, здатного реалізувати себе на практиці.

У даний час існує потреба у кваліфікованій перепідготовці працівників патрульної поліції, які протягом двох місяців пройшли початкову підготовку та не мають належного професійного рівня. Вищі навчальні заклади системи Міністерства внутрішніх справ України повинні бути взяті за основу їх перепідготовки, яка повинна забезпечувати всебічне багаторівневе навчання працівників усіх рівнів, як спеціалізованих правоохоронних, так і юридичних [2].

І для цього їм потрібна відповідна матеріально-технічна база. Саме цей процес перепідготовки повинен проводитись на спеціалізованих тактичних полігонах, що дозволить створити найбільш реалістичні умови, які можуть бути створені під час затримання злочинця, або розіграти конфліктну ситуацію якомога ближче до реальної події. Навчання повинно проводитись в обстановці, яке повинно бути таким, як під час проведення військових бойових завдань, із навчальною зброєю (маркерами) та імітацією спеціальних засобів.

У навчальних закладах системи МВС України працюють професійні викладачі зі значним практичним досвідом, які можуть відтворити ті чи інші обставини, навести приклади з практики, пояснити, що було не так і як діяти,

пояснити причини та наслідки помилок що може призвести на практиці. До смерті. Також під час практичних занять такі полігони дадуть можливість включати елементи долікарської допомоги – це може бути ніж або рипто льна рана, переломи, травматична ампутація, складна кровотеча, евакуація поранених, контроль та прикриття тощо.

Спочатку навчити працівників поліції виконувати завдання без помилок повільними темпами, дотримуючись правових підстав для застосування примусових заходів поліції, діяти виключно в рамках чинного законодавства, оперувати статтями відповідного нормативно-правового акту, а потім обмежувати студентів або курсантів у завданні, навчіть їх приймати правильні рішення і діяти так само швидко. Це дасть можливість поєднувати теорію і практику з урахуванням фізичних навантажень та відпрацювання прийомів самозахисту, не залишаючи необроблених помилок у діях учнів.

Отже, підсумовуючи вищевикладене, можна зробити наступні висновки для досягнення належного рівня тактичної підготовки поліції в сучасних реаліях реформування системи МВС України, яка вже пройшла певний етап – необхідна реформа та відомча освіта МВС України. З конкретними умовами для підготовки системи Міністерства внутрішніх справ України, надання автономних прав, збільшення фінансування та можливості розпоряджатися своїми коштами. Необхідно також створити відповідну потужну матеріально-технічну базу, спеціалізовані тактичні навчальні майданчики з відповідним обладнанням та стрільбищами, утримати висококваліфікованих працівників та професійний науково-педагогічний склад спеціалізованих навчальних закладів МВС України.

1. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України: Наказ МВС України від 26 січня 2016 року № 50.

2. Про Національну Поліцію: Закон України від 02 липня 2015 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379.

Дмитро АНІСІМОВ

старший викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Максим ЛОЗИЦЬКИЙ

курсант навчальної групи ПД-831
факультету підготовки фахівців для
підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ РІВНЯ СЛУЖБОВО-ПРИКЛАДНИХ ЄДИНОБОРСТВ ШЛЯХОМ ВИРІШЕННЯ ГЕНДЕРНОГО ПИТАННЯ

Сучасна цивілізація перетворює весь оточуючий світ, змінюються соціальні інститути людської діяльності, перебудовується на новий лад людина. Актуалізація гендерної політики прямо пов'язана зі змінами, які відбуваються в суспільному житті людей різних країн світу. Розвиток гендерного вектору в сучасних соціальних дослідженнях показує нам, що гендерні відносини – це продовження розвитку проблематики статі та відносин на їх ґрунті. Стать – це одна із ключових категорій соціального життя. Спорт традиційно розглядався як чоловічий вид діяльності. Гендерний підхід в будь-якій сфері припускає, що різниця в поведінці чоловіків та жінок визначається не тільки їх психофізичними, біологічними, анатомічними особливостями, але й культурними факторами. У спортивній діяльності, направленої на високі досягнення, людина розкриває та оцінює свої максимальні фізичні та інтелектуальні можливості. З однієї сторони, це можна розглядати як людський процес, який розгортає талант та індивідуальні неповторні властивості спортсмена, а з другої – спостерігається небезпека виходу за межі цих можливостей, за рамки допустимого напруження сил для індивіда, що особливо негативно впливає на жіночий організм.

Соціальна практика спорту в сучасному суспільстві визначена тенденціями її орієнтації на професійний та комерційний рівень цього виду людської діяльності з акцентом не стільки змагальної діяльності, скільки завойовницької стратегії, за якої кінцевий результат і процес його набуття гублять зв'язок із розвитком природних сил людини. У такому разі порушується гармонія. В основу спорту найвищих досягнень кладуться досягнення результату будь-якою ціною та призводять до втрати розумності спортивної діяльності як соціально-активного явища. У даній роботі розглядається зв'язок вимірність гендерних відношень у сфері спорту та націленістю жінок на досягнення

максимальних результатів у даній галузі людської діяльності. Мірою зміни меж людських можливостей в області спорту є кінцевий результат досягнення [1, с. 49-51].

Слово «гендер» має англійську етимологію. Воно означає стать і все, що з ним так чи інакше пов'язано. Виконання соціальної гендерної ролі означає не владання визначеними якостями певним суспільством [2, с. 298]. Це означає відповідність шаблонним стандартам, наприклад, дівчата зобов'язані полюбити фігурне катання, а хлопці – бойові види спорту.

Спорт – вид діяльності, який приваблює своєю красою та видовищністю. Недивно, що жінок тягне до жіночих видів спорту, проте у той же час вони оволодівають і нові чоловічі види спорту. Жінки досягають великих спортивних вершин, ставлять нові рекорди, які встановили чоловіки, демонструють високий технічний рівень майстерності, і тим не менш на сьогоднішній день в постійно мінливій соціальній, економічній та екологічній ситуації, при фізичних навантаженнях на жінок впливають негативні фактори на їх організм. Жінки-спортсменки не завжди думають, що їх чекає після завершення їх кар'єри, не думають про влаштування власного сімейного життя. Вони націлені на досягнення поставленої мети будь-якою ціною, про досягнення результатів, які ведуть до неабиякої слави, визнання, самоствердження, матеріального достатку [3, с. 159-160].

Особливістю сучасного жіночого спорту є направленість на засвоєння жінками тих видів, які традиційно вважаються маскулініними видами спорту (наприклад, футбол, бокс, боротьба, важка атлетика тощо). Гендерно-нейтральні види спорту, такі як плавання, легка атлетика мають високі показники участі хлопців та дівчат. У цілому бажання жінок конкурувати з чоловіками в кожному виді спорту зараз повністю рипто валют . Не залишилось ні однієї офіційної заборони для жінок займатися будь-яким видом спорту. Потяг займатися усіма видами спорту нарівні з чоловіками може мати негативний відбиток в жіночому організмі. На жаль, на наш час ще достатньо не вивчені вплив інтенсивних, максимальних навантажень під час тренувань і змагань та їх наслідки, які характерні для багатьох видів спорту, що призводить до різних соматичних захворювань. Одним з факторів негативного впливу спорту вищих досягнень, пов'язані з особливостями жіночого організму, є диморфізм. Ця проблема займає останню ланку у світі спорту. Розгляд проблеми диморфізму показує, що у жінок темпи росту спортивної майстерності більш високі, ніж у чоловіків [4].

Іншим не менш важливим фактором є вживання допінгових препаратів жінками з метою досягнення високих результатів та поставленням світових рекордів, які призводять до появи багатьох порушень в психофізичному здоров'ї жінки. Ще одним фактором та значимою проблемою слід вважати розробку соціально-психологічних основ жіночого спорту, для якої характерний спортивний спосіб життя, який припускає відмову від багатьох звичних для звичайних людей радощів життя, обмежені можливості спілкування, риптомальні фізичні навантаження та ще багато іншого, що значною мірою

відрізняє спортсменку від інших представниць жіночої статі [5, с. 42-43].

У процесі розвитку жіночого спорту можна виділити ряд ключових моментів. По-перше, зміна суспільної думки на користь активної участі жінок в різних видах спорту; по-друге, наявна висока тенденція до популяризації жіночого спорту у багатьох державах Європи, Азії, Америки. На ґрунті загальносвітових тенденцій зміни соціальної значимості жінки трансформується тілесний імідж жінки в цілому. Намагаючись довести своє соціальне рівноправ'я, жінки сьогодні стараються не тільки конкурувати з чоловіками в інтелектуальній сфері, але і нарівні з ними приймати участь в спортивно-змагальній діяльності. Жінки прагнуть освоїти традиційно «чоловічу» спортивну сферу. Яке повинно бути фізичне навантаження у жінок, чи може рипка займатися спортом, якими видами спорту рекомендується займатися, яким чином впливають фізична активність і спорт у цілому на жіночість, на їх репродуктивну функцію та здоров'я – ці питання обговорюються багатьма спеціалістами педагогічної, медичної та спортивних галузей [6].

Таким чином, спорт надає можливості, в яких гендерні норми та стандартна концепція мужності та жіночості вже переглянуті. Спорт став потужним інструментом для розширення можливостей жінок у повній мірі реалізувати свій потенціал в суспільстві шляхом створення сприятливих можливостей для гендерної рівності. Стратегічними цілями повинні стати підтримка інноваційної програми стійкого розвитку спорту для розширення можливостей жінок, пропаганда та заохочення соціального руху навколо спорту для забезпечення гендерної рівності, морального та соціального паритету у формуванні особистості, а також психологічні концепції діяльності і особи, соціокультурні теорії розвитку особистості, які визначають соціальне оточення як основний чинник розвитку особистості.

1. Виноградова Т.І. Гендерні стереотипи у спорті (психологічні особливості) Херсон, 2016. С. 49-51.

2. Древаль Ю.А., Фролов Р.С. Гендерні стереотипи та їх прояви у спорті. Харків, 2016. С. 297-301.

3. Соболева Т.С., Азарних Т.Д., Соболев Д.В. Пол, гендер, маскулинність и женский спорт. Воронеж, 2013. С. 158-162.

4. Жіноче лідерство у спорті. Круглий стіл. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/2867121-zinoce-liderstvo-u-sporti-ekspertne-zasidanna.html> (дата зв. 03.02.2021).

5. Шиян О., Фашук О. Проблеми гендерних стереотипів та дисбалансу у сфері фізичної культури і спорту. Львів, 2012. С. 40-44.

6. Гендерна політика в спорті: від вистави жриць до феміністичного вогню. URL: <https://50vidsotkiv.org.ua/genderna-polityka-v-sporti-vid-vystavy-zhryts-do-feministichnogo-vognyu/> (дата зв. 12.02.2020).

Артем ГЕРАСИМОВ,
курсант II курсу факультету
підготовки фахівців для органів
досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Андрій ТОКАР
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОГО ВІДБОРУ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ

Професія поліцейського на цей час є дуже популярною. Багато учнів після закінчення школи хочуть пов'язати своє майбутнє життя з виконанням службових обов'язків у Національній поліції України. Це і зрозуміло, бо кожен поліцейських після закінчення ЗВО МВС отримує обов'язкове працевлаштування, вищу освіту та можливість одразу ж працювати. До речі, увесь час, що навчається поліцейський вже йде йому у стаж роботи – це є також дуже приємним аспектом навчання в університетах внутрішніх справ. Також, навчаючись в університетах зі специфічними умовами, курсанти отримують дуже багато психологічних знань та практичних навичок, що полегшує їх подальше проходження служби в органах Національної поліції України. Вивчаючи статистичні показники, можемо підкреслити, що більшість курсантів після закінчення ЗВО МВС уходять із органів поліції. Перш за все, це пов'язано з проблемами системи професійного відбору майбутніх поліцейських.

Слід зазначити, що не завжди абітурієнти усвідомлено обирають професію, якій вони готові посвятити усе своє життя. Відомо багато випадків, коли у ЗВО МВС ідуть навчатися через бажання батьків, не хотіння служити в армії або просто через самовпевненість у тому, що робота поліцейського не така важка як про неї кажуть інші. У наслідок, ми отримуємо після випуску працівників, які не хочуть працювати в органах Національної поліції, бо для них робота там здається не такою простою, як здавалася раніше, вона вимагає повної віддачі. На цій роботі постійно треба розвиватися, здійснювати виїзди на виклики, діяти у межах, визначених законодавством. Кожен день лежить велика відповідальність на співробітнику Національної поліції: від прийнятого рішення залежать життя та здоров'я інших громадян [1].

По статистиці: більшість поліцейських не витримує режиму роботи у Національній поліції і вже через один-два роки звільнюється з органів. Причинами цього є недостатність фінансових ресурсів; плинність кадрів, що най-

більш характерно для підрозділів патрульної поліції; низька забезпеченість поліцейських засобами індивідуального захисту, комп'ютерною технікою; неналежний стан автотранспорту тощо. Через це Національній поліції постійно потрібні працівники, кількість вакантних посад завжди велика, незалежно від території, де знаходиться конкретний орган [2].

Професійний відбір майбутніх поліцейських – дуже складний та відповідальний процес, яким дуже важко керувати. Від його правильності залежить соціально-економічний і політичний розвиток держави в цілому. Професійний відбір фахівців дуже важливий не лише у системі МВС, але і в інших різноманітних сферах суспільної діяльності громадян. Професійний відбір, що здійснюють комісії і робочі групи, вимагає урахування суб'єктивного й об'єктивного аспекту. Суб'єктивні труднощі, пов'язані з науковими аспектами професійного відбору, а саме: проблемами відсутності кваліфікаційних характеристик і професіограм поліцейських спеціальностей, критеріїв оцінки рівня психологічної придатності до служби у поліції, методик дослідження ступеня готовності особистості до професійної діяльності і до навчання у закладах МВС. Об'єктивні труднощі полягають у наявності такого факту, що більшість видів службової діяльності поліцейських важко піддаються формалізованому опису, характеризуються багатofункціональністю, відсутністю стереотипів, тісним контактом із різними категоріями людей [3, с.232].

Одним із факторів, який негативно впливає на якісний відбір поліцейських, є організація профорієнтаційної роботи серед абітурієнтів, що викликано не повно викладеною інформацією щодо професії та порядку навчання у ВНЗ МВС України. У процесі нормальної профорієнтаційної роботи відбувається повне інформування абітурієнта щодо його майбутньої професії, а саме: умов та режиму праці, негативні та позитивні сторони робочого процесу. Профорієнтація допомагає усім зрозуміти, що представляє собою професія поліцейського, які основні підрозділи існують у системі МВС, якими якість повинен володіти поліцейський. Але не завжди профорієнтаційна робота спрямована саме на це, іноді вона має на меті лише зацікавити абітурієнтів лише позитивною стороною робочого процесу, перевагами професії, коли ж можливі негативні якості не розкриваються. Це й викликає такі наслідки, через які юнаки після школи, вступивши в університет внутрішніх справ просто не розуміють, куди вони потрапили. Їм здається, що та профорієнтаційна робота, яка проводилася над ним була головною під час вирішення його майбутнього, і через отримання недостатньої інформації він просто вступив не до того ВНЗ, куди хотів [4].

Отже, можна зробити висновок, що якість виконання обов'язків, покладених на Національну поліцію України, безпосередньо залежить від того, як здійснюється професійний відбір поліцейських. Найбільш значимими є невміння комісійних груп визначати точний ступень готовності особистості до професійної діяльності і до навчання у закладах МВС; відсутність якісних кваліфікаційних характеристик, що визначають фізичні та моральні якості спеціальності поліцейських; неправильне здійснення профорієнтаційної ро-

боти серед абітурієнтів. Ці проблеми повинні бути грамотно дослідженні, бо на сьогодні їх наявність є причиною недосконалості відбору поліцейських; нестачі професійних фахівців та перенасичення некваліфікованих рипто валників.

1. Прібиткова Н.О.: Щодо відбору та підготовки кадрів для органів Національної поліції України // ХНУВС. URL:

<http://univd.edu.ua/science-issue/issue/1092> (дата звернення: 29.01.2021).

2. Квітка Я.М., Дмитрик Р.В.: Звільнення поліцейського з органів Національної поліції за власним бажанням — наукова стаття // Часопис Київського рипто валют права, 2018. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Chkur_2018_3_26.pdf (дата звернення: 29.01.2021).

3. Барко В.І.: Теоретичні засади вдосконалення професійного психологічного відбору кадрів для Національної поліції України // Наука і правоохорона, 2017. URL: http://naukaipravoohorona.com/journal/ukr/2017_1/34.pdf (дата звернення: 30.01.2021).

4. Музичук О.М. Професійний відбір кандидатів на службу в ОВС: сучасний стан та шляхи удосконалення // Форум права // 2009 р. URL:

<http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2009-1/09momtsu.pdf> (дата звернення: 30.01.2021).

Артем ГЕРАСИМОВ,
курсант II курсу факультету
підготовки фахівців для органів
досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Дмитро АНІСІМОВ,
старший лейтенант поліції,
викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРИЙОМІВ РУКОПАШНОГО БОЮ ПРИ СИЛОВОМУ ЗАТРИМАННІ

У наш час дуже велику увагу приділяють правомірності застосування певного поліцейського заходу співробітниками Національної поліції. Річ в тому, що застосування того чи іншого заходу поліцейським повинно мати правові підстави. Навіть якщо має місце очевидне правопорушення або злочин, все одно співробітники Національної поліції мають знати певний перелік заходів, які є допустимими у такій ситуації. Це породжує багато спорів та досі невирішених питань щодо правових аспектів застосування прийомів рукопашного бою при силовому затриманні. Це питання є дуже актуальним і

перспективним для дослідження сьогодні.

Національна поліція України є центральним органом виконавчої влади, що служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. За статистичними даними, співробітники поліції під час виконання своїх службових обов'язків доволі часто при затриманні правопорушників або злочинців використовують до них фізичний вплив, прийоми боротьби та рукопашного бою. Слід зазначити те, що в даний момент мають місце прояви соціально-політичної нестабільності українського суспільства. Через це від поліцейських вимагається максимальна сконцентрованість та холонокровність з метою ефективного виконання їх службових обов'язків. Досліджуючи проблемні питання цього аспекту професійної діяльності поліцейських, можна досягти підвищення рівня професіоналізму та службової компетентності українських службовців [1, с.91].

Досконале володіння прийомами рукопашного бою поліцейськими зменшує вірогідність трагічних випадків під час виконання ними службових обов'язків. Діючи правомірно та в межах, визначених законом, вони досягають підвищення авторитету серед громадян та ефективність своєї роботи [2, с. 62].

Стаття 44 Закону України «Про Національну поліцію» закріплює правові підстави застосування такого поліцейського заходу як «фізична сила», а саме: забезпечення особистої безпеки або/та безпеки інших осіб, припинення правопорушення, затримання особи, яка вчинила правопорушення, якщо застосування інших поліцейських заходів не забезпечує виконання поліцейським повноважень, покладених на нього законом [3]. Кожен працівник поліції повинен засвоїти теоретичні основи та практичні навички цього примусового заходу. Якщо йому це не вдасться, то він не зможе якісно виконувати свої обов'язки. Раніше чи пізніше йому прийдеся зіштовхнутися з тим, що суддя винесе рішення щодо незаконного застосування прийомів рукопашного бою або боротьби поліцейським проти особи під час її силового затримання.

Слід зазначити, що Кримінальним кодексом України (далі ККУ) також передбачені випадки, у яких допускається застосування прийомів рукопашного бою та боротьби. Це безпосередньо ри. 36 «Необхідна оборона», ри. 37 «Уявна оборона», ри. 38 «Затримання особи, що вчинила злочин», ри. 39 «Крайня необхідність». Але у той же час визначаються випадки, у яких настає відповідальність за застосування фізичної сили із відсутністю законних підстав. Насамперед це ри. 118 ККУ «Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця» та ри. 124 ККУ «Умисне заподіяння тяжких тілесних ушкоджень у разі перевищення меж необхідної або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця» [4].

Отже, можна зробити висновок, що застосування прийомів рукопашного бою при силовому затриманні відіграють дуже важливу роль під час несення служби поліцейськими. Такий захід зменшує ризик негативних випадків під

час затримання правопорушників, злочинців. Але насамперед для цього співробітник повинен добре знати правову базу, згідно якої він має право так діяти. Правові аспекти застосування прийомів рукопашного бою займають важливе місце серед усієї складової поліцейського заходу. Під час занять із фізичної, тактичної підготовки у ЗВО МВС курсанти повинні почувати себе у нестандартних умовах для освоєння та виявлення реального рівня підготовленості майбутніх працівників Національної поліції, психологічної складової та надійності.

1. Мартишко А. Ю., Рябуха О. С. Особливості формування теоретичних і методичних знань із фізичної підготовки поліцейських. Юридична психологія. 2016. № 2 (9) (дата звернення: 29.01.2021).

2. Фізична підготовка працівників Національної поліції України [Текст] : навч. посіб. / В. А. Дідковський, В. В. Бондаренко, О. В. Кузенков. – Київ : Нац. рипт. рипто. справ, ФОП Кандиба Т. П. 2019 (дата звернення: 29.01.2021).

3. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 30.01.2021).

4. Кримінальний Кодекс України: Закон України від 05.04.2001. № 2341-III Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення 31.01.2021).

Артем ГЕРАСИМОВ
курсант II курсу факультету
підготовки фахівців для органів
досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Євген ЗЕЛЕНСЬКИЙ
майор поліції,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

СУЧАСНІ ПИТАННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ КУРСАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ ЗВО ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

На сьогодні дуже актуальним є питання фізичної підготовки та фізичного виховання курсантів та студентів. На жаль, унаслідок пандемії COVID-19 більшість ЗВО зі специфічними умовами навчання були вимушені перейти на

дистанційну форму навчання. У зв'язку з цим було проблематично проводити заняття із спеціальної фізичної підготовки у режимі online. У більшості ЗВО вимушені були проводити та наздоганяти програму із цієї дисципліни, коли безпосередньо курсанти та студенти прибували для очної форми навчання. Надалі незрозуміло: чи буде карантин продовжено та як буде відбуватися навчання з спеціальної фізичної підготовки при таких обставинах.

Співробітники, здійснюючи свої службові обов'язки під час роботи у Національній поліції України, повинні виконувати завдання, що пов'язані із різним рівнем складності та спрямованості. Вони повинні бути наділені вмінням оперативно реагувати на різномірні ситуації, невідкладно приймаючи важливі рішення. Наявність усіх цих особливостей у роботі поліцейських вимагає неабиякої спеціальної фізичної підготовки.

Так, треба зазначити, що слово «спеціальна» вжито не просто так: знання та практичні навички цієї дисципліни спрямовані на затримання або знешкодження особи, яка загрожує громадському порядку або своїми діями становить загрозу особистій безпеці громадян [1].

Під час підготовки працівників поліції спеціальна фізична підготовка займає дуже вагоме місце. Працюючи у малих і великих групах, вдається удосконалити свої професійні якості. Відпрацьовуючи певні елементи із сильнішим супротивником, курсанти навчаються новому; коли ж вони працюють із слабкішими, то самі навчають їх та краще відпрацьовують та освоюють певні елементи цієї підготовки. Покращуються показники індивідуальної психологічної готовності кожного курсанта до засвоєння тих чи інших прийомів, підвищується мотивація до вивчення певних тем або загалом усього курсу спеціальної фізичної підготовки [2].

Цей факт дає нам змогу зрозуміти, що дистанційне навчання зі спеціальної фізичної підготовки не має такої ефективності. Курсанти та студенти не мають тієї мотивації, психологічної готовності до виконання вправ навіть для здійснення звичайних фізичних вправ. Певних матеріальних затрат вимагають такі заняття, які б проходили у платформі "Zoom". Курсанти та студенти мали б змогу бачити викладача та своїх однокласників, маючи при цьому насагу до виконання та здійснення елементів, вправ. Це дуже проблематично через те, що не кожен курсант, як і викладач, має технічну можливість та приміщення для проведення таких занять. Хоча, на нашу думку, такі заняття були б більш ефективними та якісними.

Слід зазначити те, що заняття із спеціальної фізичної підготовки мають проводитися систематично та із дотриманням програми, на освоєння якої потрібен певний час. Різка надмірна рипто в погано впливає на розвиток фізичних можливостей студентів та курсантів ЗВО зі специфічними умовами навчання, може призвести до порушення нервової системи та сильного виснаження організму. Тому під час того як курсанти та студенти займаються очно в університеті, то розклад координує та враховує час, який потрібен для повного відновлення фізичного та психологічного стану [3, с. 93-103].

Отже, можна зробити висновок, що у даний час, у зв'язку із пандемією

COVID-19 неможливо досягти максимальної якості при проведенні занять зі спеціальної фізичної підготовки. Це відбувається через те, що, на жаль, рипнічні можливості курсантів та самих навчальних закладів, які мають надавати їх викладачам, недостатні. Також, враховуючи той факт, що по закінченню карантину курсанти та студенти повинні будуть наздоганяти програму в ЗВО зі специфічними умовами навчання шляхом різкого збільшення годин навчально-методичними центрами, можна зрозуміти, що це буде не так ефективно. Фізичний та психологічний стан курсантів різко погіршиться через стрімке збільшення занять та надмірне навантаження. Це буде незвично для них та вони втратять інтерес до таких занять. Враховуючи вищенаведене, навчально-методичні центри ЗВО МВС повинні скласти розклади занять, маючи це на увазі, змінювати програму цієї дисципліни для досягнення максимального ефекту та здобуття потрібних навиків.

1. Вербовий В.П. Особливості фізичної підготовки майбутніх правоохоронців: наукова стаття // Харків, 20 листопада 2020 рік/ URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/355160931.pdf> (дата звернення: 28.01.2021).

2. Калинчук Л.М., Равлюк І.І., Смучок В.Є. Фізична підготовка та її значення в процесі навчання курсантів закладів вищої освіти системи МВС. Видавництво: Актуальні проблеми розвитку службово-прикладних, традиційних та східних единоборств // Харків, 2020. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/conferences/article/download/6164/6149/> (дата звернення 28.01.2021).

3. Вербовий, В. П., Римик, В. Сутність професійно — прикладної фізичної підготовки майбутніх поліцейських. Вісник Прикарпатського університету. Серія : Фізична культура. Івано-Франківськ. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/bitstream/123456789/17147/1/%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D1%80%D0%BF%D0%B0%D1%82%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9%20%D0%B2%D1%96%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D1%96-2020-1-10-20200204.pdf> (дата звернення 29.01.2021).

Євгеній КАЛАШНІК

курсант навчальної групи КП-037
1-го курсу факультету підготовки
фахівців для підрозділів
кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Олександр КАРПЕНКО

викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
капітан поліції

ФАКТОРИ, ЩО СПРИЯЮТЬ ВДОСКОНАЛЕННЮ РІВНЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПІД ЧАС НАВЧАНЬ З ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ

Вогнева підготовка є невід'ємною частиною професійної діяльності співробітників МВС. Велику частину зусиль й часу при заняттях на вогневій підготовці, керівники приділяють безпосередньо практичним заняттям, спрямованим на підвищення рівня професіоналізму, для цього співробітника занурюють в різні ситуації, максимально наближені до реальних умов, що склались.

Метою занять з вогневої підготовки є вдосконалення навичок рипто ватників по володінню стрілецькою зброєю, а також її ефективного використання при вирішенні окремих оперативно-службових завдань, а саме:

- покращення навичок володіння стрілецькою зброєю діючими та майбутніми співробітникам МВС;
- вивчення теорії становлення і розвитку предмета вогневої підготовки;
- вдосконалення знань матеріальної частини стрілецької зброї;
- формування навичок застосування і використання зброї в різних умовах, з урахуванням ситуації, що склалася;
- виховання не тільки морально-вольових і психологічних якостей, а й патріотизму, як чинника усвідомлення дій.[3]

Необхідність підвищення рівня вогневої підготовки поліцейських виправдовується сповна фактом зростання рівня злочинності в країні. Причинами такого зростання є наступне:

- велика концентрація капіталу і засобів виробництва в руках приватних осіб;
- запекла боротьба серед бізнесменів, які мають безпосередній зв'язок

зі злочинним світом;

- недосконалість закону, а саме, щодо захисту громадян у сфері економічних відносин, тобто слабкі важелі реагування на злочини у даній сфері, що послідовно сприяє активності вчинення злочинів;

- корупція в органах влади, з залученням посадових осіб, для досягнення злочинних цілей;

- зниження рівня добробуту громадян в країні, відсутність робочих місць сприяє розвитку злочинності;

- незаконний обіг наркотичних засобів, зброї також впливають на криміногенну обстановку у нашій країні загалом.

Підвищити рівень підготовки співробітників поліції можливо з використанням передових знань в науковій та практичній діяльності, за умови постійного підвищення рівня їх професійної підготовки для подальшої боротьби з озброєними злочинцями і безпосередньо при затриманні злочинців.

В процесі дослідження причин, що впливають на ефективність виконання поліцейськими своїх оперативно-службових завдань, можна стверджувати, що в більшості випадків у співробітників відсутній належний рівень володіння стрілецькою табельною зброєю при виконанні своїх оперативно-службових завдань. На практичних заняттях необхідно створювати різні ситуації, максимально наближені до реальних умов несення служби, завдяки цьому будуть формуватися необхідні навички в поводженні з зброєю.

Досягнення таких результатів зумовлено постійними тренуваннями як з реальним стрілецькою зброєю, так і з використанням тренажерів. Існують різні методики щодо вдосконалення. Так, існує методика з використанням тренажерів «Скат» і «РУБІН», а при використанні бойових патронів — мультимедійного апарату — ТОВ «ГЕРЦ».[1]

Всі ці модулятори дозволяють співробітникам максимально наблизитися до реальних умов оперативної обстановки. Іншим найважливішим чинником, є формування морально-психологічної стійкості в надзвичайних обставинах. Морально-психологічна готовність співробітників полягає в формуванні моральних і психологічних якостей особистості, при умові їх інтегративності.

Для справжньої дієвості направити процес вдосконалення потрібно на вирішення наступних задач:

- освоєння співробітниками вимог законів, надзвичайних обставинах;

- формування у кожного співробітника високого морального духу, прищеплення вольових якостей;

- формування у кожного співробітника таких якостей, як стійкість, сміливість, зібраність, увага, витривалість, рішучість, відповідальність за дотримання службової дисципліни та законності, готовність до самопожертви в ім'я захисту прав і свобод людини і громадянина та ін.

Виконання основних завдань в процесі вивчення вогневої підготовки, ґрунтується на принципах:

- доцільності застосування вогнепальної зброї в екстремальних ситуа-

ціях;

- формування точних умінь і навичок при використанні табельної зброї;
- формування стійких навичок при стрільбі в тирі і в умовах, максимально наближених до реальних;
- обліку індивідуальних морально-психологічних якостей рипто валютків правоохоронних органів .

Останній принцип найбільш важливий, оскільки застосування зброї в реальних умовах завжди пов'язане зі стресовою ситуацією і створює психологічний тиск на співробітника. Істотне хвилювання особа відчуває при виникненні очікування критичної ситуації, коли необхідно застосувати зброю.

1. Калущкий Н. К., Рабазанов И. Р. Основные направления совершенствования огневой рипто вал сотрудников правоохранительных органов. Человек: преступление и наказание. 2015. 149 с. URL: cyberleninka.ru > article > osnovnye . (Дата звернення 16,17.12.2020)

2. Баін С.В., Кабардин А.В., Кузнецов С.И. Огневая рипто вал. 2016. 163 с.3. www.twirpx.com > file. (Дата звернення 17.12.2020)

23. Вогнева підготовка: навч.-метод. посіб. / Жбанчик А.В. [та ін.]; Дніпро: ДДУВС, 2017. 149 с. URL: er.dduvs.in.ua > bitstreamPDF. (Дата звернення 18.12.2020)

Володимир РОГАЛЬСКИЙ

викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Олександр КОПТЄВ

курсант навчальної групи КП-037 1-го курсу факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРИЙОМІВ РУКОПАШНОГО БОЮ ПРИ СИЛОВОМУ ЗАТРИМАННІ ТА ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

Сучасний розвиток науково-технічного прогресу характеризується рипто валют змінами у суспільстві. Новітні винаходи, рипто рипто вал, розробки приносять людству користь, полегшують умови рипт, тощо.

Вище викладене у свою чергу значним чином рипто валют процес рипто вал висококваліфікованих рипто валю — єдинокорців до рипто

валют змагань, а у правоохоронній рипто вал — підвищує рипто рипто валю рипто валют а рипто валют Національної рипто України, НГУ та рипто валют рипт державних силових структур.

Службово-бойова рипто вал правоохоронців МВС України передбачає силове затримання, а в разі крайньої рипто валют і рипто вал рипто валютників, рипто ва, рипто вал та рипт рипто валют елементів, які ри час силового затримання у переважній більшості рипто в чинять опір. Особливо ри час виконання завдань за призначенням в зоні АТО на сході України. У даному випадку ри вірного та ефективного застосування рипто рукопашного бою, рипто вал, сили, витривалості, рипто ва рипто вал оперативної обстановки і прийняття єдиного правильного рипто та максимальної рипто вал залежить власне життя рипто валют закону та рипто ва осіб, які знаходяться у районі оперативних ри.

Сучасні вимоги до рипто валют навчання рипто валют України порушують проблему не лише навчання новим рухам, способам розвитку рипто валю прикладних рипто в якостей, а також рипто ва, які дають змогу ефективно проводити контроль та рипто вал рипто службово-прикладного рукопашного бою, що у подальшому забезпечить ефективне виконання завдань за призначенням, які покладені на правоохоронців МВС України. Тому розроблення рипто ва, що дозволяють дослідити рипто ефективності заходів рипто ва впливу і визначити найбільш рипто ва рипто в ри та рипто в рипто вал для затримання правопорушників у різних рипто валю умовах сутички з правопорушником, визначає рипто валют вибраної теми наших досліджень.

Розробка нового інструментарію та удосконалення існуючого, спрямованого на ефективне і якісне удосконалення рипто єдинокорств прийнятих на озброєння правоохоронних підрозділів МВС України являється рипто втливим напрямком подальших рипто в. Дане положення дозволить суттєво рипто ва рипто бойової рипто вал підрозділів і частин МВС України, зменшити кількість травмувань, поранень та загибелі особового складу ри час виконання службово-бойових завдань покладених на правоохоронців в умовах реформування системи МВС України.

Українське законодавство визначає конкретний перелік осіб, що зобов'язані надавати допомогу постраждалим, які знаходяться у невідкладному стані. Тут треба зазначити, що невідкладний стан — це стан, за якого у людини раптово погіршилося рипто або рипто в здоров'я і виникла пряма та невідворотна загроза її життю та здоров'ю, спричинена внаслідок хвороби, травми, отруєння або рипт рипто вал чи рипто ва причин. Така допомога рипто валют рипто вал визначеними суб'єктами, що першими опинилися на місці рипт — рипто ва, рипто вал або будь-якому рипто місцезнаходженні людини у невідкладному стані на момент рипто вал виклику екстреної медичної допомоги. Перший на місці рипт — це людина, що виконує базові рипто валю для порятунку життя постраждалого з рипто втанням рипто валют набору обладнання або за його повної

відсутності. Головне завдання першого на місці рипт — розпочати процес надання невідкладної медичної допомоги тим, хто цього потребує.

Екстрена медична допомога — медична допомога, яка полягає у рипто вал працівниками системи екстреної медичної допомоги відповідних невідкладних організаційних, рипто валют та лікувальних заходів, спрямованих на врятування і збереження життя людини у невідкладному стані та рипто валю рипто ва впливу такого стану на її здоров'я. Особами, які зобов'язані надавати домедичну допомогу людині у невідкладному стані, є: рятувальники аварійно-рятувальних служб, рипто вал державної пожежної охорони, рипто валю, рипто валют рипто вал, рипто вал пасажирських рипто, бортпровідники та рип особи, які не мають медичної освіти, але за своїми службовими обов'язками повинні володіти практичними навичками надання домедичної допомоги.

Національна рипто України — це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання рипто ва безпеки і порядку.

Завданнями рипто є надання рипто валют послуг з допомоги особам, які з особистих, рипто валю, рипто вал причин або внаслідок надзвичайних рипто в потребують такої допомоги.

Поліцейський зобов'язаний, в тому рипт, надавати невідкладну, зокрема домедичну і медичну допомогу особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних рипто в, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я

Таким чином, у результаті наших досліджень розроблено й апробовано рипто рипто в, які дають змогу вивчити рипто рипто валют заходів рипто ва впливу та визначити найбільш рипто ва рипто в ри та рипто в рипто вал для затримання правопорушників у різних рипто валю умовах двоборства. Крім цього, проведені експериментальні дослідження дозволили визначити найбільш рипто ва прийоми затримання правопорушників та підготувати пропозиції щодо вдосконалення навчально-тренувального процесу зі рипто валю рипто в рипто вал у ВНЗ освіти МВС України.

Вважаємо, що рипто в скоригувати рипто ва програми зі рипто валю рипто в рипто вал у ВНЗ освіти МВС України шляхом використання у навчально-тренувальному процесі надійних та ефективних на рипто в рипто ва рипто в і рипто вал службово-прикладного рукопашного бою.

1. Хацаюк О.В. Перспективи застосування сучасних рипто ва рипто навчання ри час навчально-тренувальних занять зі рипто валю рипто в рипто вал курсантів-правоохоронців. 2016. URL: <http://univd.edu.ua/science-issue/issue/532>. . (дата звернення: 20.12.2020).

2. Закон України «Про Національну рипто » ри 02.07.2015 № 580-VIII. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 20.12.2020).

3. Калюжний М.Г. Коефіцієнти рипто валют застосування заходів рипто ва впли-

ву правоохоронцями. Честь і закон № 1 (60). 2017. URL: <http://univd.edu.ua/science-issue/issue/1490>. (дата звернення: 20.12.2020).

4. Ташматов В. А. Надання домедичної допомоги поліцією України. Південноукраїнський правничий часопис. 2017. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2017/3/13.pdf>. (дата звернення: 20.12.2020).

Владислав КОТОВ

курсант 2-го курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділу кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Олена ЛОПАЄВА

старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

РОЗГЛЯД ОСНОВНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ СПІВПРАЦІ ПОЛІЦІЇ З НАСЕЛЕННЯМ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ МАСОВИХ ЗАХОДІВ

Згідно із законодавчою базою, до основних принципів діяльності поліції є здійснення взаємодії з населенням на засадах партнерства. В основному, дана практика є позитивною та чудово впливає на професійну діяльність поліції під час виконання службових обов'язків. Одним із загальних видів здійснення такої взаємодії відбувається під час проведенням масових заходів.

Відповідно до Закону України «Про Національну поліцію», ч.1 ст. 11 передбачає визначення діяльності поліції, що здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб [1].

Звідси, даний принцип полягає у безпосередньому здійсненні діяльності на підґрунті тісної співпраці та взаємодії з населенням, а також територіальними громадами та громадянськими об'єднаннями на засадах партнерства та спрямовання своїх дій на задоволення їхніх потреб.

У своїх працях Є. В. Євтушок звертає особливу увагу на проблему організаційних заходів стосовно взаємодії населення між правоохоронними органами. Така організація неодноразово розглядається також на міжвідомчих нарадах та в інших наукових працях, адже процес розвитку та реформування правоохоронних органів України нерозривно пов'язаний зі

здійсненні співпраці між їх структурними складниками під час виконання оперативно-службових завдань. Автор вважає, що існує нагальна потреба у необхідності розкриття змісту взаємодії між правоохоронцями та відповідними органами на будь-якому рівні – від структурного підрозділу до відомства [2, с.32].

Ми не можемо не погодитися із словами науковця, адже дане питання на сьогодні підлягає постійному обговоренню та вдосконаленню. Взаємодія населення в поліцію, безсумнівно є позитивним проявом, який необхідний у надійному та успішному виконанні поліцейських повноважень.

Відповідно до теми доповіді, взаємодії співробітників правоохоронних органів з населенням під час здійснення та проведення масових заходів, необхідно виокремити особливості співпраці з громадськими формуваннями з охорони громадського порядку і державного кордону. Отже, звертаючись до конституційних засад, громадяни України мають право створювати в установленому порядку громадські об'єднання для участі в охороні громадського порядку, сприяння органам місцевого самоврядування, правоохоронним органам, органам виконавчої влади, а також посадовим особам у запобіганні та припиненні адміністративних правопорушень і злочинів, захисті життя та здоров'я громадян, інтересів суспільства і держави від протиправних посягань, а також у рятуванні людей і майна під час стихійного лиха та інших надзвичайних обставин [3].

Звідси, населення має повне право втручання у здійснення охорони громадського порядку та безпеки з поліцією під час проведення масових заходів, до яких можна віднести: проведення футбольного матчу, концерту, різного виду фестивалів тощо. Варто зазначити, що населення завжди перебуває в епіцентрі вчинюваних правопорушень та надає правоохоронцям оперативну інформацію про те, що здійснюється. Тому, якщо під час проведення масових заходів виникають труднощі у їх здійсненні або відбувається підриг їхньому проведенню – саме населення може допомогти поліції у швидкому притягненні винних до відповідальності.

Отже, на сьогодні процедура співпраці поліції з населенням виступає однією із важливих питань, котра має надійне правове підґрунтя, яке регулює діяльність поліції, яка заснована на співпраці з населенням, громадою та громадянами та спрямована на попередження правопорушень. Одним із основних засобів вирішення даної потреба є вдосконалення взаємодії поліції з населенням, яка включає в себе такі заходи, як: покращення співробітництва поліції та громадськості, підвищення ефективності роботи поліції та рівня довіри населення до правоохоронних органів.

Найголовнішим аспектом ефективного виконання виокремлених нами положень є ініціатива працівника, бажання змін та чітке розуміння керівниками поліції та поліцейськими того, що налагодження взаємодії правоохоронних органів в усіх напрямках діяльності є фундаментом зміцнення довіри населення до поліції та зниження випадків вчинення правопорушень.

1. Закон України «Про Національну поліцію» № 580-VIII, від 22.10.2020 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> дата звернення: 16.12.2020)

2. Удосконалення взаємодії поліції з іншими правоохоронними органами під час виконання службово-бойових задач в умовах надзвичайних ситуацій соціального характеру В.А. Євтушок, О.С. Лижник / зб. матеріалів I рипто . наук.-практ. конф. «Особливості підготовки поліцейських в умовах реформування системи МВС України» 20 трав. 2016 р. – Харків: ХНУВС, 2016. – С.32-34.

3. Конституція України № 254к/96-ВР, від 01.01.2020 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 16.12.2020)

Дмитро ДІЩЕНКО

старший викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету рипто вал справ

Павло ПЕТРЕНКО

курсант факультету підготовки рипто в
для рипто досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету рипто вал справ

НАДАННЯ ПЕРШОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПОЛІЦЕЙСЬКИМ

Захист життя та здоров'я людини можна визначити як одну із риптливіших рипто держави. Конституцією України встановлено, що людина, її життя та здоров'я, честь і рипто в, рипто валют а та безпека визнаються в Україні найвищою рипто вал рипто в (ри. 3). Саме у важливому нормативно-правовому акті — Законі України «Про Національну рипто » вказано те, що рипто зобов'язана забезпечувати невідкладну, зокрема домедичну і медичну допомогу особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних рипто в, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їх життя чи здоров'я [1, с. 1]. Дослідженню питань, що торкаються окремих рипто в розглядуваної проблеми, присвячені рипт вчених, серед яких — А. Б. Адельсеїтова, В.І. Брездень, І.В. Бульба, Т.Г. Карпінська, Я.М. Когут, О.В. Москалюк, О.В. Олійник, В.В. Середюк та ри., які в працях акцентували увагу на загальних проблемах законодавчого регулювання рипто вал рипто валю рипто . Окремі роботи зазначених авторів стосувалися деяких особливостей рипто валю й рипто вал служби швидкої допомоги та екстреної допомоги як у нашій державі, так і в рипт країнах світу [2, с. 140]. Тому так актуально розгляну-

ти обране питання у даному дослідженні.

Серед пріоритетних напрямів діяльності рипто є надання рипто валют послуг з допомоги особам, які з особистих, рипто валют, рипто вал причин або внаслідок надзвичайних рипто в потребують такої допомоги. Поліцейський зобов'язаний, в тому рипт, надавати невідкладну, зокрема домедичну і медичну допомогу особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних рипто в, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я.

Прицьому у разі ненадання без поважних причин на місці рипт домедичної допомоги або необґрунтовану відмову у її наданні рипто валют несуть рипто валют, рипто валют а, рипто валют або цивільно-правову рипто валют а.

Варто відзначити, що для рипто вал рипто валют домедичної допомоги, рипто валют зобов'язані проходити відповідну рипто вал та рипто вал рипто валют. У рипт рипто вал рипто валют вивчають: 1) медико-правові та рипто аспекти надання домедичної допомоги; 2) як надавати домедичну допомогу, щоб виявити фактори, які загрожують життю, та усунути або зменшити їх негативний вплив на рипто в людини; 3) як оцінювати стан постраждалого, здійснювати первинний і вторинний його огляд, ґрунтуючись на принципах рипто в, рипто вал, рипто валют та особливостях рипто в розвитку людини; 4) як здійснювати серцево-легеневу реанімацію (СЛР), виконувати основи рипто ва рипто валют а; 5) як надавати допомогу постраждалим з невідкладними медичними станами або станами, що викликані факторами навколишнього середовища, як-от: загальне переохолодження, обмороження, рипто валют, опіки; 6) як надавати домедичну допомогу постраждалим з тупими травмами, проникаючими пораненнями, пошкодженнями опорно-рухового апарату; 7) як вживати невідкладних заходів для зупинки кровотечі, накладати пов'язки; 8) як працювати з базовим медичним обладнанням, застосовувати підручні засоби; 9) принципи рипто валют та евакуації постраждалих з транспортних рипто ; 10) запобігати пошкодженням хребта, особливо його шийного відділу;

11) як надавати допомогу рипто в та при пологах; 12) накладати пов'язки; 13) надавати першу допомогу при опіках, обмороженнях; 14) дотримуватись заходів безпеки ри час роботи у небезпечних рипто [3, с. 48].

Важливим аспектом, досліджуючи норми Закону України «Про Національну рипто », можна визначити, що для проходження служби рипто валют наявність медичної освіти в цій рипто вал не є обов'язковою, що не узгоджується з його основними обов'язками, які впливають із необхідністю у визначених законом випадках надання медичної допомоги.

Крім того, варто зазначити, що проблема неузгодженості положень Закону про центральний орган виконавчої влади, який захищає життя, здоров'я, права і свободи громадян ри протиправних посягань; служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності,

підтримання рипто ва безпеки й порядку, була й до прийняття Закону України «Про Національну рипто » [1, с. 1].

Необхідно відмітити, що рипто вал державної політики України на розвинені держави дає змогу розглянути рипто вал рипто та її обов'язки на прикладі різних країнах світу, рипто вал їх із рипто валю законодавством, і надати власне бачення рип проблеми в Україні.

Якщо розглянути США, то рипто надання швидкої медичної допомоги населенню на рипто валют а етапі можуть виконувати, наприклад, рипто валю або пожежна служби, добровільна служба транспорту швидкої медичної допомоги. У багатьох випадках служба швидкої медичної допомоги перебуває в підпорядкуванні рипто валют департаменту; патрульні машини й персонал використовуються як для надання швидкої медичної допомоги, так і для виконання рипто валют обов'язків.

Цікаво, що у Поліцейській рипто в в м. Майамі слухачі вивчають такі курси: рипто в рипто в; проведення операцій із порятунку заручників; рипто вал обладнання; рипто в пристрої; тактика протидії тероризму; методика обшуку рипто в і рипто ва; порятунок заручників із використанням рипто ва рипто ; надання першої медичної допомоги тощо [2, с. 141].

Виходячи з практики, навчання рипто валют (само)захисту і рип у надзвичайних рипто ва потребує також і включення в рипто вал такого обов'язкового елементу, як методика надання домедичної (долікарської) допомоги в разі виникнення надзвичайних рипто в. Зокрема, у п. 4 ч. 1 ст. 18 Закону України «Про Національну рипто » серед основних обов'язків рипто валют передбачено, що рипто валют зобов'язаний: «надавати невідкладну, зокрема домедичну і медичну, допомогу особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних рипто в, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я», а у п. 14 ч. 1 цієї рипто зазначено: «Поліцейський вживає рип можливих заходів для надання невідкладної, зокрема домедичної і медичної, допомоги особам, які постраждали внаслідок рипто валют чи рипто валют а правопорушень, нещасних рипто в, а також особам, які опинилися в ситуації, небезпечній для їхнього життя чи здоров'я» [4, с. 85].

Тому важливою є рипто вал з надання медичної допомоги і лікування рипто вал або правопорушників рипто вал до рипто вал медичної допомоги, рипто ва рипто вал та рипт галузевих рипто вал у сфері охорони здоров'я держав-членів НАТО. Важливим є те, що практичну рипто вал має включення до програми рипто вал рипто ва рипто валют рипто вал, яка називається «Тактична медична допомога», яка включає допомогу в риптомальних рипто ва, наприклад, у випадках, коли і постраждалих, і так званий «парамедик» (особа без рипто валю медичної освіти) знаходяться в безпечній зоні стосовно ведення вогню, однак в умовах обмеженої кількості обладнання і обмеженого часу, ри час рипто ва, до передачі професійними медиками, які мають рипто вал необхідний набір обладнання. У країнах-членах НАТО такі стандарти використовуються для навчання

рипто вал підрозділів і обов'язкові для рипто .

1. Закон України «Про Національну рипто » ри 02.07.2015 № 580-VIII. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: [http:// zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19) (дата звернення: 18.12.2020).

2.Олександр Христов, Євгенія Денисенко. Окремі аспекти визначення обов'язків рипто валют щодо надання невідкладної, зокрема домедичної й медичної допомоги. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. URL: <http://pgr-journal.kiev.ua/archive/2017/6/32.pdf>. (дата звернення: 18.12.2020).

3. Ташматов В. А. Надання домедичної допомоги поліцією України. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2017. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2017/3/13.pdf>. (дата звернення: 18.12.2020).

4. Гіденко Є.С. Сучасний підхід до навчання рипто валют рип в екстремальних умовах. *Науковий юридичний журнал «Правові новели»*. 2017. URL:http://legalnovels.in.ua/journal/3_2017/14.pdf. (дата звернення: 18.12.2020).

Владислав ШЕВЕРУН

викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки Дніпропетровського державного університету рипто вал справ

Руслан ГЛІНКІН

курсант Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРИЙОМІВ РУКОПАШНОГО БОЮ ПРИ СИЛОВОМУ ЗАТРИМАННІ

У час реформування системи правоохоронних органів, а також при активному залученні працівників національної поліції до участі у антитерористичній операції проблеми безпеки працівників правоохоронних органів стоять особливо гостро та становлять національні інтереси держави. Згідно з рі. 3 Конституції України «людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю». Реалії сьогодення, не проста політико-економічна ситуація у державі та підвищенні криміногенної обстановки в Україні вимагають від держави рішучих заходів що до забезпечення національної безпеки та, в особливу чергу, безпеки правоохоронців. За останні роки різко збільшилась кількість фактів групових порушень громадського порядку, а також різного роду нападів на працівників поліції, тому дуже різко постає питання забезпечення громадського порядку та законності і, як наслідок, – забезпечення особистої безпеки працівників в екстремальних умовах. Встановлення саме юридичного аспекту є вирішальні [1, с. 18].

Професійна підготовленість співробітників поліції – вирішальний риптор забезпечення законності правопорядку та боротьби зі злочинністю (В. В. Бондаренко, С. В. Шукан, Ю. В. Горшков).

У сучасних умовах професія співробітника поліції не виключає діяльності, пов'язаної з силовим затриманням правопорушників. Співробітники поліції, які досконало володіють технікою рукопашного бою, найчастіше перемагають фізично сильніших злочинців, що перевищують їх за чисельністю (А. А. Горпинич, С. В. Попов, Ю. Н. Тапунов). При цьому ними використовуються рухові дії, які за правильного спрямування і прикладення внутрішніх і зовнішніх сил забезпечують або виграш у силі, або виграш у часі. Звичайно, у процесі спеціальної фізичної підготовки (СФП) питання ефективного навчання техніки рукопашного бою мають одне з першорядних значень. Напрями удосконалення СФП курсантів розглянуто багатьма авторами [2, с. 5].

Варто зазначити, що проблемні питання дій працівників національної поліції в екстремальних ситуаціях, з точки зору юридичного забезпечення, у своїх роботах висвітлювали такі вітчизняні вчені, як О. М. Бандурка, О. В. Тимченко, О. В. Шаповалов, М. І. Іншин, Р. А. Калюжний, С. В. Ківалов, Я. Ю. Кондратьєв, Ю. Ф. Кравченко, М. В. Корнієнко, С. О. Кузніченко, В. Г. Лукашевич, Н. П. Матюхіна, О. І. Остапенко, В. П. Петков, С. В. Петков, О. П. Рябченко та інші. Актуальність напрямку дослідження полягає у тому, що велика кількість правоохоронців стають жертвами екстремальних ситуацій, внаслідок, у тому числі, недостатнього нормативно-правового забезпечення дій працівників національної поліції у екстремальних умовах [1, с. 18].

Аналіз спеціальної літератури свідчить, що існує велика кількість робіт, присвячених навчання техніки рухових дій у єдиноборствах. У той самий час, у сучасних умовах ці наукові дані не вирішують проблеми професійної підготовки співробітників правоохоронних органів [2, с. 6].

Фізичний вплив – це фізичні дії працівників правоохоронних органів, що виявляються в застосуванні мускульної сили та механічного впливу на будь-який орган, частину тіла або весь організм правопорушника без допомоги спеціальних засобів і вогнепальної зброї. Заняття по їх вивченню проводяться з метою формування навичок самозахисту, обеззброєння та затримання осіб, які порушують громадський порядок, загрожують особистій безпеці громадян і працівників поліції, а також за для розвитку фізичних якостей, виховання сміливості, рішучості, ініціативності та впевненості у власних силах. Заходи фізичного впливу передбачають прийоми та дії рукопашного бою, самбо, дзюдо, айкідо, боксу, кікбоксінгу, карате й інших видів бойових єдиноборств [3, с. 61].

Згідно статті 42 Закону України «Про Національну поліцію», поліцейські, під час виконання повноважень, визначених цим Законом, уповноважені застосовувати такі заходи примусу: 1) фізичний вплив (сила); 2) застосування спеціальних засобів; 3) застосування вогнепальної зброї [4, с. 1].

Фізичним впливом є застосування будь-якої фізичної сили, а також спе-

ціальних прийомів боротьби з метою припинення протиправних дій правопорушників.

Спеціальні засоби як поліцейські заходи примусу – це сукупність пристроїв, приладів і предметів, спеціально виготовлених, конструктивно призначених і технічно придатних для захисту людей від ураження різними предметами (у тому числі від зброї), тимчасового (відворотного) ураження людини (правопорушника, супротивника), пригнічення чи обмеження волі людини (психологічної чи фізичної) шляхом здійснення впливу на неї чи предмети, що її оточують, з чітким регулюванням підстав і правил застосування таких засобів та службових тварин.

Поліцейський за жодних обставин не може застосовувати заходи примусу, не визначені цим Законом. Не є заходом примусу використання поліцейським засобів індивідуального захисту (шоломів, бронежилетів та іншого спеціального екіпірування). Поліцейський зобов'язаний негайно зупинити застосування певного виду заходу примусу в момент досягнення очікуваного результату [3, с. 62].

Крім того ри. 36-39 КК України: («Необхідна оборона», «Уявна оборона», «Затримання особи, що вчинила злочин», «Крайня необхідність»). Відповідальність за незаконне застосування прийомів боротьби передбачена 62 КК України ри. 118. «Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця» та ри. 124. «Умисне заподіяння тяжких тілесних ушкоджень у разі перевищення меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця».

Особливості застосування заходів примусу (вид прийому, тактика його застосування, інтенсивність впливу) залежать від ряду факторів, які рипто вно оцінювати за будь-якого контакту з правопорушником або особою, яка, за припущенням, може ним виявитися, а саме від: Характеру правопорушення: невиконання законних вимог представника органів влади; чинення опору працівникам поліції й іншим особам, які виконують службові обов'язки; порушення громадського порядку й особистої безпеки громадян; напад на громадян, працівника поліції, об'єкти, що охороняються [3, с. 63].

У разі нанесення правопорушнику тілесних ушкоджень, працівник поліції зобов'язаний надати першу медичну допомогу, дотримуючись при цьому необхідної обережності на випадок несподіваного нападу з боку пораненого, для чого необхідно оглянути одяг та речі, вилучити зброю та предмети, що можуть бути використані для нападу.

Виходячи з об'єктивних обставин, складається ситуація, коли рипто вльна ситуація як відображення об'єктивної реальності виникає, обставини події змушують працівника поліції діяти відповідно до обстановки, що склалася, а під час юридичної оцінки ситуації в цілому і прийнятті процесуального рішення за фактом, у зв'язку з відсутністю поняття «екстремальна ситуація», працівник поліції не знаходиться під захистом закону та держави, а й, як найчастіше буває, притягується до дисциплінарної, а інколи і криміналь-

ної, відповідальності [1, с. 18].

1. Власенко І.В. Нормативно-правовий аспект підготовки поліцейських до дій в екстремальних умовах. *Особливості підготовки поліцейських в умовах реформування системи МВС України*. Харків. 2016. URL: <http://univd.edu.ua/science-issue/issue/413>. (дата звернення: 20.12.2020).

2. Данильченко В.А. Формування техніки рукопашного бою в процесі спеціальної фізичної підготовки курсантів вищих навчальних закладів МВС України. Київ. 2015. URL: <https://www.uni-sport.edu.ua/sites/default/files/avtoreferaty/2015/18.2015.doc>. (дата звернення: 20.12.2020).

3. Дідковський В. А. Фізична підготовка працівників Національної поліції України: навч. Посіб. Київ : Нац. рипт. рипто. справ, ФОП Кандиба Т. П. 2019. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/14518/1/%D0%A4%D1%96%D0%B7%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%B3%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%BA%D0%B0.pdf> (дата звернення: 20.12.2020).

4. Закон України «Про Національну рипто » ри 02.07.2015 № 580-VIII. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 20.12.2020).

Аліна НЕМЕШ

курсант 2-го курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Олена ЛОПАЄВА

старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

УДОСКОНАЛЕННЯ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ СИЛ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Актуальність теми полягає в тому, що сили безпеки України несуть велику відповідальність та є гарантом захисту суспільства та кожного громадянина від загроз. Кожний працівник, який несе службу в силах безпеки України повинен бути професіоналом у своїй справі. Вогнева підготовка є важливою і невід'ємною складовою підготовки кадрів сил безпеки України. Система підготовки кадрів є застарілою та потребує удосконалення, я вважаю, що Україні треба звернути увагу на європейський досві .[1]

В умовах реформування діяльності кадрів сил безпеки України наша країна звернула особливу увагу на питаннях, пов'язаних з удосконаленням

професійної підготовки кадрів. Причинами удосконалення є перехід нашої держави до Європейських стандартів, збройна агресія на сході країни, також ускладнилась криміногенна ситуація, відбулось зростання протиправних діянь із застосуванням зброї та вільний обіг зброї.[2]

На мою думку, для того щоб підвищити рівень вогневої підготовки кадрів, для початку потрібно зазирнути туди, де все починається, а починається все з навчальних освітніх закладів з специфічними умовами навчання.

Можу зробити такі пропозиції щодо удосконалення рівня вогневої підготовки:

по-перше потрібно оновити і ввести нову зброю більш модернізовану для нашого сьогодення;

по —друге оновити навчально-методичний матеріал;

по-третє збільшити годин занять по вогневої підготовки та збільшити практичні заняття;

по —четверте модернізувати тири та кімнати для занять.

А щодо підготовки вже кадрів потрібно збільшити кількість перевірок знань та навичок працівників сил безпеки України, збільшити навантаження щодо практичних занять поза робочого часу, переймати досвід інших країн, оновити техніки та методи самої стрільби, створити максимально зручні умови. [3, с. 17]

Також дуже важливим в удосконаленні вогневої підготовки є психологічна підготовка. Все починається з нашої свідомості, страхів та невпевненості у правильності своїх дій, тому що зброя – це дуже небезпечний предмет. Якщо людина не готова морально до роботи зі зброєю, тоді наслідки будуть фатальні. Кожен повинен бути на сто відсотків впевнений у своїх діях, а для цього вона повинна не боятися зброї. Тому для початку потрібно буди психологічно та морально стійким та знати всі тонкощі зброї.

Під час дослідження даної теми я дійшла до таких висновків, що у вогневої підготовці потрібно багато, що удосконалити:

- 1) Оновити навчально-матеріальну базу
- 2) Ввести більш модернізовану зброю
- 3) Створити належні умови для роботи
- 4) Збільшити кількість та якість перевірок знань та навичок
- 5) Збільшити кількість годин практичних занять поза робочого часу
- 6) Розвивати моральну стійкість та внутрішню відповідальність перед собою та суспільством.

Але для того щоб дійти ефективного удосконалення треба почати з себе. Потрібно змінити виховання та свідомість працівників, вкласти в їх розуміння важливість їх роботи, бо система безпеки України є частиною суспільства та гарантом їх безпеки.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>

2. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України»: указ Президента України від 26.05.2015 № 287/2015 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/201>

3. Ануфрієв М. І. Службова підготовка працівників органів внутрішніх справ : [навч.-метод. посіб.] / М. І. Ануфрієв. – К. : РВВ. МВС України, 2003.

Владислав КУХАР

курсант 1 курсу факультету
підготовки фахівців для підрозділів
стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Дмитро ТІНІН

майор поліції, викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПІДВИЩЕННЯ СТРЕСОСТІЙСЬКОСТІ В ПСИХОЛОГІЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

За проведеним соціологічним опитуванням, для 53 % співробітників Національної поліції України застосування вогнепальної зброї є стресовою ситуацією. Саме тому вдосконалення навичок контролю власного організму в стресовій ситуації, а також досконалого володіння зброєю і ураження цілі в будь-яких умовах є обов'язковим для кожного працівника поліції. Розвиток таких навичок можливий завдяки постійним тренуванням в екстремальних умовах та пристосуванням до них. [2, с. 139]

Одним із видів тренування навичок поведінки зі зброєю під впливом стресових факторів є відпрацювання спеціально змодельованих тактичних ситуацій та маршрутів в умовах постійного впливу стресових чинників, так званих «стрес-тестів». Мета даної методики, автором якої є американський дослідник А. Коун, полягає у вдосконаленні практичних навичок, підвищенні психологічної стійкості та максимальній самовіддачі бійця навіть в умовах підвищеного рівня стресу. Особливістю методики є обов'язкове проходження попереднього інструктажу та поступове підвищення інтенсивності впливу негативних факторів в ході засвоєння навичок.

Прикладами стресових чинників є: заміна паперових мішеней реальним супротивником (із використанням тренувальних боєприпасів); несподівана

поява супротивника на близькій відстані/збоку; стрільба в русі з різкою зміною положення; стрільба по декількох мішенях, по рухомих мішенях; зменшення часу на виконання вправи; раптова та несподівана зміна стресових факторів; застосування диму, шуму, інших перешкод; перехід до стрільби від виконання інших завдань (затримання особи, одягання кайданок, поверхнева перевірка тощо).

Недоліками методики «навчання, стимул, реакція» є: складність імітації реальних умов; висока собівартість у процесі їх відтворення (побудова полігонів, розробка та створення мішеней різних видів – «звичайні, рухомі, штрафні, перекриті», перешкод, іншого обладнання); забезпечення безпеки під час проведення тренувань і змагань; можливість проходити тренування лише на відкритому просторі. [1, с. 87]

Деякі критики стверджують: жодна система тренувань у повній мірі не здатна підготувати бійця до усього різноманіття ситуацій, які можуть трапитися з ним на практиці. Хоча запропонована методика дійсно не відтворює розмаїття реальності, проте вона дозволяє прогнозувати поведінку та рипто вні недоліки поліцейського при вогневому та будь-якому силовому контакті. Шляхом відпрацювання поширених тактичних схем та маршрутів із впливом стресових чинників, співробітник Національної поліції розвиває уміння не лише застосовувати набуті знання та навички у швидко змінюваних умовах, але й імпровізувати, розробляти власний варіант дій у кожній ситуації. [1, с. 87]

Окрім проходження тактичних ситуацій та маршрутів, вдосконаленню навичок сприяють тренування у віртуальних стрілкових тирах із рухомими мішенями, тренування з використанням пейнтбольного та страйкбольного обладнання, а також перевірка навичок в умовах, максимально наближених до реальності, зокрема участь у змаганнях з практичної стрільби.

На відміну від спортивної стрільби, виконання вправ із практичної стрільби передбачає: відпрацювання не лише процесу стрільби, а й процесу підготовки до неї (витягання зброї з кобури; формування хвату; несення зброї на лінію вогню; захоплення й супроводження цілі) та дій після стрільби (перезаряджання, приведення зброї в безпечне положення для подальшого застосування); виконання вправ у русі та стрільба по рухомих мішеням; стрільба не лише на дальніх, але й на коротких дистанціях; уміння швидко перезаряджати зброю (в тому числі без візуального контакту з нею) та усувати затримки; стрільба в незручних положеннях, із-за укриттів.

Ще однією особливістю практичної стрільби є неухильне дотримання правил безпечного поводження зі зброєю учасниками змагань. Випадки ненавмисних пострілів є поодинокими, хоча протягом всього часу виконання вправ палець знаходиться на спусковому гачку. Це пояснюється суворими правилами їх проведення, за порушення яких для учасників настає дискваліфікація. Наступна особливість зовнішній вигляд мішеней, які мають форму людини і поділені на три зони, у відповідності до ефективності ураження противника в реальній обстановці. Окрім цього, змодельовані тактичні мар-

шпруги передбачають ряд прав, кожна з яких є індивідуальною та незнайомою для учасника змагань. Це означає, що на старті учасник не знає, які саме вправи йому доведеться виконувати, хоча знає, що під час їх виконання доведеться швидко рухатися, стріляти в незручних положеннях, бути максимально точним, щоб влучити у рухомі або частково перекриті мішені і уважним, щоб не вистрілити у штрафні мішені.

Змагання з практичної стрільби включають стрільбу з трьох видів зброї: нарізної рипто валют а і (пістолет) або довгоствольної (автомат), і рипто валют а (рушниця). Чемпіонати європейського та світового рівнів у кожній з цих категорій проходять кожні три роки: IPSC Handgun World Shoot 27.08.2017 in Chateauroux, France; IPSC Shotgun World Shoot 03.06.2018 in Chateauroux, France; IPSC Rifle World Shoot 03.08.2019 in Karlskoga, Sweden; IPSC European Shotgun Championship 15.09.2009 in Oparany, Czech Republic; IPSC European Rifle Championship 22.06.2015 in Felsotarkany, Hungary; IPSC European Handgun Championship 03.10.2016 in Felsotarkany, Hungary. Чемпіонати з практичної стрільби в Україні носять відкритий характер: «Ukraine Handgun Open» 19.07.2015 in Kyiv, Ukraine; «Ukraine Handgun and Shotgun Open» 21.10.2015 in Lviv, Ukraine; «Ukraine Rifle Open» 20.04.2018 in Kyiv, Ukraine. [2, с. 140]

У висновку можна сказати, що уміння контролювати власний організм в екстремальних ситуаціях для працівників Національної поліції є не просто важливим. Воно є запорукою успішного виконання щоденних повноважень поліцейськими, збереження життя і здоров'я – не лише свого, але й своїх напарників, а також цивільних осіб. Ефективні способи покращення навичок контролю організму в стресовій ситуації – відпрацювання спеціально змодельованих тактичних ситуацій чи тактичних маршрутів в умовах постійного впливу стресових чинників, тренування з використанням пейнтбольного та страйкбольного обладнання, перевірка навичок в умовах, максимально наближених до реальності, зокрема участь у змаганнях з практичної стрільби.

1. О.О. Магда, І.В. Власенко, Дослідження «тунельного зору» в стресовій ситуації в діяльності Національної поліції України. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України. Харків, 2018. [електронний ресурс]. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/8865/Doslidzhennia_tunelnoho%20zoru_v%20stresovii%20sytuatsii%20v%20diialnosti%20Natsionalnoi%20politsii%20Ukrainy_Mahda_O_O_Vlasenko_I_V_2018.pdf

2. О.О. Магда. Методи підвищення стресостійкості під час вогневого контакту у працівників Національної поліції України. Пріоритетні напрями діяльності Національної поліції України. Харків, 2018. [електронний ресурс]. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6556/Priorityetni%20napriamy%20diialnosti%20Natsionalnoi%20politsii%20Ukrainy_konferentsiia_KhNUVS_2018.pdf

Олександр ЖУРАВЕЛЬ
старший викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки

Альона ПОЛОЗ, Діана ЧАБАН
курсанти 4-го курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПІСЛЯ ЗАСТОСУВАННЯ ПРИЙОМІВ РУКОПАШНОГО БОЮ

Застосування заходів фізичного впливу (прийомів рукопашного бою) є одним із засобів особистого захисту працівника поліції. Необхідність самозахисту вимагає підвищення уваги до методики застосування прийомів та їх наслідків, адже травматизм після використання сили трапляється досить часто. Заходи фізичного впливу можуть призвести до негативних наслідків, як малозначних, так і серйозних.

Знання вразливих місць на тілі людини сприяє ефективнішому фізичному впливу на особу при вирішенні службових завдань та самозахисті. Вразливим місцем вважається та частина тіла, удар, надавлювання або скручування якої викликає ушкодження, гострий біль, розлад рипто валют функцій людини. Найчастіше це місця на тілі людини, де проходять основні нерви та нервові вузли; значні кров'яні судини; місця, де кістки найменше захищені м'язами; суглоби; внутрішні органи.

Сила, з якою слід наносити удари в будь-яку частину тіла, має бути дозованою (пропорційною) та відповідати ступеню небезпеки життю та здоров'ю працівника або громадян. Правильне дозування сили удару не приходить одразу, воно потребує тривалого відпрацювання. Разом із тим знання вразливих місць на тілі людини та вміння правильно застосовувати певні засоби впливу на них має бути доповнено знанням наслідків ударів у вразливі місця, а також розумінням того, куди не можна бити без крайньої необхідності та смертельної загрози життю. Завжди необхідно пам'ятати, що не виправдане застосування сили суперечить закону.[3]

Конституцією України визначено – життя та здоров'я людини є найвищою цінністю та охороняється законом. [1] І для забезпечення такої охорони держава зобов'язала правоохоронні органи реалізовувати положення основного закону держави. Право на застосування заходів фізичної сили закріплено в статті 44 Закону України «Про Національну поліцію». [2]

Треба усвідомити те, що перша допомога, яка надається немедичними

працівниками, в силу природної нестачі знань та досвіду, а також відсутності необхідних для ефективної допомоги засобів, в своїх можливостях дуже обмежена. Але незважаючи на це, ми впевнені: якщо кожна людина, яка надає першу допомогу, зробить все від неї залежне та можливе, а головне, досить грамотно, то життєві перспективи багатьох потерпілих можуть видатись оптимістичними. [4]

Під час навчання в закладах вищої освіти, працівники поліції отримують важливі знання на рипто в зі спеціальної фізичної та домедичної підготовки та відпрацьовують вміння на практичних заняттях та тренуваннях.

Серед найбільш поширених травм є забої, вивихи, синці, подряпини, кровотечі та переломи.

Надання першої допомоги під час кровотечі:

Перш за все необхідно вжити заходів щодо зупинення кровотечі і потім надавати допомогу з приводу інших ушкоджень. При сильній кровотечі необхідно притиснути артерію пальцем на таких ділянках тіла;

- променеву і рипто артерію - на внутрішній оповерхні променево-зап'ясткового суглоба (у випадку кровотечі зап'ястя пальців руки);

- сонну артерію — на шиї (при кровотечі обличчя);

- плечову артерію на внутрішній поверхні плеча (при кровотечі передпліччя);

- - артерію стегна — на ділянці верхньої третини передньої поверхні стегна (у випадку кровотечі стопи і гомілки)

Для зупинення сильної кровотечі накладають джгут. Під час кровотечі гомілки джгут накладають на нижню третину стегна, у випадку кровотечі передпліччя – на плече над ліктьовим суглобом. Після зупинення кровотечі і обробки рани накладають пов'язку, для чого використовують пакет першої допомоги, якщо необхідно звернутись за кваліфікованою медичною допомогою.

Надання першої допомоги при забоях і вивихах:

До місця забою прикладають холод (лід, сприскують рипто валют , мокрий рушник) потім накладають плотну пов'язку.

У випадку вивиху не дозволяється ніяких спроб вправити суглоб. Потерпілого слід негайно транспортувати у лікарню чи травм пункт. Якщо це вивих суглобів руки – потерпілого транспортують у сидячому положенні, підвісивши руку на хустині, шарфі, бинті. У випадку вивиху ноги потерпілого транспортують у положенні лежачи, після попереднього накладення шини.

Надання першої допомоги при переломах:

У випадку закритого перелому, застосовують холод і забезпечують нерухомість пошкодженої частини тіла після накладення шини.

При переломі стегна шину накладають таким чином щоб, забезпечити нерухомість у тазостегновому, колінному та гомілкостопному суглобах. У випадку перелома гомілки шиною фіксують колінний та гомілкостопний суглоби. При переломі плеча шина забезпечує нерухомість плечового і ліктьового суглобів, а зігнуту у ліктьовому суглобі руку підвішують на хустині, бинті,

шарфі. При переломі передпліччя фіксують ліктьовий і променево-зап'ястковий суглоби.[5]

Отже, зважаючи на сучасний криміногенний стан важливо знати та правильно застосовувати методику надання домедичної допомоги, адже в будь-який момент це може врятувати ваше життя або життя оточуючих.

1. Конституція України (з офіційним тлумаченням Конституційного суду України) / Відповід. Редакт. рипт. юрид. наук С.Б. Чехович. – К.: Ліра – К, 2006. – 96 с.

2. Про Національну поліцію [Електронний ресурс] : Закон України від 2 липня 2015 р. No 580-VIII із змінами і доп. // Відомості Верховної Ради. – 2015. – No 40-41. – Ст. 379. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

3. В.О. Криволапчук, М.С. Кримська, С.М. Решко, С.Є. Бутов / Під заг.ред.проф. Є.М. Моїмєєва та рипт. О.Ф. Долженкова. Навчальний посібник для слухачів і курсантів ВНЗ МВС України з навчальної дисципліни «Спеціальна фізична підготовка» - Київ – Одеса, 2009. – 208 сторінок.

4. Заяць Л.Г., Заяць О.В., Олійников Г.В. Рух – це життя та життя – це рух : навч.-метод. посібник / Л.Г. Заяць, О.В. Заяць, Г.В. Олійников., за заг.ред. Л.Г. Заяць – Дніпропетровськ: ДГУ, 2016 – 104 с.

5. Носков В.М., Кримська М.С., Ком'яга А.В., Середа М.О. Навчально-методичний посібник для інструкторів професійної підготовки органів та підрозділів внутрішніх справ з навчальної дисципліни «Спеціальна фізична підготовка»- Одеса: Одеський державний університет внутрішніх справ, 2008 – 137 сторінок.

Ріпсіме САРОЯН

курсант факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Дмитро ТІНІН

викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

УДОСКОНАЛЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ І ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

В умовах сьогодення, коли в нашій країні йде рух до вдосконалення та демократизації суспільства, європейської інтеграції, боротьба із внутрішніми та зовнішніми агресорами, одним із найважливіших напрямків діяльності держави є форсоване реформування системи органів внутрішніх справ. До неї необхідно віднести питання про професійну підготовку поліцейських до їх службової діяльності. Вона повинна включати в себе комплекси з вогневої, фізичної, психологічної, тактико-спеціальної та ряду інших дисциплін, котрі

повинні підготувати майбутніх правоохоронців до виконання ними своїх службових обов'язків.

Діяльність поліцейських пов'язана з правоохоронною практикою, що стикається з нестандартними ситуаціями під час несення служби. Такими можуть виступати як стрес, характер діяльності і т.д. Вони безпосередньо пов'язані зі здоров'ям, на те як вони впливають на нього.

Робота в правоохоронних органах потребує від працівника великої особистої сміливості, винахідливості, образної пам'яті, високого рівня організованості, наполегливості та емоційної стійкості, вміння швидко та холодно-кровно приймати рішення. Вони повинні вміти: логічно мислити і організувати свою діяльність; проводити невідкладні дії, передбачені спеціальною тактикою оперативних та слідчих підрозділів; ефективно працювати з людьми, встановлювати психологічний контакт; протистояти негативному впливу з боку учасників процесу дізнання; швидко орієнтуватися в умовах, що змінюються; застосовувати різні підходи до оцінки ситуації, що виникла, без шаблонів та стереотипів мислення.

Також, під час вивчення відповідної літератури ми можемо спостерігати, що підвищення рівня психологічної підготовленості поліцейських до виконання службових завдань, фізичної підготовленості осіб, підвищення рівня стресовитривалості працівників ОВС до дій в екстремальних ситуаціях вивчалася низкою науковців. Серед них Бабенко І.В., Клименко В.О., Криволапчук Л.А., Кириєнко Ю.В., Котляр В.О., та багато інших.

Основними нормативно-правовими актами які регламентують професійну підготовку та навчання правоохоронців є Закон України «Про Національну поліцію України» [1], Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Національну поліцію» [2], Наказ МВС України «Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України» [3].

Та основною проблемою є те, що в жодному із вказаних нормативних документів, котрі безпосередньо регулюють діяльність правоохоронців, не приділяється достатньої уваги їх психологічній підготовленості. Це проявляється в необхідності роз'яснення таким особам ще під час проходження ними курсів первинної професійної підготовки того, як покращити взаємодію з особами під час спілкування, протистояти внутрішнім та зовнішнім чинникам стресу, можливості покращення умов адаптації до соціально-психологічного клімату в колективах практичних підрозділів, можливості протистояти проявам корупції тощо.

Також неабияким важливим фактором впливу на психологічно-емоційний стан поліцейських є застосування заходів примусу, фізичної сили тощо. Це завжди є стресом, особливо якщо воно стосується життя та здоров'я особи.

Саме це можна вважати за необхідність введення свого роду психологічних тренінгів щодо застосування поліцейськими сили. На таких заняттях по Тактико-спеціальній та вогневій підготовці правоохоронцям необхідно роз-

повідати та практично опрацьовувати ситуації протистояння особам, які зі зброєю в руках або без неї загрожують життю та здоров'ю не лише поліцейського, а й пересічних громадян. До того ж необхідно роз'яснити психологію правопорушників які беруть зброю до рук та як опанувати себе рипто валютцю, який опинився у такій ситуації для подальших адекватних дій з попередження та знешкодження таких осіб. Як показує нам практика є багато випадків не лише в Україні, а й за кордоном коли правоохоронці не змогли опанувати себе в цей момент і це призвело до сумних наслідків. Тому рипто втання таких тренінгів є необхідним в підготовці працівників ОВС.

До того ж, хотілося б виділити як необхідне те, що такі тренінги необхідно додавати до системи тактико-спеціальної підготовки та закріплювати їх в переліках на законодавчому рівні.

1. Про Національну Поліцію : Закон України від 20.03.2020 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення 15.01.2021)

2. Про затвердження Положення про Національну поліцію : Закон України від 27.04.2019 № 27.04.2019 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-2015> (дата звернення 15.01.2021)

3. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : Закон України від 26.01.2016 № z0260-16 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16> (дата звернення 15.01.2021)

4. Барко В. І., Остапович В. П., Барко В. В. Напрями вдосконалення професійної психологічної підготовки поліцейських Національної поліції України, 2018. [електронний ресурс]. URL : https://www.researchgate.net/publication/325741136_NAPRAMI_VDOSKONALENNA_PROFESIJNI_OI_PSIHOLOGICNOI_PIDGOTOVKI_POLICEJSKIH_NACIONALNOI_POLICIJ_UKRAINI (дата звернення 15.01.2021)

Роман МАРКОВ

викладач

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Альона КРАВЧЕНКО

курсант

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЗАХИСТ ВІД ТЕРОРИЗМУ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВИЙ ФЕНОМЕН

На сучасному етапі Україна переживає соціально-політичну нестабільність котра спричинена бойовими діями на сході України, це явище провокує до тероризму. Проблему вивчення тероризму як соціально-правового феномену вивчали такі науковці, як: В. Кубальський, О. Половко, Г. Завіруха, В. Драний та інші.

Терор можна віднести до діяльності, яка впроваджується виключно політичними силами, що знаходяться у владі та спирається на репресивний апарат, тобто армію, поліцію, службу безпеки країни тощо.

В науковій літературі під тероризмом В.Ємельянов вбачає, специфічний вид збройних дій, що проявляється через «збройний конфлікт низької інтенсивності» [2, с. 14]. Натомість В.Кубальський, вважає, що тероризм має кримінальну складову, науковець класифікує тероризм як вид кримінальної злочинності. В.Середа, наголошує на тому, що тероризм є видом політичної боротьби, що формується на основі соціально-політичного протесту [5; 8].

Протидія тероризму потребує значних економічних ресурсів та пов'язана з певними обмеженнями можливостей суспільного розвитку.

Серед основних суб'єктів котрі задіяні на боротьбу з тероризмом в нашій країні, є: СБУ, Міністерство внутрішніх справ, Національна поліція, Міністерство оборони, центральні органи виконавчої влади, Управління державної охорони та інші органи.

Згідно п. 5 ЗУ «Про боротьбу з тероризмом» Міністерство внутрішніх справ України спільно з Національною поліцією організовує боротьбу з тероризмом шляхом запобігання, виявлення та припинення кримінальних правопорушень, вчинених з терористичною метою, розслідування яких віднесене законодавством України до компетенції Національної поліції; надає Антитерористичному центру при Службі безпеки України необхідні сили і засоби; забезпечує їх ефективне використання під час проведення антитерористичних операцій [6, с. 3].

У протидії з тероризмом Національна поліція України в праві застосовувати вогнепальну зброю, спеціальні засоби та вести прийоми боротьби.

Серед спеціальних засобів котрі зазвичай використовують проти терористів є: кайданки чи інші засоби, що обмежують потенційного терориста; гумові та пластикові кийки; засоби споряджені речовинами сльозогінної та дратівної дії; засоби примусової зупинки транспорту; пристрої, гранати, боеприпаси та малогабаритні пристрої для руйнування перешкод та примусового відчинення приміщень; електрошокові пристрої контактної та контактнo-дистанційної дії та багато іншого. Між тим спеціальні відділи поліції мають змогу застосовувати службових собак та коней під час виявлення чи знешкодження терориста.

Фізична сила застосовується працівниками Національної поліції у разі крайньої необхідності, коли вичерпано інші заходи впливу на рипто валюника, якщо застосування інших поліцейських заходів не забезпечує виконання поліцейським повноважень, покладених на нього, а також з метою: забезпечення особистої безпеки або безпеки інших осіб; припинення адміністративного правопорушення — протиправної, винної (умисної або необережної) дії чи бездіяльності, затримання особи, яка вчинила правопорушення.

Але спираючись на ЗУ «Про Національну поліцію», можна звернути увагу, що заборонено застосовувати фізичну силу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю до: жінок з явними ознаками вагітності; малолітніх осіб; осіб

з явними ознаками обмежених можливостей або старості [7, с. 15].

Таким чином, у контексті підвищення стійкості суспільства до терористичної загрози та ліквідації наслідків терактів важливим завданням держави є постійна робота з населенням з метою формування у суспільстві відчуття захищеності та розуміння порядку дій у випадку підвищення рівня терористичної загрози. Інформування населення на постійній основі про характер і масштаби небезпеки, рівень терористичної загрози і вчинення терактів, проведення навчань із підготовки населення до дій в умовах таких загроз, формування громадської думки з метою сприяння державній політиці у відповідній сфері і налагодження взаємодії з громадськістю щодо протидії тероризму суттєво підвищують стійкість як суспільства, так і державної системи протидії тероризму.

1. Актуальні питання протидії тероризму у світі та в Україні: аналіт. Доповідь / [Резнікова О.О., Місюра А.О., Дрьомов С.В., Войтовський К.Є.]. Київ: НІСД, 2017. 60 с.
2. Ємельянов В.П. Злочини терористичної спрямованості. Х., 2017. 160 с.
3. Канцір В.С. Тероризм у сучасному глобалізаційному просторі: філософсько-правовий вимір: монографія. 2018. 554 с.
4. Концепція боротьби з тероризмом, ухвалена Указом Президента України від 05.03.2019. № 53/2019. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/230/2019>.
5. Кубальський В.Н. Кримінально-правові проблеми протидії тероризму в Україні. Автореф. рип. ... рипт. юрид. наук: 12.00.18. Інститут держави і права ри. В. М. Корецького НАН України, Київ, 2018 20 с.
6. Про боротьбу з тероризмом: закон України від 03.07.2020. 638-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text>.
7. Про Національну поліцію: закон України від 02.07.2015 № 58-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40–41. 379 с.
8. Тероризм: кримінологічна детермінація і кримінально-правова протидія: монографія / В.В. Середа, І.Р.Серкевич. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 188 с.

Дмитро ДІЩЕНКО

старший викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Артем РУДЕНКО

курсант факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРАВОВІ ПІДСТАВИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ФІЗИЧНОЇ СИЛИ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ ПІД ЧАС РЕАГУВАННЯ НА ФАКТИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

Наразі , актуальною для нашого суспільства темою стало домашнє насильство — діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь. [1]

Нажаль , таке ганебне явище як домашнє насилля й досі існує в сучасному суспільстві , суспільстві двадцять першого століття.Згідно зі статистикою , від домашнього насильства потерпають понад мільйона українців щороку. Пандемія рипто валют а інфекції стала справжнім іспитом для деяких сімей , адже в період з березня по травень місяць більшість сімей цілодобово перебували вдома , через карантинні обмеження введені урядом. І тому , за 2020 рік , згідно зі статистикою Міністерства внутрішніх справ поліція отримала понад 100 тисяч повідомлень про факти вчинення домашнього риптотва.Лише в період з 12 березня по 7 квітня 2020 року до Національної поліції надійшло 42 тисячі викликів про факти вчинення домашнього насильства , за добу це майже 1,5 тисячі викликів щоденно.Національна поліція як основний суб'єкт здійснення запобігання та протидії домашньому насильству здійснює безпосереднє реагування на факти домашнього насильства , поліцейські — одні з перших , хто з'являється на місці події і припиняє вчинення правопорушення.Тільки за 2019 рік поліція зафіксувала майже 9 тисяч випадків рипнення саме фізичного насилля , котре потребує фізичного впливу з боку поліцейських для припинення вчинення правопорушення.

Нормативно-правовим актом, що регламентує застосування поліцейськими фізичної сили (спеціальних прийомів боротьби та рукопашного бою) є Закон України «Про Національну поліцію». Відповідно до статті 44 цього закону поліцейський наділений правом застосовувати фізичну силу у тому числі спеціальні прийоми боротьби (рукопашного бою), для забезпечення особистої безпеки або/та безпеки інших осіб, припинення правопорушення, затримання особи, яка вчинила правопорушення, якщо застосування інших поліцейських заходів не забезпечує виконання поліцейським повноважень, покладених на нього законом. [2]

Виклики про домашнє насильство — унікальні, кожний випадок схожий та одночасно різний, так само як і особистості кривдників з котрими поліцейські мають справу. Під час отримання повідомлення про домашнє насильство, поліцейський завжди повинен рипто валю спланувати свої дії щодо фізичного впливу на особу. Слід пам'ятати, що будинок чи квартира — це місце підвищеного ризику, адже вгадати, що поліцейських чекає за дверима — неможливо. Поліцейському слід розуміти, що кожен об'єкт в квартирі — це потенціальна зброя, котра може бути використана кривдником, починаючи від табурета, закінчуючи кухонним ножем. Тому, поліцейський, що здійснює реагування на виклик повинен проаналізувати можливі загрози і спланувати, які прийоми боротьби можуть бути застосовані для роззброєння особи та ефективного затримання.

У випадку серйозної небезпеки для свого життя без найменших коливань необхідно застосовувати найжорстокіші прийоми. Наприклад, удари пальцями в очі й у горло, удари головою в обличчя, відкушування пальців, вух, носа, і інші в тім же дусі [3].

Також слід пам'ятати про всі тактичні особливості дій реагування на факти домашнього насилля та дій в квартирі в цілому: наявність домашніх тварин, можливість зміни настрою учасників конфлікту (жінка, що стала жертвою насильства може здійснити напад на поліцейських, побачивши, що вони застосовують силу до чоловіка), наявність сторонніх осіб в будинку чи квартирі, котрі можуть втрутитись в конфлікт і завадити припиненню правопорушення.

І саме головне — ми повинні пам'ятати про найбільш вразливих категорій осіб — дітей, якщо діти стануть свідками того, що поліцейські застосовують силу до батьків — це може стати серйозною травмою, котра здатна рипто вати у дітей фобію і ненависть до поліцейських.

Отже, домашнє насильство — є особливим правопорушенням, котре потребує врахування багатьох факторів, серед яких ключовим є фізична підготовка поліцейського, вміння правильно і доцільно використати спеціальні прийоми боротьби і рукопашного бою задля знешкодження кривдника і забезпечення безпеки постраждалого та поліцейських.

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 року №580-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

2. Про запобігання та протидію домашньому насильству від 07.12.2017 № 2229-VIII.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>

3. Методичні розробки до вивчення навчальної теми «Кидки, прийоми боротьби лежачи» / С.Б. Боровинський, С.М. Булах, С.М. Балабан, Ю.В. Герасимчук, І.Ю. Токар. 2015 , с.6. URL : <https://dduvs.in.ua/biblioteka/biblioteka-studenta-dduvs/pidruchniki-posibniki/kydky/>

Владислав ТИШКОВ

курсант 1-го курсу факультету підготовки фахівців для підрозділів стратегічних розслідувань Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Дмитро ТІНІН

викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

СПОСОБИ ПОДОЛАННЯ СТРАХУ ТА НЕВПЕВНЕНОСТІ В РОБОТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Людина відрізняється від тварин не тільки своїм інтелектуальним рівнем та анатомічною структурою тіла, а й своїм широким спектром емоцій. Це пов'язано як раз таки з тим, що людина має більш високий розумовий рівень, а отже її мозок здатний до більш широкого кола емоцій: любов, пригніченість, задоволення або незадоволення тощо. Але це не означає, що така первинна емоція як «страх» зникне, вона породжує нові емоції, такі як риптосність у собі. А в повсякденній діяльності вміння контролювати саме ці емоції вирішує успішне розв'язання створеної ситуації, а також становлення людини справжнім поліцейським.

Ми звикли гадати, що боятись чогось – це соромно, але насправді завдяки страху ми і живемо. У повсякденному житті невеличка порція страху може бути корисною: вона тримає нас у напрузі та мотивує. Завдяки страху ми відмовляємося від тих чи інших бездумних дій, через виконання яких ми могли би собі нашкодити. Він відмовляє нас лізти у пригоду, яка може мати негативні наслідки. В діяльності поліцейського страх буде переслідувати людину постійно. І більше за все від нього страждають «молоді» поліцейські, тобто ті, які щойно закінчили навчальний заклад і не мають практичних навичок. Повністю позбавитися від страху неможливо, але його можна приборкати. І саме це роблять поліцейські щодня.

Приборкати свій страх можна за допомогою таких етапів: [2]

1. Слід визначити свої страхи. Для себе необхідно визначити, що саме змушує боятися: невдача? Відмова? Страх виглядати безглуздо? Після того, як страх буде визначений, потрібно сісти і подумати, чому ви боїтеся. Чи страх є логічним, чи вони є просто продуктом ваших емоцій?

2. Потрібно перестати «накручувати» себе. Обдумувати свої дії потрібно, але якщо перестаратися, то можна зовсім себе деморалізувати.

3. Слід знайти в собі сильні сторони, це допоможе побачити в собі те, за що можна пишатися.

4. Тренування та гарне харчування. Здоровий спосіб життя також може поліпшити настрій та змусить почуватися спокійніше, збалансованіше і впевненіше.

5. Ставте собі мету. Її визначення може дати конкретний напрям дій та змусити піднятися над своїми страхами і дозволить досягти в житті того, чого ви самі бажаєте.

Необхідно пам'ятати, що данні поради стануть корисними лише у випадках, коли існує достатньо часу для подолання страху, в той час як в риптоних ситуаціях взагалі не буде часу обдумати свої дії. В таких обставинах, як правило, у людей починається паніка. Потрібно пам'ятати, що при виникненні паніки, досить важливо зберегти критичність мислення й відновити контроль над своєю поведінкою. Як наслідок, після паніки настає шок – досить важка реакція організму на фізичну або психічну травму. Розпочинається з активних дій та поступово переходить до повної пасивності. [1] Якщо виникла шокова реакція, психологічно захистити самого себе практично неможливо, тому що на початковій стадії людина перебуває у збудженому стані, а потім у неї порушуються контакти із зовнішнім світом. На свідомість людини яка знаходиться в шоківому стані дуже легко впливати. Тому, менш стресостійким напарникам, слід допомагати, намагаючись привести їх у свідомість та даючи їм необхідні команди. Зазвичай, поліцейським з більшим досвідом надають у помічники саме таких «молодих» поліцейських. Це робиться для того, щоб людина могла навчитися у свого «наставника», перейняти його досвід, та в майбутньому передати його наступним. І це дуже полегшує перший час роботи новачку. Інколи людина впадає в *стан рухового збудження*. У неї виникає нераціональна мовленнєва діяльність та взагалі може зникнути реакція на навколишній світ. У цій ситуації необхідно просунути руки потерпілому під пахви, ніби роблячи захват ззаду, притиснути його до себе. Промовляючи до людини спокійним тихим голосом, не ставлячи жодних запитань, не сперечатись з нею. Називаючи відчуття людини, наприклад: «тобі хочеться втекти або сховатись». Такий стан може виникнути у поліцейського в момент, коли він зрозумів, що знаходиться у стані шоку та, не розібравшись, намагається щось вдіяти. Через це виникає безглузда діяльність. Також, однією з реакцій організму на шокове збудження може бути *нервово тремтіння*. Головне правило надання допомоги – не зупиняти, а посилити тремтіння. Необхідно взяти людину за плечі та потрясти її декілька секунд. Одночасно необхідно говорити з людиною, щоб вона не сприйняла це

як напад відносно неї. В цей час категорично заборонено обіймати людину та вкривати її.

Ще один емоційний стан, який повинні вміти контролювати поліцейські, а точніше викоринити його – це невпевненість у собі. Так, на відміну від страху, невпевненості можна повністю позбавитися. Його породжує звичка постійно порівнювати себе з оточуючими, залежить від чужої думки, страх того, що люди не приймуть і не зрозуміють тебе. Так, наприклад, поліцейський-новачок, порівнюючи себе зі своїм більш досвідченим напарником, починає невпевнено себе вести. Щоб подолати свою невпевненість, по-перше, слід менше думати про те, яке враження ви справляєте на оточення. По-друге, підвищуйте рівень власної компетенції, завдяки цьому, якщо ви бачитимете свій розвиток, ви будете підвищувати свою самооцінку. По-третє, вмійте розслаблятися в будь-якій ситуації.

Отже, страх – це невід’ємна емоція нашого організму, якої неможливо позбутися. Поліцейські відчують страх завжди, а отже вони повинні вміти його приборкати навіть в екстрених ситуаціях, бо інакше вони не зможуть якісно виконувати свої обов’язки. Невпевненість також погано впливає на роботу поліцейського, але з часом її можна позбутися, а отже вона не така складна, як здається на перший погляд. Головне пам’ятати – приборкати страх одразу не вийде, для цього потрібен час, а отже не слід себе одразу звинувачувати.

1. О. Калініченко. Цивільний захист. Людина у надзвичайній ситуації. Надзвичайна ситуація+. [електронний ресурс]. URL: <https://ns-plus.com.ua/2017/09/25/lyudyna-u-nadzvyhajnij-sytuatsiyi/> дата звернення: 15.01.2021

2. Українська правда. Як подолати страх і невпевненість у собі. Топ-5 порад. [електронний ресурс]. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2014/01/22/149390/> дата звернення: 15.01.2021

**Олена ДИШКАНТ,
Вікторія НІКОЛАЄВА**
курсанти 4-го курсу
факультет підготовки фахівців
для підрозділів стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Олександр ЖУРАВЕЛЬ
старший викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

НЕОБХІДНІСТЬ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ, А САМЕ ПРИЙОМІВ РУКОПАШНОГО БОЮ ДЛЯ МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ

Фізична підготовка підрозділів МВС України – перш за все, безпека суспільства. Важливо відмітити, що саме якість такої підготовки гарантує українському суспільству належну захищеність у власній країні. Тому тільки чітка та кваліфікаційна підготовка даних підрозділів може цьому посприяти.

Останнім часом збільшилося й різко ускладнилося безпосереднє протистояння співробітників різних правоохоронних структур зі злочинними елементами. Ефективність виконання дій із затримання правопорушника визначається рівнем спеціальної фізичної підготовленості (СФП) співробітника правоохоронних органів

Техніка рукопашного бою базується на використанні всіх частин опорно-рухового апарату і підтримки робочого стану в процесі його роботи, дотримання оптимальної траєкторії за напрямку, форми і амплітуди, кінцева точність ударів та ін. Дотримання правильної техніки виконання прийомів вимагає систематичних занять по вдосконаленню володіння прийомами рукопашного бою.

Для розвитку швидкісних якостей застосовують вправи максимальної інтенсивності тривалістю від 1 с — для поодиноких рухів, до 10-15 с — для вдосконалення комплексних швидкісних здібностей: біг з високим підніманням стегна, біг із захлестом гомілок назад, дріб'язковий біг, біг стрибками тощо; прискорення, спринтерський біг на коротких дистанціях 20-60 м з граничною швидкістю по прямій, по повороту, з різних стартових положень, з місця, з ходу, біг угору, біг вниз по нахиленій доріжці з різними кутами підйому, перемінний біг з переходами від максимальних зусиль до бігу за інерцією та навпаки; човниковий біг; вправи максимальної потужності з обтя-

женням, яке становить 15-20 % від максимального рівня сили; вправи для розвитку часу реакції; вправи максимальної потужності з чергуванням звичайних, полегшених й ускладнених умов виконання; рухливі та спортивні ігри, естафети; виконання контрольних вправ на швидкість в умовах змагань. [1]. До засобів силової підготовки належать різноманітні вправи, які впливають або на всю м'язову систему, або вибірково на окремі м'язові групи: вправи з особистою вагою (підтягування, підйоми переворотом і силою на жердині, піднімання прямих ніг на жердині; піднімання та опускання прямих ніг в упорі на брусах, утримання ніг у положенні кута на брусах та гімнастичній драбині, згинання та розгинання рук в упорі на брусах, в упорі лежачи, комплексні силові вправи, багаторазові стрибки на одній та двох ногах), вправи з обваженнями (штанги, гантелі, гирі), вправи на тренажерах, контрольні вправи на силу.[2]

Гімнастичні вправи позитивно впливають на організм, які дають змогу розвиватися та вдосконалювати фізичні здібності, стійкості до впливу певних несприятливих чинників в професійній діяльності, розвиває психологічну стійкість, стройової виправки, постаті і підтягнутості. Також, практичні заняття з гімнастики успішно формують у службовців командні та організаційно-методичні вміння і навички. Гімнастика відображена як окремий підрозділ в процесі фізичної підготовки, яка використовується під час проведення навчальних занять по різних розділах фізичної підготовки, варіантах ранкової фізичної зарядки, у спортивно-масовій роботі та тренуванні в процесі навчально-бойової діяльності.

Рукопашному бою не можна навчатися по фільмам, навіть по книгам. Оскільки, у книгах нам дають лише уявну, початкову інформацію про стиль та вказують послідовність їх виконання. Але на практиці воно зовсім інакше. Тому ніщо не замінить гарного вчителя та гарних партнерів.

Отже, рукопашний бій – це рипто система знань, яка має (в тому числі) філософію. Тут зумісно згадати відому притчу про гору. На вершині тієї високої та крутої гори біліє снігова вершина. То є область майстерності людських знань та мистецтв[3]. Проведення якісної фізичної підготовки для підрозділів МВС України повинно стати одним з найголовніших завдань владних установ та держави, як гаранта захисту прав і свобод громадян, що дозволить працівникам МВС здійснювати свої повноваження, відповідно до закону, у повній мірі, аби унеможливити нещасні випадки у ході службової діяльності.

1. Бабенко В. Г. Загальна фізична підготовка : метод. рек. / Бабенко В. Г., Попов О. В., Янко І. В. – К. : МВС України, 2002. – 22 с.

2. Бондаренко В. В, Решко С. М., Бикова Г. В., Данильченко В. А./ спеціальна фізична підготовка: Програма навчальної дисципліни для підготовки фахівців ступеня вищої освіти бакалавра за спеціальністю «Психологія» (053) галузі знань «Соціальні та поведінкові науки» (05)- Київ, 2019.-11 с.

3. Фіногенов Ю. С./УДОСКОНАЛЕННЯ ГІМНАСТИКИ В СИСТЕМІ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ОФІЦЕРСЬКИХ КАДРІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ,

Карина ЛАГУН
курсант 1-го курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Олександр КАРПЕНКО
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ В УМОВАХ НЕДОСТАТНЬОГО ОСВІТЛЕННЯ

У сучасному світі професійна діяльність співробітників поліції, пов'язана з виникненням напружених ситуацій, небезпечних для життя, здоров'я, і вимагають від них швидких, точних і безпомилкових дій, особливо у випадках застосування чи використання вогнепальної зброї.

В даний час в процесі навчання вогневої підготовки курсанти (слухачі), у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання напрацьовують певний алгоритм дій (руховий стереотип — стереотип тиру), що не відповідає реальним діям співробітника в обстановці застосування зброї під час несення служби з охорони громадського порядку.[1]

На сьогоднішній день в процес навчання, підсумкових атестацій курсантів і слухачів не включені стрілецькі вправи, які передбачають виконання пострілу в умовах обмеженої освітленості.

Стан професійної службової та фізичної підготовки курсантів у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання МВС свідчить про те, що вони вимагають суттєвого покращення. Питання відбору абітурієнтів, критерії оцінки вогневої підготовленості на різних етапах їх навчання і, нарешті, підбір ефективних засобів і методів спеціальної підготовки дуже недосконалі (відсутня методика навчання стрільбі з пістолета в умовах обмеженої освітленості і недостатньої видимості в Наказах МВС України і вимагають проведення спеціальних досліджень, в тому числі для розробки і наукового обґрунтування методики навчання курсантів при стрільбі на ближніх дистанціях в умовах обмеженої освітленості.

З огляду на актуальність проблеми, а також потреби практики в удосконаленні системи вогневої підготовки курсантів (слухачів) з урахуванням їх майбутньої професійної діяльності нами була обрана дана тема досліджен-

ня: «Підготовка курсантів закладів вищої освіти МВС України до дій з табельною зброєю в умовах обмеженої освітленості».

В умовах недостатньої освітленості, пропонується такий алгоритм дій:

- в умовах небезпеки зупинитись, припинити ведення вогню, при збільшенні небезпеки присісти, лягти;
- при вході у неосвітлене приміщення заплющити обидва ока і при першому кроці розплющити;
- при переслідуванні злочинця, який забіг у неосвітлене приміщення заплющити одне око;
- поліцейський повинен мати двосекційний ліхтар (звичайний та стробоскоп);
- при осліпленні і одночасному русі використовуйте принцип козирка;
- при недостатньому освітленні для того щоб роздивитись об'єкт дивіться не на нього а декілька у бік;
- перед виходом на вулицю у нічний час подивіться на червоний ліхтар;
- вживання медичних препаратів: 1 таблетка кофеїну, приймати за 30 хвилин до екстремальної ситуації, вона діє 30 – 50 хвилин. Підвищує гостроту зору на 30 %. Також приймати вітамін С.[2]

Робочою гіпотезою дослідження послужило припущення про те, що робота і цілеспрямоване використання в навчальному процесі науково-обґрунтованої методики навчання стрільбі в умовах, наближених до виконання службових обов'язків, пов'язаних із застосуванням зброї в умовах обмеженої освітленості сприятиме більш ефективному оволодінню табельною зброєю з урахуванням вимог їх подальшої професійної діяльності.

Слід відзначити, що під час навчального процесу на вогневій та тактичній підготовці потрібно проводити заняття з поліцейськими за умов недостатньої освітленості. Для того щоб він отримував певні навички та відбулась первинна адаптація до цих умов. А також розвивати методики проведення оцінки обстановки за даними умовами з органами слуху та нюху. Відпрацювати тактику переміщення та тактику дій спочатку в умовах гарного освітлення, а потім відпрацювати в екстремальних умовах.

1. Циркуленко А. М. Особливості виконання службово-бойових завдань // Актуальні питання забезпечення службово-бойової діяльності сил сектору безпеки і оборони: матеріали регіон. Круглого столу (м. Харків, 19 квіт. 2019 р.) / редкол.: Є. О. Меленті (голов. рип.), І. В. Євтушенко (рипт. голов. рип.), О. А. Гарбузов та ін. Харків : ФОП Бровін О. В., 2019. Вип. 3.

2. Стрельба в темноте и при недостаточном освещении // Last Day Club: сайт. URL: <https://lastday.club/low-light-shooting-guide/> (дата звернення 21.12.2020).

Дмитро БЄЛАН
викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ КУРСАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ ЗВО ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Високий рівень фізичної підготовки правоохоронця – один з елементів ефективного виконання службових обов'язків, що відіграє ключову роль у застосуванні фізичної сили при активному опорі правопорушника. У зв'язку з цим виникає необхідність підвищення рівня підготовки, пошук новітніх методів та прийомів у ході навчального процесу, зокрема, курсантів та студентів закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, так, метою нашого дослідження є встановлення таких особливостей.

Питаннями фізичного виховання та підготовки у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання висвітлювали, як науковці О.В. Журавель, О.М. Бандурко, Б.Г. Литвак, Л.Л. Попов, Ю.М. Батайло, так і фахівці у галузі фізичної культури та спорту А.Ц. Пуні, В.С. Степанова, Л.П. Матвеев та ін.

Моргуновим О.А. у ході дослідження стану фізичної підготовленості було встановлено, що близько 40% абітурієнтів, мають незадовільний рівень. У подальшому при отриманні новітніх навичок на навчальних заняттях зі спеціальної фізичної підготовки виникають проблемні питання та термін засвоєння матеріалу збільшується[3, с. 48]. З огляду на цей проблемний аспект, постає потреба у наданні пояснення дефініції «фізична працездатність», що характеризується потенційною здатністю людського організму протягом тривалого часу виконувати фізичні зусилля в різнобічних типах робіт: статична, динамічна, змішана.

Як зазначає Боровик М.О., такий вид працездатності у ЗВО зі специфічними умовами навчання ми можемо спостерігати саме під час навчально-практичних занять з тактико-спеціальної та спеціальної фізичної підготовки, протягом несення служби у добових нарядах. Фізичні вправи, прийоми боротьби, нанесення різного роду ударів – рухові дії, вивчення ґрунтується з врахуванням дидактичних принципів. Перш за все, вони полягають у розучуванні окремих рухів при складних рухових операціях, що включають декілька простих рухів[1, с. 140].

Зважаючи на це Л.П. Матвеевим було охарактеризовані етапи рухових дій: 1)початкове розучування дії; 2)поглиблене розучування дії; 3) результуюча обробка дії[4, с. 97].

Мета перших двох даних етапів – комплексне надання уявлення про

техніку фізичної вправи, успіх досягається завдяки основних видів пам'яті: зорова, інформаційна, а останній здійснюється методами наочними та словесними. За допомогою залучення різноманітних методів навчання під час практичних занять можна вести про високо ефективність засвоєння отриманого матеріалу курсантами та студентами закладів вищої освіти, оскільки не правильне вивчення рухової дії у подальшому може коштувати життя при здійсненні службових повноважень.

Особливої уваги заслуговують такі фізіологічні процеси, як перевтома, втомленість, втомлюваність. Ігнорування фізичної виснаженості організму, через занадто великий обсяг навантажень призводить до погіршення загального стану, що тягне за собою зниження рівня фізичної підготовки та не виконання службових обов'язків. У цьому випадку важливе місце займає відновлення енергетичних запасів організму, тому слушним буде використання специфічних(розважальні, спортивні заходи, прогулянки в лісистій місцевості та ін.), педагогічних, медико-біологічних(правильне харчування з урахуванням обсягів навантажень, оздоровчі процедури. Дотримання режиму праці та відпочинку та ін.), психологічних(комфортне середовище у колективі та ін.) засобів[1, с. 142].

На думку С. Вавренюка особливе значення має самостійна підготовка курсантів, оскільки отримання позитивних емоцій, рухова активність стає додатковим рушієм у розвитку, удосконаленні, закріпленні фізичних якостей, поліпшенні професійних навичок, зокрема, у цьому допоміжними засобами постають рухові спортивні ігри[2, с. 55].

Таким чином, дослідивши процес фізичного виховання курсантів та студентів закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, стає зрозумілим, що спеціальна фізична підготовка – один з основних професійних предметів майбутнього правоохоронця, оскільки дотримання правильної ритміки виконання прийомів рухових дій у подальшому можуть врятувати життя не тільки поліцейського, а й інших осіб. Подальшого вивчення потребують новітні механізми удосконалення навчального процесу з врахування досвіду зарубіжних країн, та його використання у практичній діяльності рипто вакого складу закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання.

1. Боровик М.О. Шляхи покращення рівня фізичної працездатності майбутніх офіцерів Національної поліції України. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. наук. рі. Харків, 2018. С. 245

2. Вавренюк С. Сучасні підходи до підвищення загальної фізичної рипто валют а курсантів у процесі їх фізичної підготовки. Теорія і методика фізичного виховання і спорту(№ 4): наук. практ. журнал. Київ, 2018. С. 52-57

3. Моргунов О. А. Удосконалення фізичної підготовки правоохоронців МВС України на початковому етапі навчання. Честь і закон: наук.-практ. журнал № 2. Київ, 2014. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chiz_2014_2_10 (Дата звернення: 03.02.2021)

4. Моргунов О.А., Ярещенко О.А. Актуальні підходи у підготовці майбутніх працівників національної поліції України до застосування заходів поліцейського примусу. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. наук. рі. Харків, 2018. С. 245

МОЛДОВА Я.О.
курсант групи КП-043
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ)

Науковий керівник:
Олена НИКИФОРОВА
доцент кафедри криміналістики
та домедичної підготовки,
кандидат біологічних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОШОКЕРІВ В АСПЕКТІ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

Ефект миттєвої зупинки підозрюваного за рахунок використання шокерів вельми сильний. Одним ударом шокера можна укласти міцного чоловіка, відключивши його на досить тривалий час (до 10 хвилин). Потрібно ввести уточнення, що це вплив носить тимчасовий характер і, на думку виробників, не має ніяких наслідків для здоров'я. Саме цей факт і зробив електрошокову зброю настільки популярною як серед співробітників поліції, так і серед громадян.

Тазери — електрошочкові пристрої, які застосовують співробітники правоохоронних органів у всьому світі. Хоча вважається, що ця зброя нелетальної дії, ряд викликаних ним смертей говорить про зворотне. Тільки в США у 2015 році було зафіксовано 48 випадків з летальним результатом в результаті застосування електрошочкерів. Компанія Taser International, що виробляє рипто-валкові пістолети, відмінила маркування своєї продукції як «несмертельну».

Саме за допомогою пістолета Taser в липні 2005 року був затриманий один з підозрюваних в безпосередній причетності до лондонських вибухів 21 липня. Тоді, в ході спецоперації в Бірмінгемі поліція евакуювала район, в якому проходило затримання, і нейтралізувала чоловіка за підозрою в причетності до терористичної діяльності, пострілом з «Тазера». Після цього комісар лондонської поліції Йен Блер висловив занепокоєння застосуванням подібного типу зброї. За його словами, якби підозрюваний ніс на собі вибухівку, то наслідки застосування такого пістолета могли б бути фатальними, так як заряд міг змусити вибухівку здетонувати. «Тазери» представляють собою електрошочкові пристрої дистанційного застосування, призначені для миттєвого знерухомилення шляхом пропускання крізь тіло електричного в 50 тисяч вольт. «Тазер» вистрілює двома зазубреними електродами, які вражають людину на відстані, проникають під шкіру на глибину до 5 сантиметрів і проводять електричний струм. Застосування тазерів призводить до меншої кількості смертей і меншому нанесенню каліцтв в порівнянні з вогнепальною зброєю. Виробники цих пристроїв стверджують, що вони являють собою безпечну альтернативу більшості звичайних видів озброєння. Вперше тазери рипто

ввила компанія Taser International в 1990-х роках, хоча елетрошокери рипто втовувалися в органах правопорядку США ще з 1970-х років і в даний час понад сім тисяч підрозділів поліції мають на озброєнні «Тазери». У 2002 році Taser International опублікувала аналіз 2050 випадків застосування «Тазер» в США. У звіті, зокрема, вказувалося, що ні в жодному випадку не була зареєстрована смерть ураженого «Тазер», тобто пристрою практично безпечні для людей, щодо яких вони застосовуються.

Однак в 2004 році газета New York Times опублікувала статтю, в якій вказувалося, що, як мінімум, 50 осіб померли незабаром після того, як були вражені «Тазер». Як повідомляє BBC News, за даними організації Amnesty International, число летальних випадків після застосування «Тазера» в США і Канаді ще більше — 130 осіб. У 2005 році в результаті застосування чиказькими поліцейськими шокера помер 54-річний чоловік. Після цього Департамент поліції Чикаго вилучив у своїх службовців все подібні пістолети до з'ясування причин події.

Наприкінці 2020 року уряд подав до Верховної Ради ініційований Міністерством внутрішніх справ законопроект №4375 про розширення сфери застосування співробітниками Національної поліції електрошокових пристроїв. Зараз користуватися ними можуть лише для відбиття нападу на поліцейського, іншої людини і / або об'єкт, що знаходиться під охороною, а також для протидії нападу тварини, яка загрожує життю і здоров'ю. Урядовий законопроект пропонує дозволити застосовувати таку зброю і для затримання (наприклад, якщо людина намагається втекти з місця скоєння тяжкого злочину, чинить збройний опір або якщо він озброєний і загрожує застосуванням зброї).

Але є певні протипоказання до використання шокерів різних модифікацій. Застосування цієї зброї проти дітей, вагітних, літніх людей, осіб з великою масою тіла, серцево-судинними захворюваннями, кардіостимуляторами, епілепсію тощо має суттєві шанси закінчитися летально.

Виходячи з цього, поліцейським варто пам'ятати про необхідність проведення дій згідно алгоритму MARCHE надання домедичної допомоги постраждалому. Якщо людина, по відношенню до якої був застосований шокер, не приходить до тями у час, визначений виробником, та/або ефективність її дихання не відповідає нормі, слід обов'язково звернутися до медиків для запобігання негативних наслідків для здоров'я постраждалого. Під час очікування бригади екстреної медичної допомоги постраждалий повинен знаходитися в безпечному боковому положення, за виключенням ситуації проведенні серцево-легеневої реанімації.

Щодо місця контакту електродів шокера зі шкірою затриманого. У місці дії дуги на шкірних покриттях виникають два червоних припухлих плями. У більшості випадків ці плями пропадають через кілька годин без будь-яких наслідків. Також не слід забувати, що дія електричного розряду може призвести до погіршення самопочуття постраждалого через деякий час. Тому не варто нехтувати скаргами затриманого і, при необхідності, звернутися до медичних працівників за консультацією.

Костянтин ВОЗНЮК

викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ШЛЯХІВ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СИЛ ПРАВОПОРЯДКУ УКРАЇНИ

Зростання рівня злочинності, науково-технічний прогрес, збільшення потоку нелегальної зброї, удосконалення рівня фізичної підготовки, через плінний розвиток бойових мистецтв та виховання висококваліфікованих спортсменів, як на легальному рівні, так й серед криміногенних елементів. У цьому ключі фізичне виховання та підготовка сил правопорядку набуває першочергового значення, оскільки спеціальні знання, уміння, навички, що є необхідними під час виконання службових повноважень, зокрема, відповідно до вітчизняної нормативно-правової бази, для забезпечення особистої безпеки або/та безпеки інших осіб, також для припинення правопорушення, затримання особи, яка вчинила правопорушення.

Питання удосконалення та підвищення рівня спеціальної фізичної підготовки серед фахівців МВС України, на сьогодні є одним з рипто валют ших. Для більш поглибленого аналізу обраного напрямку дослідження доречним є звернення до наукових доробків таких вчених як С.А. Антоненко, О.А. Моргунов, О.В. Хацацюк, О.В. Журавель, А.В. Магльований, Ю.М. Батало, О.М. Боярчук, Д.О. Каратаєва, О.А. Соколова, І.П. Закорко та ін. [3, с. 46].

А.В. Ведерніков рипто в ланку причин, через які спостерігається низький рівень підготовленості майбутніх правоохоронців що у перспективі тягне за собою низький рівень професійної компетентності, щодо фізичного супротиву до правопорушників, отримання травм, врешті решт, смерть при виконанні службових обов'язків. Серед таких вартує виділити наступні:

- 1) професійний відбір фахівців до правоохоронних органів рипто вризується певними недоліками;
- 2) застаріла методологічна база викладання, з ігноруванням сучасних технічних реалій;
- 3) даний рівень фізичного виховання недостатньо відповідає міжнародним стандартам, зокрема, європейським;
- 4) при здійсненні перевірки рівня підготовки фахівців на різних етапах можна вести мову, про недостатність тільки навчальних занять зі спеціальної фізичної підготовки;
- 5) низька замотивованість серед молодих фахівців підвищення власного рівня фізичної культури, отримання новітніх якостей та знань та ін.[1, с. 140-141]

На думку О.М. Ольхового, важливого значення має наповненість сучасної системи фізичної підготовки основними взаємозалежними рипто ватами, головним чином, управлінськими, що забезпечать повну реалізацію професійно-прикладної підготовки. Науковцями, фахівцями з фізичної культури та спорту постійно ведеться робота, щодо підвищення базового рівня фізичної підготовки. [4, с. 208]

Так, науковцями Б.А. Максимчуком, О.А. Гаркавиєм, В.В. Оленченком, О.О. Хацаюком протягом 15.07.2017 р. по 24.01.2019 р. було здійснено педагогічний експеримент, з метою пошуку новітніх технологій вдосконалення військово-прикладних навиків службово-прикладного рукопашного бою серед курсантів Національної академії Національної гвардії України, Харківського національного університету внутрішніх справ, Харківська обласна організація фізкультурно-спортивного товариства «Динамо» України та центрів бойової підготовки військових частин Національної гвардії України. У ході експерименту курсантів було розділено на дві групи, які однаково навчалися та отримували фізичні навички, а також були задіяні до додаткових консультацій, відвідували спортивні секції з єдиноборств, спортивно-масових роботах, й відточували отриманні знання на інструктажах перед заступанням у добові наряди, чергування. Основна відмінність між ними – друга група додатково користувалася педагогічною технологією, якою передбачено використання сучасного наукового інструментарію: відеокomp'ютерної системи експрес-аналізу техніки єдиноборств “Katsumoto” (ВКС “Katsumoto”). За результатами дослідження було встановлено, що в ці групі значно підвищився рівень засвоєння новітніх рухових навичок, прийомів, та загальний рівень фізичної підготовки[2, с. 100].

На шляху удосконалення фізичної підготовки правоохоронців доречним є розвиток специфічних особистісних рис: психологічні, професійно-прикладні, враховуючи навчальний вектор спеціалізації, тому комплексне вивчення таких дисциплін, як спеціальна фізична підготовка, тактико-спеціальна та вогнева підготовка сприятимуть активному засвоєння основних професійно-прикладних та спеціальних вмінь, щодо забезпечення особистого та/або захисту інших осіб.

Таким чином, на нашу думку, однією з особливостей удосконалення фізичної підготовки сил правопорядку України є уповільнене введення сучасних педагогічних прийомів у навчальний процес, тому вважаємо, що вирішенням цієї проблеми стало б підвищення загального рівня фізичної культури молоді, а також використання у навчальному процесі останніх результатів з методології викладання підготовки професійних спортсменів, рипнення тісної співпраці із залученням зарубіжних фахівців задля отримання практичних навичок та досвіду у професійній підготовці правоохоронців України.

1. Ведерніков В.А. Актуальні проблеми та інноваційні підходи до вдосконалення системи фізичної та спеціальної підготовки співробітників правоохоронних органів. Фізична культура, спорт та здоров'я: збірник наук. праць. Вінниця, 2015. С. 140-143

2. Максимчук Б.А., Гаркавий О.А., Оленченко В.В., Хацаюк О.О. Удосконалення військово-прикладних навичок рукопашного бою курсантів-правоохоронців МВС України на основі використання сучасних педагогічних технологій. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: наук.-практ. журнал (№ 63, Т. 2.). Запоріжжя, 2019. С. 98-103

3. Моргунов О. А. Удосконалення фізичної підготовки правоохоронців МВС України на початковому етапі навчання. Честь і закон: наук.-практ. журнал № 2. Київ, 2014. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chiz_2014_2_10 (дата звернення: 03.03.2021)

4. Ольховий О.М. Концепція професійно спрямованої системи фізичної підготовки курсантів/ Вісник Чернігівського національного педагогічного університету: наук. журнал. №112. Чернігів, 2013. С. 208–211.

Альона ПОЛОЗ

курсант 4-го курсу
факультету підготовки фахівців для
підрозділів стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Микола ПОЖИДАЄВ

старший викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПІСЛЯ ЗАСТОСУВАННЯ ПРИЙОМІВ РУКОПАШНОГО БОЮ

Застосування заходів фізичного впливу (прийомів рукопашного бою) є одним із засобів особистого захисту працівника поліції. Необхідність самозахисту вимагає підвищення уваги до методики застосування прийомів та їх наслідків, адже травматизм після використання сили трапляється досить часто. Заходи фізичного впливу можуть призвести до негативних наслідків, як малозначних, так і серйозних.

Знання вразливих місць на тілі людини сприяє ефективнішому риптному впливу на особу при вирішенні службових завдань та самозахисті. Вразливим місцем вважається та частина тіла, удар, надавлювання або скручування якої викликає ушкодження, гострий біль, розлад рипто валют функцій людини. Найчастіше це місця на тілі людини, де проходять основні нерви та нервові вузли; значні кров'яні судини; місця, де кістки найменше захищені м'язами; суглоби; внутрішні органи.

Сила, з якою слід наносити удари в будь-яку частину тіла, має бути дозованою (пропорційною) та відповідати ступеню небезпеки життю та здоров'ю працівника або громадян. Правильне дозування сили удару не прихо-

дить одразу, воно потребує тривалого відпрацювання. Разом із тим знання вразливих місць на тілі людини та вміння правильно застосовувати певні засоби впливу на них має бути доповнено знанням наслідків ударів у вразливі місця, а також розумінням того, куди не можна бити без крайньої необхідності та смертельної загрози життю. Завжди необхідно пам'ятати, що невиправдане застосування сили суперечить закону.[3]

Конституцією України визначено – життя та здоров'я людини є найвищою цінністю та охороняється законом. [1] І для забезпечення такої охорони держава зобов'язала правоохоронні органи реалізовувати положення основного закону держави. Право на застосування заходів фізичної сили закріплено в статті 44 Закону України «Про Національну поліцію». [2]

Треба усвідомити те, що перша допомога, яка надається немедичними працівниками, в силу природної нестачі знань та досвіду, а також відсутності необхідних для ефективної допомоги засобів, в своїх можливостях дуже обмежена. Але незважаючи на це, ми впевнені: якщо кожна людина, яка надає першу допомогу, зробить все від неї залежне та можливе, а головне, досить грамотно, то життєві перспективи багатьох потерпілих можуть видатись оптимістичними. [4]

Під час навчання в закладах вищої освіти, працівники поліції отримують важливі знання на рипто в зі спеціальної фізичної та домедичної підготовки та відпрацьовують вміння на практичних заняттях та тренуваннях.

Серед найбільш поширених травм є забої, вивихи, синці, подряпини, кровотечі та переломи.

Надання першої допомоги під час кровотечі:

Перш за все необхідно вжити заходів щодо зупинення кровотечі і потім надавати допомогу з приводу інших ушкоджень. При сильній кровотечі необхідно притиснути артерію пальцем на таких ділянках тіла;

- променево і рипто артерію - на внутрішній оповерхні променево-зап'ясткового суглоба (у випадку кровотечі зап'ястя пальців руки);
- сонну артерію — на шиї (при кровотечі обличчя);
- плечову артерію на внутрішній поверхні плеча (при кровотечі передпліччя);
- артерію стегна — на ділянці верхньої третини передньої поверхні стегна (у випадку кровотечі стопи і гомілки)

Для зупинення сильної кровотечі накладають джгут. Під час кровотечі гомілки джгут накладають на нижню третину стегна, у випадку кровотечі передпліччя – на плече над ліктьовим суглобом. Після зупинення кровотечі і обробки рани накладають пов'язку, для чого використовують пакет першої допомоги, якщо необхідно звернутись за кваліфікованою медичною допомогою.

Надання першої допомоги при забоях і вивихах:

До місця забою прикладають холод (лід, сприскують рипто валют , мокрий рушник) потім накладають плотну пов'язку.

У випадку вивиху не дозволяється ніяких спроб вправити суглоб. По-

терплого слід негайно транспортувати у лікарню чи травмпункт. Якщо це вивих суглобів руки – потерплого транспортують у сидячому положенні, підвісивши руку на хустині, шарфі, бинті. У випадку вивиху ноги потерплого транспортують у положенні лежачи, після попереднього накладення шини.

Надання першої допомоги при переломах:

У випадку закритого перелому, застосовують холод і забезпечують нерухомість пошкодженої частини тіла після накладення шини.

При переломі стегна шину накладають таким чином щоб, забезпечити нерухомість у тазостегновому, колінному та гомілкостопному суглобах. У випадку перелома гомілки шиною фіксують колінний та гомілкостопний суглоби. При переломі плеча шина забезпечує нерухомість плечового і ліктьового суглобів, а зігнуту у ліктьовому суглобі руку підвішують на хустині, бинті, шарфі. При переломі передпліччя фіксують ліктьовий і променево-зап'ястковий суглоби.[5]

Отже, зважаючи на сучасний криміногенний стан важливо знати та правильно застосовувати методику надання домедичної допомоги, адже в будь-який момент це може врятувати ваше життя або життя оточуючих.

1. Конституція України (з офіційним тлумаченням Конституційного суду України) / Відповід. Редакт. рипт. юрид. наук С.Б. Чехович. – К.: Ліра – К, 2006. – 96 с.

2. Про Національну поліцію [Електронний ресурс] : Закон України від 2 липня 2015 р. No 580-VIII із змінами і доп. // Відомості Верховної Ради. – 2015. – No 40-41. – Ст. 379. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

3. В.О. Криволапчук, М.С. Кримська, С.М. Решко, С.Є. Бутов / Під заг.ред.проф. Є.М. Моїмєєва та рипт. О.Ф. Долженкова. Навчальний посібник для слухачів і курсантів ВНЗ МВС України з навчальної дисципліни «Спеціальна фізична підготовка» - Київ – Одеса, 2009. – 208 сторінок.

4. Заяць Л.Г., Заяць О.В., Олійников Г.В. Рух – це життя та життя – це рух : навч.-метод. посібник / Л.Г. Заяць, О.В. Заяць, Г.В. Олійников., за заг.ред. Л.Г. Заяць – Дніпропетровськ: ДГУ, 2016 – 104 с.

5. Носков В.М., Кримська М.С., Ком'яга А.В., Серета М.О. Навчально-методичний посібник для інструкторів професійної підготовки органів та підрозділів внутрішніх справ з навчальної дисципліни «Спеціальна фізична підготовка»- Одеса: Одеський державний університет внутрішніх справ, 2008 – 137 сторінок.

Тетяна ТРЕНЬ,
курсант II курсу факультету
підготовки фахівців для органів
досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Дмитро АНІСІМОВ,
викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

РІВЕНЬ ФІЗИЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Будь-яка професія висуває певні вимоги до підготовленості фахівців. Національна поліція передбачає діяльність в умовах підвищеної небезпеки, тому й вимоги до працівників є специфічними. Робота правоохоронця – це щоденні виклики та загрози, адже йому доводиться спілкуватися з різними категоріями населення і при цьому залишатися спокійним і виваженим у своїх рішеннях. Аби ефективно виконувати свої професійні обов'язки, поліцейські повинні мати належний рівень фізичної підготовки.

Особливістю правоохоронної діяльності є те, що ніколи достовірно не відомо, які саме фізичні здібності знадобляться поліцейському для виконання покладених на нього завдань. Чи це буде витривалість, аби досить довго переслідувати правопорушника, чи реакція та спритність, щоб швидко приймати рішення та діяти. Тому він має бути всебічно розвиненим та готовим до будь-яких труднощів, що можуть виникнути у службовій діяльності.

Значущим етапом відбору майбутніх правоохоронців є тестування рівня розвитку їх основних фізичних якостей і навичок [1, 2]. Важливо приймати на службу кандидатів, що відповідають стандартам, адже на сучасному етапі більшість кандидатів не можуть скласти базові нормативи. Такий відбір поліцейських має на меті визначити їх придатність до служби в Національній поліції України та можливість переносити фізичні навантаження без зниження працездатності при виконанні службових завдань, що стоять перед органами та підрозділами поліції [1].

Зважаючи на те, що останніми роками рівень фізичних здібностей молоді залишає бажати кращого, було прийнято рішення знизити вимоги до рівня фізичної підготовленості кандидатів та навіть діючих поліцейських [3]. Вважаємо, що таке рішення є недостатньо обґрунтованим, адже слід шукати шляхи для мотивування майбутніх правоохоронців до удосконалення своїх фізичних навичок.

Сьогодні нормативи для чоловіків та жінок є однаковими. Рівень

риптної підготовки кандидатів визначається за результатами виконання комплексної силової вправи, бігу на 100 м та бігу на 1000 м. Повторне виконання нормативів не допускається. Переконані, що такі вимоги сприятимуть посиленню відповідальності кандидатів за рівень власної фізичної підготовленості.

Щодо удосконалення фізичного виховання в системі ЗВО МВС України, то думаємо, що слід запровадити дві дисципліни із фізичного виховання, а саме «Загальну фізичну підготовку», що передбачатиме виключно розвиток фізичних здібностей та навичок, та «Спеціальну фізичну підготовку», що буде спрямована на професійно орієнтовану підготовку поліцейських [4]. Вважаємо за необхідне звернути увагу на проблемний момент, що на нашу думку виникає у сфері фізичної підготовки курсантів. Варто відзначити неналежний розподіл навчального матеріалу для курсантів, що навчаються за різними спеціальностями, адже підготовка майбутнього патрульного поліцейського вимагає вищого рівня фізичних здібностей, ніж, скажімо, слідчого.

Під час навчання поліцейським слід засвоїти прийоми самооборони, які в багатьох випадках вирішують долю заходів, що стосуються припинення протиправних дій. Співробітникам поліції в жодному разі не можна порушувати права людини, завдавати безпідставно тілесних ушкоджень. Вони мають завжди контролювати ситуацію. Для цього потрібно розраховувати свої сили, знати та точно дотримуватися вимог діючого законодавства, аналізувати та визначити чи є дані дії пропорційними та ефективними в обстановці, що склалася. Також правоохоронці мають підтримувати фізичну форму і під час служби в поліції. Потрібно створювати спеціальні програми з фізичної підготовки, спеціалізовані курси. Якщо запровадять такі зміни, то кількість бажаних осіб зменшиться, але рівень підготовки та професійності збільшиться.

Отже, для виконання своїх професійних обов'язків, кожен поліцейський має бути фізично розвиненим та підтягнутим, сильним та фізично риптовалним, витримувати тривале фізичне навантаження і обов'язково володіти різними прийомами, необхідними, як для захисту життя та здоров'я громадян, так і безпосередньо поліцейського. Проблеми наразі існують і їх потрібно усувати негайно, тому що від того наскільки якісною буде підготовка кандидатів залежить майбутнє нашої країни та безпека і захист громадян.

1. Про затвердження Положення з організації перевірки рівня фізичної підготовленості кандидатів до вступу на службу в Національну поліцію України : наказ МВС України від 09.02.2016 № 90. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0306-16#Text> (дата звернення: 31.01.2021)

2. Про затвердження Змін до Положення з організації перевірки рівня фізичної підготовленості кандидатів до вступу на службу в Національну поліцію України: наказ МВС України від 29.05.2018 № 449. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0652-18#Text> (дата звернення: 31.01.2021)

3. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ МВС України від 26.01.2016 року № 50. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16#Text> (дата звернення: 30.01.2021)

4. Савельєва І. В. Підготовка кадрів для Національної поліції України як складова державної політики у сфері вищої освіти. Lex portus. 2018. № 1. С. 72–82.

Ангеліна БАБ'ЯК

курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Сергій ПЕТРЕНКО

викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПСИХОЛОГІЧНА ТРАВМА У ВЕЛИКОМУ СПОРТІ

Стрес є важливим попередником травм і може зіграти певну роль у реагуванні на реабілітацію та відновлення гри після травми. Психологічна реакція на травму може спричинити або розкрити проблеми психічного здоров'я, включаючи депресію та ризик втрати волі, тривогу, невпорядковане харчування та зловживання наркотичними речовинами. Існують бар'єри для лікування психічного здоров'я у спортсменів. Вони часто розглядають звернення за допомогою як ознаку слабкості, відчуваючи, що вони повинні мати можливість «пробити» психологічні перешкоди, як і фізичні. У спортсменів, можливо, не склалося здорової поведінки для подолання, що робить реакцію на травму особливо складною.

Травми часто зустрічаються у спортсменів, і психологічна реакція на травму може включати як нормальні, так і проблемні реакції. Фактори попередження травми, включаючи біологічні, фізичні, психологічні, соціокультурні, а головне стрес, можуть збільшити ризик травмування та поганого відновлення спортсмена. Після травми декілька факторів, таких як пізнання, афект та поведінка, взаємопов'язані, а також можуть впливати один на одного в короткостроковій та довгостроковій перспективі.

Стрес може спричинити зміни уваги, відволікання уваги та підвищення самосвідомості, що може заважати продуктивності та схилити спортсмена до травм. Хронічний стрес підвищує рівень кортизолу у волоссі у широкому діапазоні ситуацій, таких як витривалість спортсменів та біль, а також у пацієнтів з великою депресією. Стрес збільшує напругу і координацію м'язів, що може збільшити ризик отримання травм; зменшення стресу може насправді зменшити рівень травматизму та захворюваності[1].

Підлітки, які мають «високу розумову стійкість», були більш стійкими до стресів і повідомляли про меншу кількість симптомів депресії. Підлітки з вищими показниками стійкості прогнозували нижчі показники рівня депресії, тривоги, стресу та обсессивно-компульсивних симптомів після контролю за віком та статтю. Це підкреслює важливість визначення того, які стресові фа-

ктори застосовуються до студентів-спортсменів загалом, а також які відіграють участь у окремих спортсменів та піддаються модифікації. Ці дані також наголошують на важливості розгляду методів зменшення стресу, намагаючись зменшити ризик отримання травм та поліпшити результати роботи [2].

Фізичні травми можуть спричинити депресію, а також інші проблемні реакції. У ретроспективному дослідженні футболістів дивізіону I 33% постраждалих спортсменів повідомили про високий рівень симптомів депресії, використовуючи шкалу депресії Центру епідеміологічних досліджень, порівняно з 27% спортсменів, які не постраждали. Депресивних спортсменів та тих, хто перебуває у „стресі“, підвищений ризик отримати травму, а на спортивні показники часто впливають емоційні фактори чи фактори психічного здоров'я. Коли спортсмен отримує травму, виникає звичайна емоційна реакція, яка включає обробку медичної інформації про травму, надану медичною командою, та емоційне подолання травми.

Люди різняться у реакції на травму. Вона поширюється від часу відразу після травми до фази після травми, а потім реабілітації і, зрештою, з поверненням до активності. Для більшості травм та хвороб відбувається повернення до рівня травми. При більш серйозних захворюваннях можливе пошкодження, що закінчується кар'єрою, і медичний працівник повинен бути готовим вирішити ці проблеми. Командний лікар в кінцевому підсумку відповідає за прийняття рішення, а вирішення психологічних питань є дуже важливою складовою цього рішення.

Спортсмени можуть мати більший ризик для психічного здоров'я через те, що вони рідше звертаються за лікуванням, можуть боятися виявити симптоми, сприймати звернення за консультацією як ознаку слабкості, звикли працювати через біль. Крім того, багато не сформували свою особистість за межами того, що стосується спорту, і тому, якщо цій ролі загрожує травма чи хвороба, вони можуть зазнати значної «втрати». Як вже обговорювалося раніше, вправи часто є механізмом втечі чи подолання для багатьох рипто ванів, тому, якщо трапляється травма, і вони не можуть робити вправ, це може призвести до проблемної реакції[2].

Отже, травма є стресовим фактором, який має як фізичну, так і рипто вгичну реакцію. Психологічна реакція на травму є важливою, і хоча емоційні реакції на травму є загальними, проблемними реакціями можуть бути ті, що є стійкими, погіршуються або здаються надмірними. Іноді можуть спричинити серйозніші проблеми з психічним здоров'ям, включаючи депресію, тривогу, розлади харчової поведінки, вживання наркотичних речовин.

Існують перешкоди для лікування проблем психічного здоров'я у спортсменів, і тренери з атлетичного спорту, лікарі команд та інші медичні працівники відіграють важливу роль у розпізнаванні та виявленні спортсменів, які перебувають під загрозою психічного здоров'я. Важливим є комплексний план для виявлення та управління студентами-спортсменами з проблемною реакцією на травму. Кілька позитивних механізмів подолання та втручання можуть допомогти керувати спортсменом із проблемними реакція-

ми. Розуміння доступних ресурсів для психічного здоров'я, своєчасне звернення та підтримка поведінки, яка звертається за допомогою, є важливим для команди спортивної медицини.

1. Посилання:

<http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/3741/1/%D0%A2%D0%B5%D0%BC%D0%B0%205%20%D0%A2%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B7%D0%BC%20%D1%83%20%D1%81%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D1%96.pdf>

2. Pargman D. Psychological Bases of Sport Injuries. // Fitness Information Technology (FiT); 3rd edition. – 2007

Максим ЛОГВИНЕНКО

викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОГО ВІДБОРУ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ

Освічені та фізично підготовлені працівники поліції є основою внутрішньої системи безпеки. З кожним днем злочинність зростає, а разом з цим зростають загрози, тому це потребує нових сил. Правоохоронці повинні бути психологічно та фізично підготовленими, а також вміти творчо та швидко реагувати в нестандартних ситуаціях. Одним із критеріїв тісного співпрацювання та налаштування зв'язку з громадянами є культурно усвідомлений та соціально рипто валют офіцер поліції. Правильно відреагувати в певних ситуаціях, розв'язати непрості ситуації допомагає не тільки освіта, а також фізична підготовленість.

Мета даної публікації – визначити основні проблеми розвитку системи професійного відбору майбутніх правоохоронців та основних галузей впровадження інноваційних підходів для вдосконалення підготовленості рипто ніх поліцейських.

Важливим фактором для правоохоронця є вимоги достатнього рівня фізичної підготовленості в період початкової підготовки та при виконанні. Не дивлячись на це, аналіз літератури та практичний досвід показав, що рівень підготовленості курсантів недостатній. В більшості випадків кандидати на посаду поліцейського не можуть скласти базові нормативи, тому під час навчання вони не покращують свої навички, а намагаються підвищити рівень фізичної підготовки до рівня вступних іспитів. Важливо приймати на службу кандидатів, які фізично та психологічно відповідають стандартам. Провівши такі зміни для відбору кандидатів, кількість майбутніх кадрів для місцевих органів поліції зменшиться, проте рівень професійної підготовки збільшить-

ся. [1]

Основною метою підвищення фізичної підготовленості майбутніх правоохоронців є формування професійно-прикладних, психологічних та, головне, фізичних якостей з урахуванням специфіки обраного напрямку несення служби в органах Національної поліції. Комплексний підхід об'єднання тактико-спеціальної, вогневої та фізичної підготовки допоможуть імітувати ситуації переслідування, самозахисту та затримання правопорушника не теоретично, а на практичних ситуаціях.

Головними завданнями професійної підготовки кандидатів до органів Національної поліції України є:

- забезпечення потреб держави і суспільства кваліфікованими фахівцями правоохоронної діяльності, здатних на належному рівні забезпечити охорону публічного порядку, боротися зі злочинністю та захистити законні права і свободи громадян, передбачених Конституцією України;
- реалізація принципу безперервного навчання протягом служби з метою постійного поглиблення та розширення професійних знань;
- постійно напрацьовувати та вдосконалювати практичні навички працівників, застосовувати заходи впливу з дотриманням прав людини і громадянина, передбачені законодавством України. [2]

Фізичне виховання працівників поліції має свої специфічні особливості: конкретна спрямованість фізичного виховання як предмету навчального плану визначається не тільки загальними соціальними задачами, які вирішувати покликане фізичне виховання, але і вимогами, що пред'являються спеціальністю, до якої готують курсанта; фізичне виховання повинне здійснюватися з урахуванням умов і характеру їх майбутньої професійної діяльності, а значить, містити в собі елементи не лише стандартної фізичної підготовки, але й фізично підготувати курсантів до рішучих та впевнених дій у нестандартних ситуаціях, тобто використовувати засоби рукопашного бою, прийомів для самозахисту та інших професійно необхідних фізичних якостей, навиків, знань, а також для підвищення стійкості організму до дії зовнішнього середовища. Вищезазначений матеріал підтверджує важливість фізичної підготовки курсантів у системі МВС України.

Проте все вище сказане не буде реалізовано, якщо рівень підготовки майбутніх курсантів не буде відповідати стандартам. Починаючи свою службу у місцевому відділку поліції, правоохоронець із таким рівнем підготовки не зможе надати вчасну та повну допомогу громадянам. Тому дана галузь підготовки майбутніх офіцерів поліції потребує реформування.

Виконання правоохоронних функцій, перш за все залежить від якісного відбору та підготовки майбутніх правоохоронців, основне завдання якої полягає в створенні організаційно-правових, соціальних, виховних, психологічних, матеріально-технічних, фінансових, економічних та інших передумов для формування кваліфікованого кандидата органів Національної поліції України, що здатний ефективно та на високому рівні вирішувати покладені на нього завдання. Відбір кандидатів на вступ до університетів зі специфіч-

ними умовами потребує змін. Суспільство потребує повноцінного захисту, який може надати тільки висококваліфікований та фізично підготовлений поліцейський. Вдосконалення системи професійної підготовки правоохоронців – довготривалий процес, який потребує опрацювання основних напрямків, їх наукового й експертного дослідження та обговорення, нормативного доопрацювання та головне, зміни ставлення самих правоохоронців до особистої підготовки та системи професійної підготовки взагалі.

1. Комзюк, М. А., Кущенко, В. О., Іншеков, М. В. (2018). Проблеми та перспективи розвитку системи професійного відбору майбутніх поліцейських. Харків.

2. Пелагеша О.Г. Професійний відбір та підготовка кадрів для органів Національної поліції України в сучасних умовах. / О.Г. Пелагеша [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/3164/1/%D0%94%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%20Microsoft%20Office%20Word19.PDF>.

Єлизавета ПАВЛЕНКО

курсант

Дніпропетровського державного
рипто валют а ічні сь справ

Науковий керівник:

Роман МАРКОВ

викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

МІЖНАРОДНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СИЛ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Актуальність теми: Закон про захист особистої інформації № 4 від 2013 року сприяє захисту персональної інформації державними та приватними органами. Закон про захист особистої інформації (РОРІА) Президентом було підписано законом 19 листопада та опубліковано в Повідомленні Уряду 37067 від 26 листопада 2013 року. Щойно закон набуде чинності, компаніям буде надано пільговий період на рік для виконання із Законом, якщо цей пільговий період не буде продовжено, як це дозволено Законом. Президент підписав декларацію про визнання деяких частин Закону про захист персональної інформації № 4 від 2013 року, який діє з 11 квітня 2014 року. Розділи, які набули чинності, стосуються призначення Регулятора інформації.

Національна Асамблея схвалила призначення членів Інформаційного регулятора 7 вересня 2016 року. Регулятор несе відповідальність за освіту, кон-

тролюватиме та виконуватиме дотримання, розглядати скарги, проводитиме дослідження та сприятиме транскордонному співробітництву.[3]

Адв Пансі Тлакула був призначений на посаду регулятора інформації з 1 грудня 2016 року. Адв Лебоганг Стьом і Йоганнес Веапанд були призначені штатними членами, а рипт. Тана Пісторіус і Сізве Равлик були призначені за сумісництвом. Вони відбудуватимуть термін повноважень п'ять років. Закон про захист персональної інформації 2013 року (або «РОРІ», як це стало розмовно) сприяє захисту персональної інформації, вимагаючи, щоб державні та приватні органи дотримувались певних стандартів під час збору, обробки, зберігання та обміну персональною інформацією. Незважаючи на те, що РОРІ ще не набув чинності, були певні розробки, що наблизили його до реалізації. РОРІ бере своє коріння в розділі 14 Конституції Південно-Африканської Республіки 1996 р., Який передбачає, що кожен має право на приватне життя. Держава також зобов'язана поважати, захищати, сприяти та виконувати це право. РОРІ, який було прийнято в 2013 році, є ключовим законодавчим актом, що реалізує це право та зобов'язання держави, і, зокрема, регулює право на захист від незаконного збору, зберігання, розповсюдження та використання особистої інформації. «Персональна інформація», в риптові РОРІ, означає інформацію, яка стосується ідентифікованої, живої, фізичної особи, а в деяких випадках — компаній, близьких корпорацій, трастів та інших юридичних осіб і включає:

- інформація, що стосується раси, статі, статі, вагітності, сімейного стану, національного, етнічного чи соціального походження, кольору, сексуальної орієнтації, віку, фізичного чи психічного здоров'я, добробуту, інвалідності, релігії, совісті, віри, культури, мови та народження людини;
- будь-який ідентифікаційний номер, символ, електронна адреса, фізична адреса, номер телефону, інформація про місцезнаходження, ідентифікатор в Інтернеті або інше певне призначення людини;
- ім'я особи, якщо вона відображається з іншою особистою інформацією, що стосується особи, або якщо розкриття самого імені виявило б інформацію про особу;
- інформація, що стосується освіти або медичної, фінансової, кримінальної чи трудової історії особи;
- біометричну інформацію людини;
- особисті думки, погляди чи уподобання людини; [1-2]

Висновок: Соціальний захист військовослужбовців або надані державою соціальні гарантії у вигляді достатнього матеріального та фінансового забезпечення військовослужбовцям гарантує ефективне функціонування збройних сил будь-якої держави. Систему забезпечення соціального захисту військовослужбовців можна розглядати як сукупність соціально-правових, соціально-економічних і соціально-психологічних компонентів, які закріплені законодавчо та втілюються завдяки наявності ефективного механізму реалізації такої політики. Сутність соціального захисту полягає у створенні умов,

які нейтралізують вплив негативних факторів, пов'язаних із професійною діяльністю, або компенсують цей вплив.

1. Цюкало Л. В. Аналіз видатків на деякі види соціального забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – №15. – 56–60 с.

2. Стан та перспективи соціальної безпеки в Україні: експертні оцінки : моногр. / О. Ф. Новікова, О. Г. Сидорчук, О. В. Панькова та ін. / Львівський регіональний інститут державного управління НАДУ; НАН України, Інститут економіки промисловості. – Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2018. – 184 с.

3. Пасіка С. П. Деякі питання регулювання соціального забезпечення військовослужбовців // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія “Право”. – 2011. – Вип. 5. – С. 162–166.

Дмитро ПЕТРУШИН

к.н.фіз.вих.,
доцент кафедри

Роман МАРКОВ

Дмитро АНІСІМОВ

викладачі кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

СУЧАСНІ ПИТАННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ КУРСАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ ЗВО ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Необхідність модернізації системи фізичної підготовки курсантів та студентів ЗВО зі специфічними умовами навчання до сучасної військово-професійної діяльності спричинено через нарощування спортивно-фізичного потенціалу що, органічно взаємопов'язано з виконуваними функціями військовослужбовцями і постійно змінюваними завданнями військово-професійної діяльності. Також актуалізується цілісний процес і психологічний «механізм» формування спортивно-фізичного потенціалу курсантів в різних видах військово-професійної діяльності.

Відповідно до особливостей військово-професійної діяльності, рівня і характеру розв'язуваних професійних завдань визначаються шляхи формування спортивно-фізичного потенціалу курсантів та студентів ЗВО зі специфічними умовами навчання через такі компоненти: мотиваційний, когнітивний, суб'єктивно-ціннісний, спортивно-діяльнісний [2]. Пошук шляхів вдосконалення риптної підготовки курсантів дозволяє виділити в якості одного з підходів до вирішення даної проблеми — моделювання. У розробленій моделі в якості головної мети виступає розвиток індивідуальності курсантів та студентів як

процес самоусвідомлення на основі внутрішньої активності через створення умов свободи, емоційного благополуччя, позитивної мотивації, творчості.

Розглядаючи головну мету військової освіти як досягнення професійної компетентності випускниками вузів, сформованої з особистісних якостей, загальних (універсальних) та військово-професійних, виникає реальна проблема формування компетенції здоров'язбереження в умовах ЗВО. При цьому компетенція здоров'язбереження — це знання і дотримання норм здорового способу життя, розуміння небезпеки куріння, алкоголізму та наркоманії; знання і дотримання правил особистої гігієни, побуту; фізична культура, свобода і відповідальність вибору способу життя.

Цілісний процес формування спортивно-фізичного потенціалу у курсантів та студентів ЗВО зі специфічними умовами навчання включає три основних етапи: довузівська підготовка, навчальна підготовка і етап професійної діяльності. В основі формування лежать педагогічні умови, що враховують зміст і особливості спортивного та фізичного становлення майбутніх фахівців, їх типові труднощі і помилки [1].

Організація довузівської підготовки розглядається як початковий щабель, основна місія забезпечити спортивно-фізичну готовність призовної молоді, яка володіє фізичним потенціалом для професійної діяльності в спеціальних умовах. Як показує практика, фізична підготовка призовної молоді характеризується фрагментарністю та є недостатньою для навчання у військовому вузі. Корекційно-розвиваюче фізичне становлення доцільно здійснювати з урахуванням виявлених труднощів і особливостей особистого здоров'я, що дозволяють стимулювати спортивно-фізичну активність призовників.

Величезним потенціалом у формуванні спортивно-фізичного потенціалу курсантів та студентів ЗВО має навчально-виховний процес військового вузу. При цьому ефективне управління процесом спортивного і фізичного становлення здійснюється на основі науково обґрунтованого планування, організації та контролю за їх діяльністю через активне введення в спортивно-змагальну діяльність, розкриття різних аспектів валеологічного виховання, питань ведення здорового способу життя, в результаті чого реалізується спортивно-фізична компетентність.

Включення курсантів в різні види військово-професійної та соціальної діяльності передбачає вирішення різноманітних професійних завдань і ситуацій з використанням спортивно-фізичного інструментарію, збагачення досвіду спортивно-фізичної діяльності, розвитку самостійності та ініціативності. Успішність такої діяльності виявляється за допомогою моніторингу по індикатору спрямованості військової освіти на інтеграцію духовної і фізичної складової в військовому вузі, а також забезпечення зворотного зв'язку всіх трьох етапів формування.

1. Моргунов, О. А. Фізична підготовка курсантів закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання МВС України / Моргунов, О. А. , Ярещенко, О. А. // Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. наук. рі. [конф. (м.

Харків, 29 трав. 2020 р.)] / МВС України, Харків. рип. ун-т рипто. справ, Каф. тактич. Та спец.-фіз. підгот. Ф-ту № 2. – Харків : ХНУВС, 2020. – С. 177-179.

2. Особливості підготовки поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. матеріалів I між нар. Наук. – практич. конф., м. Харків, 20 трав. 2016р. / МВС України, Департамент патрул. Поліції України ; Харків. рип. ун-т рипто. справ, Каф. спец. рип. підготовки. – Харків : ХНУВС, 2016. – 175

Юрій ВОЛКОВ,

викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Артем САУСЯ

курсант 2-го курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ЯК ОСНОВА ВИХОВАННЯ КУРСАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ ЗВО ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Підготовка курсантів закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання Національної поліції України потребує постійного вдосконалення. Сучасний поліцейський повинен володіти як і нормативно-правовими знаннями так і відмінною фізичною підготовкою. Цьому має сприяти методичне забезпечення закладів вищої освіти Міністерства внутрішніх справ, за допомогою досконалого вивчення навчальної дисципліни під однойменною назвою фізична підготовка, що є складовою системи загальної підготовки поліцейських.

Недооцінка важливості аспекту фізичної готовності, може мати негативні наслідки особливо при виконанні службових завдань. А саме – травм, поранень, та летальних випадків під час виконання службових завдань. Тому існує потреба у запровадженні та створенні інноваційних технологій які спрямовані на підвищення фізичної професійної підготовки майбутніх офіцерів Національної поліції України, та пристосування їх до умов службової реальності.

Фізична підготовка – це комплекс заходів, спрямований на формування та вдосконалення рухових умінь і навичок, розвиток фізичних якостей та здібностей поліцейського з урахуванням особливостей його професійної діяльності [4, с. 101].

Зміст фізичної підготовки охоплює теоретичні знання, методики розвит-

ку фізичних якостей, практичні навички застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів та способів допомоги [1, с. 45].

Очевидним є те, що чинна система фізичної підготовки Вищих навчальних закладів зі специфічними умовами навчання (ВНЗСУН) недостатньо ефективно формує правозахисні якості майбутніх офіцерів Національної поліції України. Фізична підготовка курсантів різних спеціальностей у ВНЗСУН здійснюється за програмами та методиками, де фактично не риптвано специфіку перспективної професійної діяльності, що знижує якість правозахисної та фахової готовності випускників [5, с.209].

В умовах євроінтеграції, та початком процесу наближення рипто валютних органів до стандартів Європейського Союзу зумовлює підвищення потреб матеріально-технічного оснащення та збільшення вимог до професійно-тактичної підготовки українських правоохоронців. Зокрема, велику увагу приділено рівню фізичної підготовленості та загальному станові здоров'я поліцейського.

Це можна пояснити тим, що спеціальна фізична підготовленість правоохоронця є важливим чинником якості виконання тактичних та оперативних завдань, оскільки вся діяльність поліцейських в умовах виконання завдань викликана саме цими чинниками.

Недоліком процесу спеціальної фізичної підготовки на сьогодні є використання переважно застарілих вимог та засобів фізичної підготовки, ігнорування появи нових видів спорту та рухової активності, які з'явилися останніми десятиріччями та активно реалізуються у фізичній підготовці рипто великих колег. На сьогодні виникла важлива проблема невідповідності змісту професійно-прикладної фізичної підготовки правоохоронців та її значущості для виконання поставлених завдань на підрозділи Національної поліції України [2, с.143].

Позаяк фізична підготовка виступає одним із предметів спеціальної підготовки, важливою і невід'ємною частиною професійного навчання і виховання особового складу підрозділів поліції світових країн, та основною умовою фізичної підготовки є забезпечення фізичної підготовленості правоохоронців до діяльності в умовах виконання службових операцій, до оволодіння сучасними видами озброєння, ефективного використання, готовності до перенесення великих за обсягами фізичних навантажень, нервово-психічних напружень в екстремальних ситуаціях, а також сприяння розв'язанню навчально-виховних та службових завдань.

Таким чином, основними завданнями фізичної підготовки є розвиток і постійне вдосконалення фізичних якостей та їх специфічних проявів (витривалості, швидкісно-силових та координаційних якостей, навичок пересування пересіченою місцевістю і на конях, подолання перешкод, рукопашного бою) [3, с.156].

Це, своєю чергою, сприятиме поліпшенню фізичного розвитку, зміцненню здоров'я й підвищенню стійкості організму до дії несприятливих чинників тактико-професійної діяльності.

Проте, аналізуючи вимоги Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України [3, с.154] можна зробити висновок, що кількість годин, відведених на опанування спеціальної фізичної підготовки зменшено, а загальна фізична підготовка взагалі відходить на самостійне опрацювання поліцейським. Отже, більша половина практичних навичок не підтримується взагалі, а це: розвиток витривалості, швидкісних і силових показників, які створюють можливість безперешкодно переслідувати правопорушника та мати перевагу під час затримання або збройних конфліктів, які часто виникають у практичній діяльності

Таким чином фізична підготовка виступає важливим засобом підвищення професійної майстерності курсантів, а також відіграє значну роль у вихованні морально-вольових і психологічних якостей майбутніх правозахисників.

Це підтверджує й той факт, що фізична підготовка у підрозділах Національної поліції України є однією з основних ланок системи фізичного виховання в Україні. Разом з тим вона є складовою частиною системи спеціальної підготовки та одним із її предметів, складовою і невід'ємною частиною навчання і виховання спеціалістів.

1. Романчук С.В. Фізична підготовка курсантів військових навчальних закладів Сухопутних військ ЗС України : [монографія]. Л. : АСВ, 2012 . 367.

2. Ольховий О.М. Теоретико-методичні основи професійно-спрямованої фізичної підготовки курсантів ВВНЗЗС України : [монографія]. Х.: ХУПС, 2012. 286 с .

3.Афонін В.М. Лойко О.М. Історія підготовки військово-педагогічних кадрів риптного виховання для збройних сил. Сухопутні війська Збройних Сил України: історія, сучасність, розвиток (до 20-річчя Збройних Сил України) : матеріали доп. наук.-практ. конф. (24.11.2011). Львів : АСВ, 2012. С. 153–156.

4. Линець М.М. Основи методики розвитку рухових якостей : навч. посіб. Львів : Штабар, 1997. 207 с.

5. Фіногенов Ю.С. Проблемні питання кадрового забезпечення спеціальної фізичної підготовки силових структур України. Фізична підготовка особового складу збройних сил, інших військових формувань та правоохоронних органів України: досвід сучасність, проблеми та перспективи розвитку : матеріали міжвідомчої наук.-метод. конф. Київ, 2014. С. 209–220.

Юрій ВОЛКОВ

старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Поліна СМАЛЬ

курсант 2-го курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСОБИСТОЇ БЕЗПЕКИ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ В СИТУАЦІЯХ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

Вогнева підготовка займає особливе місце в житті і професійній діяльності співробітників поліції. В умовах повсякденної оперативно-службової діяльності співробітникам підрозділів Національної поліції України, які зазнали психічної травматизації при застосуванні зброї, а саме реабілітації внутрішньої емоційно-психічної складової особистості. Оскільки почуття, думки і переживання, пов'язані з заподіяною шкодою людині (правопорушника, злочинцеві) навіть на законних підставах, правова оцінка, службові перевірки, загроза звільнення, можливого кримінального переслідування, можуть хвилювати співробітника, пробуджуючи в ньому ряд негативних проявів. Емоційні: страждання, пригнічений настрій, відчай, тривога, відчуття внутрішньої напруги, очікування біди, почуття провини, звинувачення самого себе. Фізіологічні: порушення сну, зміна апетиту, зниження енергії, болю і неприємні відчуття у всьому тілі. Розумові: знижена або повна відсутність концентрації уваги, труднощі прийняття рішення, сповільненість мислення.

Недопущення загибелі співробітників є одним із пріоритетних завдань МВС України. Співробітники поліції повинні успішно виконувати свій професійний обов'язок навіть в обстановці смертельної небезпеки (зустрічного вогневого контакту), нейтралізувати злочинця (злочинців) і залишитися в живих.

Відповідно до п. 46 Закону України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 року, поліцейський має право застосовувати вогнепальну зброю в наступних випадках:

- 1) для відбиття нападу на поліцейського або членів його сім'ї, у випадку загрози їхньому життю чи здоров'ю;
- 2) для захисту осіб від нападу, що загрожує їхньому життю чи здоров'ю;

3) для звільнення заручників або осіб, яких незаконно позбавлено волі;

4) для відбиття нападу на об'єкти, що перебувають під охороною, конвої, житлові та нежитлові приміщення, а також звільнення таких об'єктів у разі їх захоплення;

5) для затримання особи, яку застали під час вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину і яка намагається втекти;

6) для затримання особи, яка чинить збройний опір, намагається втекти з-під варти, а також озброєної особи, яка погрожує застосуванням зброї та інших предметів, що загрожують життю і здоров'ю людей та/або поліцейського;

7) для зупинки транспортного засобу шляхом його пошкодження, якщо водій своїми діями створює загрозу життю чи здоров'ю людей та/або поліцейського. [1]

У зв'язку з цим виникає гостра необхідність визначити найбільш ефективні засоби і методи забезпечення особистої безпеки поліцейських під вогнем озброєних злочинців.

Одним із шляхів зниження втрат серед працівників поліції є спеціальне навчання співробітників тактиці і методам забезпечення особистої безпеки при вогневому контакті. Однією з причин є «невміння поліцейськими вибрати правильну позицію, що виражається в знаходженні на лінії вогню злочинця, який має вогнепальну зброю».

Як правило, рівень особистої безпеки поліцейського в значній мірі залежить від рівня його загальної професійної підготовки, а також володіння професійними навичками і досвідом, від постійних тренувань, які націлені на навчання як тактиці, так і прийомам дії в умовах виникнення вогневого контакту.

Поліцейський повинен знати і вміти застосовувати тактичні прийоми безпечної поведінки в умовах, пов'язаних із застосуванням вогнепальної зброї, а також удосконалювати свої навички і вміння швидкого вилучення вогнепальної зброї з приведенням його у бойову готовність щодо місцезнаходження кобури, виду форменого одягу, а також виробляти зміну магазину з різних положень для стрільби. Необхідно відзначити, що поліцейський повинен постійно займати найбільш вигідні положення щодо джерела небезпеки та здійснювати постійний контроль за обстановкою в процесі несення служби. [2]

Дотримання заходів безпеки є невід'ємною частиною при виконанні прийомів стрільби з використанням вогнепальної зброї, що, в свою чергу, вимагає особливої уваги як з боку керівника заняття, так і з боку самих здобувачів вищої освіти. Особливу увагу необхідно приділяти таким діям, як огляд зброї, розряджання зброї, напрямок стовбура зброї завжди в безпечному напрямку.

Для працівників поліції найбільш складними на нашу думку є прийоми стрільби з прицілювання, утримання зброї і плавний спуск курка. Існує безліч помилок, які поліцейські допускають при виконанні зазначених дій.

Наприклад, курсант який навчається допускає певну неточність в прицілюванні. Це призводить до того, що в процесі стрільби ця неточність впливає на результат через нераціонального розподілу уваги. На нього впливає такий фактор як недостатній контроль положення мушки в прорізі цілика і в результаті цього постріл попадає невлучно. [3]

Ми припустили, що найбільш ефективним засобом навчання стрільби з метою забезпечення особистої безпеки поліцейського буде навчання стрільби з різким відходом в сторону з одночасним вилученням та приведенням зброї в готовність. Правильно рипто валют а ічні ський в будь-який бойовій обстановці може створювати для себе максимально сприятливі умови для прицілювання і своєчасного пострілу. Всі пересування повинні виконуватися швидко і в той же час пластично, як би перетікаючи одне в інше.

Підводячи підсумок, слід зазначити, що працівник поліції може ефективно вражати ціль не тільки з місця, але і в русі, але якщо поліцейський буде рухатися під час вогневого контакту, ймовірність влучень в нього знижується більш ніж удвічі, ефективність же його вогню практично не змінюється. Важливо відзначити, що в русі у поліцейського з'являється багато відволікаючих моментів. Це призводить до загострення характерних стрілецьких помилок. Особливо багато проблем доставляє «передчасна реакція організму працівника поліції на очікуваний постріл». Статична стрільба закладає добру базу, але на цьому бойова влучність закінчується. Для того щоб стрільба в русі була точною і ефективною, співробітникам поліції необхідно розвивати комплекс навичок, які потрібно постійно відпрацьовувати і вдосконалювати.

1. Закон України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення 26.01.2021)

2. Про затвердження Курсу стрільб для поліцейських та Норм витрат боєприпасів, пострілів, вибухових пакетів і гранат поліцейськими під час проведення практичних стрільб: Наказ Міністерства внутрішніх справ від 26.04.2019 року № 334. URL: <http://tranzit.ltd.ua/nakaz/files/> (дата звернення 27.01.2021)

3. Казначеев Д.Г., Лопасєва О.М. Особливості формування психологічної стійкості і готовності працівників поліції у процесі навчання з вогневої підготовки. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2018. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2018_4_16 (дата звернення 26.01.2021)

Максим КАЛІМАН

викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки

Юлія ПАРКІНА

курсант 3-го курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОГО ВІДБОРУ МАЙБУТНІХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

На сьогодні найбільш актуальним питанням постає перспективи розвитку системи професійного відбору майбутніх поліцейських. Протягом останніх років ЗВО зі специфічними умовами навчання вдосконалюють вимоги відбору майбутніх поліцейських.

Особливу увагу приділяють насамперед вступним іспитом зі спеціальної фізичної та психологічної підготовленості майбутніх правоохоронців.

Завдання професійного відбору майбутніх поліцейських полягає у складанні зазначених вище іспитів. Претенденти на службу в лавах Національної поліції проходять в шість етапів: відбору комп'ютерне тестування, медичне обстеження, перевірка рівня фізичної підготовки психологічне тестування, спеціальна перевірка співбесіди із конкурсною комісією. Тобто абітурієнтам, які вступають до ЗВО зі специфічними умовами навчання потрібно скласти відповідні нормативи із фізичної підготовки — це є однією складовою для вступу, а також психологічне тестування.

Головна проблема виступає низький рівень підготовленості молоді, що вступає у ЗВО в системі МВС а саме відсутність у школах мотивації дітей до занять із фізичної підготовки

Аналіз літератури та практичний досвід показав, що рівень підготовленості кандидатів на навчання у ЗВО системи МВС України недостатній. Кандидати на посаду поліцейського у більшості випадків не можуть скласти базові стандарти фізичної підготовки, тому під час тренінгу вони не вдосконалюють своїх навичок, а намагаються довести свої фізичні здібності до рівня вступних іспитів. Тому на мій погляд важливо брати кандидатів, які мають фізичну та психологічну підготовленість. Після таких змін кількість риптонів співробітників поліції знизиться, але рівень підготовки та професіоналізм підвищиться.

Майбутнім поліцейським важливо знати про перспективи вступу до ЗВО із специфічними умовами навчання, а саме сто відсоткове працевлаштування після закінчення навчання, можливість навчатися за державним замов-

ленням, тобто держава забезпечує усім необхідним: по-перше, це можливість проживати у гуртожитках казарменого типу увесь час навчання, по-друге, забезпечення лікування та повного медичного обстеження за рахунок держави, по-третє, безкоштовне надання форменого одягу зимового та літнього типу, а також стипендіальне забезпечення та можливості його підвищення за рахунок успішного навчання.

На базі ЗВО зі специфічними умовами навчання функціонують підготовчі курси для абітурієнтів та випускників 11-х класів, тим самим це підвищує можливість вступу у вище зазначені вузи.

Отже усім молодим та цілеспрямованим хлопцям і дівчатам потрібно мати не лише бажання, а й докладати більше зусиль у самостійній підготовці до вступу та подальшої служби на захист держави.

Таким чином можна прийти до висновку що майбутнє захисникам правопорядку потрібно розвивати у собі такі якості, як:

- бути психічно стійким до зовнішніх проявів небезпеки;
- вміти оперативно аналізувати обстановку, стан поведінки правопорушників;
- в рамках законодавства використовувати різноманітні тактичні прийоми засоби індивідуального та фізичного впливу;
- при цьому намагатися одночасно своїми діями не викликати негативні емоції з боку навколишніх громадян та бути якісно фізично підготовленим.

На таких підставах держава отримує висококваліфікованих справжніх професіоналів своєї справи військовослужбовців, що буде результатом зменшення злочинності та підвищення якості правопорядку в нашій країні.

Узагальнення вище сказаного слід зазначити наступне, головної проблемою професійного відбору майбутніх поліцейських є: низький рівень фізичної підготовки молоді що вступають у ЗВО системі МВС; відсутність єдиної стандартної програми фізичної та спеціальної підготовки у ЗВО системі МВС України та скорочення кількості годин за дисципліною фізичної підготовки; низька мотивація молоді до занять фізичної культури.

1. Про затвердження Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2018 році : наказ М-ва освіти і науки України від 13.10.2017 № 1378 // Міністерство освіти і науки України : рипт. сайт. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/vstup-2018/veliky-umovi/2-umovi.pdf> (дата звернення: 02.02.2021).

2. Ліпницький В.А. Деякі правові проблеми підготовки поліцейських в умовах реформування системи МВС України. Особливості підготовки поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. матеріалів I рипто . наук.-практ. конф., м. Харків, 20 трав. 2016 р. ; Харків. рип. ун-т рипто. справ. Харків : ХНУВС, 2016. С. 35–37.

3. А.П. Пашков. Забезпечення якості освіти у ВНЗ – головний крок до модернізації галузевих стандартів та поліпшення кваліфікації державних службовців. URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/2650/> (дата звернення: 03.02.2021)

Аліна ЛУКОМСЬКА

курсант II курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Дмитро КАЗНАЧЕСЬ

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗАХОДІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ПРАВООХОРОНЦЯМИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Перш за все, варто зазначити, що служба в поліції є державною службою особливого характеру, яка є професійною діяльністю поліцейських з виконання покладених на поліцію повноважень [1]. Професійна діяльність працівників патрульної поліції полягає у наданні поліцейських послуг у сферах: забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, протидії злочинності тощо. Специфіка такої діяльності передбачає застосування правоохоронцями поліцейських заходів. Питання ефективності забезпечення безпеки і порядку в Україні є досить актуальним на сьогоднішній день. Дане питання посідає важливе місце серед актуальних у сучасних умовах проблемах адміністративної діяльності. Виникає необхідність у постійному пошуку нових напрямків для подальшого підвищення рівня забезпечення публічної безпеки та порядку в Україні

Аналіз ситуацій службової діяльності працівників патрульної поліції дає підстави констатувати існуючі проблеми, що виникали саме під час застосування поліцейських заходів. Головними проблемами є недостатня сформованість умінь швидко оцінювати рівень ризику, прогнозувати можливий розвиток ситуацій і наслідки застосування поліцейських заходів, переходу від превентивного заходу до заходу примусу і навпаки [2]. Ґрунтовний аналіз особливостей застосування поліцейських заходів під час службової діяльності працівників патрульної поліції, визначення пріоритетних і найбільш уживаних заходів, поєднання яких сприяло ефективному виконанню службових завдань нададуть можливість визначити перспективні напрями удосконалення системи професійної підготовки поліцейських [3].

Дане питання стало метою написання багатьох наукових праць як вітчизняних так і зарубіжних вчених, серед яких, О.М. Бандурка В. Гаркуша,

Н. І. Дідик, О. О. Євдокімова — вбачають у врегулюванні правового забезпечення діяльності патрульної поліції; наукові праці І. І. Баїшев, В. А. Ведерніков, Н. Долбишева спрямовані на розроблення новітніх методик підвищення рівня фізичної; Д. О. Акіменко С. М. Банах, Г. І. Башлакова звертають увагу на стрілецьку підготовку курсантів.

Концептуальні засади застосування поліцейських заходів примусу та їх використання у підготовці поліцейських детально вивчав О. Г. Комісаров [4]. Вчений наголошує на необхідності формування у поліцейських умінь вчасного переходу від застосування превентивного заходу до заходу примусу. Якщо порушений порядок проведення превентивного поліцейського заходу відновлено він повинен припинити застосування цього примусового заходу та повернутися до виконання превентивного поліцейського заходу. Залежно від розвитку ситуації науковцем виокремлено різні поєднання поліцейських заходів, які застосовуються патрульними під час виконання службових завдань.

Виконання службових обов'язків інспекторами патрульної поліції передбачає застосування як превентивних поліцейських заходів, так і заходів примусу. Згідно нової концепції діяльності, виконання службових обов'язків патрульними поліцейськими повинне спрямовуватися на максимальне залучення поліцейських превентивних заходів.

До застосування поліцейських заходів працівник поліції має бути заздалегідь підготовленим. Така підготовка відбувається за різними напрямками: психологічна, тактична, вогнева, фізична та правова.

Законом України «Про Національну поліцію» передбачено, що під час здійснення особою протиправних дій працівники поліції мають право застосовувати поліцейські заходи примусу: фізичний вплив (сила), спеціальні засоби, вогнепальна зброя [1]. Тому, можна стверджувати про переважну превентивну спрямованість діяльності патрульної поліції. Враховуючи труднощі, з якими доводилося стикатися працівникам під час виконання службових обов'язків, важливим напрямом буде розроблення і запровадження в освітній процес майбутніх працівників патрульної поліції ситуаційних завдань, які передбачатимуть застосування поліцейських заходів примусу відповідно до правових підстав та умов.

Статтею 72 Закону України «Про національну поліцію» визначено, що професійна підготовка поліцейських складається з первинної професійної підготовки, підготовки у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання, післядипломної освіти та службової підготовки. Нормами цього ж закону також передбачено, що службова підготовка поліцейських – це система заходів, спрямованих на закріплення та оновлення необхідних знань, умінь та навичок працівника поліції з урахуванням оперативної обстановки, специфіки та профілю його оперативно-службової діяльності [1].

Таким чином, перед застосуванням поліцейських заходів, правоохоронець має пройти відповідну спеціальну підготовку за різними напрямками. Службову підготовку поліцейських слід розглядати як цілісну систему з ура-

хуванням особливостей змісту, форм, методів й засобів, наближеними до реальних умов професійної діяльності. Подальший розвиток службової підготовки характеризується пошуком нових форм та методів навчання, змістовним наповненням занять з орієнтацією на конкретного слухача – начальницький та рядовий склад органів та підрозділів поліції.

1. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База дани «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 19.01.2021).

2. Бондаренко В. В. Проблеми професійної підготовленості працівників підрозділів патрульної поліції. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: «Педагогіка»*. 2017. № 11. С. 24–28.

3. Бондаренко В.В. Професійна підготовленість як основа ефективної діяльності працівників підрозділів патрульної служби Національної поліції України. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка*. 2016. Вип. 139, т. 2. С. 287–290.

23. Комісаров О. Г. Концептуальні засади застосування поліцейських заходів примусу та їх використання у підготовці поліцейських. Особливості підготовки поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. матеріалів І рипто . наук.-практ. конф. Харків : ХНУВС, 2016. С. 146–149.

Анатолій НАТОЧІЙ
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ТА МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Актуальність теми обумовлена тим, що високий рівень професійної підготовки співробітників Національної поліції України є невід’ємним компонентом, від якого залежить якість, швидкість та майстерність виконання поліцейськими своїх службових обов’язків. Як показує практика, без спеціальної освітньої програми підготовки поліцейських, неможливо отримати якісних працівників, які вмітимуть правильно та беззаперечно виконувати свої функціональні обов’язки. Саме тому, на сьогоднішній день такі предмети як вогнева, тактико — спеціально, фізична та психологічна підготовка відіграють одну з ключових та найважливіших в сучасній системі підготовки курсантів. Українська система підготовки поліцейських, порівняно з системами підготовки в європейських країнах, потребує суттєвого вдосконалення та модернізації [1].

Основними причинами для удосконалення є те, що по-перше, Україна поступово переходить до європейських стандартів. По-друге, збройна агресія

на сході нашої держави є фактором, що зумовлює необхідність перегляду системи навчання працівників поліції, які виконують службові обов'язки на сході України. По-третє, невпинно зростає кількість правопорушень, які вчиняються із застосуванням вогнепальної зброї.

Саме тому всі вищезазначені фактори потребують від всього особистого складу Національної поліції України досконалого володіння сучасними професійними навичками та знаннями щодо протидії злочинності [3]. Виходячи з цього кожен з поліцейських запов'язаний на високому рівні володіти такими предметами як вогнева, тактико — спеціальна та фізична підготовка, тому що досконале та майстерне володіння цими предметами може рипти вти життя як поліцейського, так і інших громадян, а навички, які здобуваються при вивченні цих дисциплін допоможуть при виконанні професійної діяльності, спрямованої на протидію злочинності та підтримку громадського порядку [2].

Основними завданнями фізичної та вогневої підготовки є: розвиток та постійне удосконалення витривалості, сили, швидкості та спритності; виховання психологічної стійкості, упевненості у своїх силах, цілеспрямованості, хоробрості та рішучості, ініціативи та винахідливості, наполегливості, витримки та самовладання; зміцнення та підвищення стійкості організму до несприятливих факторів, пов'язаних з професійною діяльністю; сприяння вихованню дисциплінованості, відчуття колективізму та товариської взаємодії та взаємодопомоги; опанування поліцейськими застосування табельної зброї та максимального використання її бойових можливостей для ураження противника з найменшими витратами часу і боєприпасів при виконанні оперативно-службових завдань; досконале знання співробітниками Національної поліції основ і правил стрільби, матеріальної частини зброї, уміння швидко виявляти та вражати цілі в будь-яких умовах, висока злагодженість дій співробітників структурних підрозділів при вирішенні вогневих завдань [3].

Навчання та підготовка поліцейських на сучасному етапі передбачає та вимагає широкого спектру застосування здобутих знань та навичок на практиці як для забезпечення та захисту власного життя, так і для ефективного захисту громадян, інтересів держави та протидії злочинності, адже злочинність постійно пристосовується та адаптується до нових умов, тому потреба постійної якісної професійної підготовки та внесення корективів та змін до нею є завжди.

Отже, для вдосконалення професійної освіти поліцейських у ЗВО зі специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, доцільно оновити навчально — методичний матеріал; розробити нові критерії оцінювання знань курсантів у вигляді тестування, в тому числі комп'ютерних; запровадити гнучкі освітні програми професійної освіти на тлі новітніх інформаційних технологій навчання, зокрема використання інтерактивних кімнат; додати зустрічі з людьми, які мають певний досвід в цієї сфері, запровадити повсякчасні перепідготовки та підвищення кваліфікації викладацького складу з залученням до тренінгів зарубіжних спеціалістів у

сфері професійної освіти; створити максимально зручні умови для навчання майбутніх поліцейських, надати усе необхідне для практичних занять, у тому числі збільшити строки навчання у системі першочергової підготовки, а також належного виховання з метою прищеплення високих морально-психологічних якостей, стійких життєвих позицій та відповідальності перед народом України.

1. Цільмак О.М. Компетентнісний підхід під час підготовки фахівців рипто валютного профілю. *Юридична психологія та педагогіка*. 2009. № 2.

2. Бондаренко В.В. Проблеми професійної підготовленості працівників підрозділів патрульної поліції. *Вісник Національного авіаційного університету*. Серія: «Педагогіка». 2017. № 11.

3. Бондаренко В.В. Професійна підготовленість як основа ефективної діяльності працівників підрозділів патрульної служби Національної поліції України. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка*. 2016. Вип. 139, т. 2.

4. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення 18.01.2021).

Анатолій НАТОЧІЙ

старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Владислава ГЛУШАЧЕНКО

курсант II курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ

В даний час освітній процес важко уявити без використання будь-яких інновацій, під якими стоїть розуміти процес удосконалення педагогічних технологій, сукупності методів, прийомів і засобів навчання. Саме за допомогою використання інновацій в навчальному процесі можливо створити базову основу для створення конкурентоспроможності тієї чи іншої установи на ринку освітніх послуг, а також виявити професійні можливості педагога. Сказане повною мірою свідчить про те, що інноваційна діяльність нерозривно пов'язана з використанням інноваційних технологій в навчальному процесі.

Підвищення ефективності навчання співробітників правоохоронних органів прийомом поведження з вогнепальною зброєю є актуальним завданням, що стоїть перед закладами вищої освіти зі специфічними умовами навчання. Саме в закладах вищої освіти в повній мірі реалізується можливість якісно організувати підготовку і перепідготовку кадрів для правоохоронних органів.

Розширення обсягу та якості знань учнів засноване на реалізації принципів свідомості та активності. Виходячи з цих принципів, необхідно пам'ятати, що навчаються повинні розуміти мету і завдання вогневої підготовки, усвідомлювати значення пропонованого до вивчення матеріалу як одного із засобів підготовки повноцінних співробітників правоохоронних органів [4, с. 48]. До процесу вогневої підготовки застосовні всі рипто валют а ічні принципи, проте, відображаючи специфіку досліджуваного матеріалу, вони отримують особливий зміст і реалізуються спеціальними засобами і способами.

Розробка ефективних прийомів формування рухових умінь і навичок на заняттях з вогневої підготовки в сформованій системі професійної підготовки є найбільш актуальним і значущим напрямком. Оптимізація процесу навчання повинна здійснюватися з урахуванням вимог службової діяльності співробітників правоохоронних органів [5, с. 125].

Професійна діяльність співробітників правоохоронних органів висуває підвищені вимоги до їх вогневої підготовки. Тому реформування системи освіти вимагає розробки нових підходів до навчання, в тому числі, і в рамках такої дисципліни як «Вогнева підготовка» [1, с. 54].

В даний час в педагогіці досить усталеним в контексті розглянутого питання є термін «інновація», в перекладі з латинської «оновлення, нововведення».

Відповідно інноваційна діяльність розглядається як «комплексний цілеспрямований процес створення, використання і поширення нововведення, метою якого є задоволення потреб та інтересів людей новими засобами, що веде до якісних змін системи» [2, с. 237]

Практика використання інноваційних технологій показала, що змінний і постійний склад навчальних закладів проявляє величезний інтерес до риптронних стрілецькою тренажерів і комплексам, оскільки самостійна робота на тренажерах дозволяє істотно поліпшити і стабілізувати результати рипто валників з різним рівнем стрілецької підготовки.

У зв'язку з цим, одним з перспективних напрямків використання інновацій при формуванні навичок стрільби слухачів навчання є застосування інтерактивного лазерного тиру.

Такого роду тренажери — це електронні пристрої, які дозволяють в максимально наближених умовах, за допомогою програмних засобів сформувати у слухачів основні навички стрільби з пістолета Макарова та автомата Калашникова, а також прийоми по наготові до стрільби і виробництва пострілу. При такому підході відпрацьовується, наприклад, прицілювання, пояснюється, яке око дивиться через проріз цілика на мушку так, щоб мушка пе-

ребувала посередині прорізи, а вершина її нарівні з верхніми краями цілини, одночасно поєднуючи і направляючи в такому положенні мушку і цілик в точку прицілювання на мішені [8, с. 136].

Прикладом такого тренажера є інтерактивний лазерний тир «Рубін ІЛТ — 110». Конструктивно він складається з рипто валют а, екрану і спеціального програмного забезпечення, доступного для операційної системи Windows. Такий підхід дозволяє заощадити боєприпаси, зводить нанівець можливість порушень заходів безпеки при проведенні стрільб. Застосування таких тренажерів доцільно саме в період навчання за програмою початкової підготовки, коли навички поводження з вогнепальною зброєю знаходяться на стадії формування [3, с. 352].

Практично робота слухача в інтерактивному тирі може довести до автоматизму виконання команд керівника стрільб, провести аналіз допускаються при стрільбі помилок, не виключає можливість варіативності дій при стрільбі [7, с. 19].

Необхідність ретельного продумування всієї практики відбору тренувальних засобів на заняттях з вогневої підготовки впливає з найбільш важливого протиріччя. Це протиріччя полягає в тому, що зростаюче майстерність у виконанні як основних, так і тренувальних вправ є фактором, об'єктивно зменшує можливість отримання від цих вправ, тренувального ефекту. В цьому випадку очевидна необхідність перемикання режимів роботи як риптора управління мобілізаційними і слідові процесами.

Варіювання умов необхідно ще й тому, що послідовне повторення спроб в умовах, що змінюються стабілізує рухові навички. Стабілізація ж навички детермінує стабілізацію рівня підготовленості того, хто навчається. Стабільний руховий навик, закріплений в постійних умовах, з одного боку, виступає як гарантія успіху в звичайної діяльності людини, з іншого боку, може розглядатися як перешкода до ефективного виконання рухових дій. До виконання все більш важких рухових дій веде все менше число шляхів, так як при підвищенні інтенсивності взаємодії з зовнішніми силами зменшується число різних способів виконання руху.

Разом з тим, аналізуючи інноваційні підходи до вогневої підготовки, не можна не відзначити і ті чинники, які, в кінцевому підсумку, впливають на можливість правильного застосування зброї при проходженні служби:

- 1) нервозність самої ситуації застосування вогнепальної зброї в службовій діяльності, яка негативно може позначитися на діях стріляючого;
- 2) відсутність практики застосування вогнепальної зброї в рипто вал-ному житті, внаслідок якої зароджуються навички деавтоматизіруються;
- 3) особистісні характеристики стріляючого і навколишнє середовище в момент застосування вогнепальної зброї (час доби, самопочуття стріляючого, погодні умови і т.д.). Інноваційне забезпечення виступає в якості однієї з важливих складових методології вогневої підготовки [9, с. 145]. На рипто вній день навчальна дисципліна «Вогнева підготовка» по різних категоріям учнів за програмою початкової підготовки займає обсяг близько 60-100 на-

вчальних годин. Включає в себе вивчення правових основ застосування зброї, тактико-технічні характеристики зброї, практичну стрільбу за умовам виконання курсу стрільб передбачених відомчими нормативними риптотами [3, с. 354].

З урахуванням всього вище викладеного виникає справедливе запитання, чи є достатнім такий рівень підготовки і чи відповідає програма навчання існуючим реаліям в принципі.

Співробітник правоохоронних органів не має право на помилку, в іншому випадку він, як мінімум не виконає поставлені завдання, а в гіршому випадку піддасть небезпеці життя і здоров'я інших осіб, сам же виявиться на лаві підсудних, адже відповідальність за негативні результати, нехай і правомірного застосування зброї ніхто не відміняв.

Будь-яку людину можна навчити робити постріл в перебігу декількох секунд, проте невідомо який проміжок часу необхідно затратити на прийняття рішення про його виробництві? Відповідно вивчення дисципліни «Вогнева підготовка» має бути представлено у відомчих закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання ширше [6, с. 114].

Таким чином, незважаючи на наявність інноваційних технологій і методів навчання вогневої підготовки, для формування досвіду правильного застосування вогнепальної зброї в програмі початкової підготовки необхідно передбачити більшу кількість на виконання практичних вправ навчальних стрільб з пістолета Макарова, Форт-12, Форт-17 та автомата Калашникова.

Після закінчення навчання, коли співробітник набуває право на закріплення за ним вогнепальної зброї, необхідно проводити роботу за місцем проходження служби по підтримці навичок поведіння зі зброєю та стрільби в системі службово-бойовій підготовці в години занять з вогневої підготовки, в тому числі, з урахуванням зазначених чинників.

1. Агафонов Д.В. Методичні особливості вогневої підготовки курсантів освітніх установ МВС .2016. № 5 (11). С. 54.

2. Єрмак К.Г. Інноваційні методи вогневої підготовки співробітників УІС, що проходять спеціальне початкове навчання. 2017. С. 237.

4. Карімов, А.А. Про готовність співробітника поліції до застосування вогнепальної зброї. 2017. № 1. С. 137-144.

5. Коліненко А.Д., Устіловская О.В. Рухове вдосконалення з вогневої підготовки. 2018. С. 48-52.

6. Корсаков Ю.В. Інноваційні технології в процесі вогневої підготовки. 2018. С. 125-128.

7. Лаврушин А.В., Твердохліб В.С. Інноваційні технології в навчанні курсантів вузів по предмету вогнева підготовка. 2015. № 1 (2). С. 114.

8. Озеров І.М., Домрачєва Є.Ю., Иляхин О.Ю., Усова Г.М. Застосування інноваційних технологій з вогневої підготовки співробітників правоохоронних органів. 2016. № 6. С. 19.

9. Тихонович М.І. Роль вогневої підготовки курсантів і слухачів освітніх організацій в системі професійного навчання. 2016. С. 145.

Тетяна СИЧОВА

курсант 2-го курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Володимир ТИМОФЄЄВ
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Правоохоронну діяльність спрямовано на реалізацію державної політики у сфері захисту прав, свобод і законних інтересів громадян, захисту об'єктів права власності, протидії злочинності, охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки [4, с.156]. При цьому особливе місце посідають питання правових і психологічних аспектів застосування табельної зброї персоналом поліції.

В умовах криміногенної ситуації, а застосування зброї створює реальну загрозу громадській безпеці і громадському порядку в цілому в країні.

Останнім часом спостерігається значне зростання кількості злочинів, пов'язаних із використанням вогнепальної зброї. При цьому в багатьох випадках зброя використовується проти працівників Національної поліції України, які повинні володіти відповідною професійною підготовкою щодо застосування вогнепальної зброї з метою протистояння озброєним злочинцям [4, с. 157].

У навчальних закладах майбутнім поліцейським прищеплюються навички володіння зброєю на заняттях зі спеціальних дисциплін, таких, як спеціальна фізична підготовка, тактико-спеціальна підготовка, спеціальна техніка, вогнева підготовка.

Вогнева підготовка майбутніх поліцейських залежить також від їх психологічних чинників, та те що умови навчання не завжди відповідають реальним умовам бою, іноді неможливо взагалі класифікувати ситуацію, через різні причини зокрема через нестандартну поведінку злочинця, що змушує поліцейського покладатися на свій досвід та інтуїцію [2, с. 112].

Володіння табельною вогнепальною зброєю включає в себе не лише вміння швидко і влучно стріляти, але і психологічні чинники, які суттєво впливають на функції, можливості та психічні стан поліцейського.

На результативність стрільби поліцейських безпосередньо впливає багато суб'єктивних та об'єктивних факторів. У разі виникнення реальної небез-

зпеки дії поліцейського будуть визначатися рівнем його професійної підготовки та вмінням управляти своїм психічним станом в умовах патогенного впливу стресорів екстремальної ситуації.

Негативні емоційні стани (страх, ступор, шок та ін.) суттєво впливають на точність навіть автоматизованих рухів [3].

Які в процесі навчання не є ключовими, в процесі вогневої підготовки виробляються навички та моделюються основні операційні характеристики ситуації, де буде використана зброя і такі умови як феномен протистояння злочинцеві його фізіологічних і психологічних складових, багатовекторність розвитку подій, розгубленість – не моделюються, не враховується у процесі традиційної підготовки.

Вогнева підготовка — це свого роду модель яка відображає тільки технічні аспекти, потрібно ж включати і суб'єктивно-психологічні характеристики ситуації, тому що вони є не тільки частиною подій, а і одною з умов діяльності поліцейського [3].

Тому в процесі навчання майбутні поліцейські мають не забувати про важливість не тільки вогневого компонента, а й психологічного. Оскільки в процесі підготовки практично неможливо змоделювати ситуацію застосування вогнепальної зброї з усіма емоційними виявами і переживаннями, що супроводжують не тільки самий постріл але і всю попередню підготовку [2, с.114].

Отже, психологічні аспекти застосування вогнепальної зброї є важливим у підготовці майбутніх поліцейських.

Застосування вогнепальної зброї є складним психологічним процесом для працівника поліції, оскільки діяльність працівника поліції в кожній окремій ситуації формується на мотиваційних та ціннісних характеристиках особистості поліцейського, його культурних і релігійних орієнтаціях і, зрештою, на індивідуальних особливостях соціальної перцепції. Зазначені елементи психічного стану у подальшому починають формувати предмет діяльності і мотиваційну сферу працівника поліції, на яких ґрунтується ефективність професійної підготовки та ефективність діяльності в реальних умовах [1, с.101].

Фактором який негативно впливає на поліцейського при застосуванні вогнепальної зброї є недостатня психологічна підготовка. У поліцейських є необхідність і проведенні спеціальних тренінгів з психологами на яких буде розглянуто проблему застосування вогнепальної зброї на ураження.

Зауважимо, що працівникові поліції не потрібно зловживати правом на застосування вогнепальної зброї. Його духовна відповідальність настає навіть тоді, коли застосування вогнепальної зброї буде правомірним.

1. Андросюк В.Г., Казміренко Л.І., Кондратьєв Я.Ю. та інші. Юридична психологія. К.: Ін Юре, 2000. 112 с.

2. Гладкий Д.П. Психологічні аспекти вогневої підготовки майбутніх поліцейських // Актуальні проблеми вітчизняного права в дослідженнях молодих вчених у світлі євроінтеграційних процесів: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. Курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів (аспірантів) та докторантів (м. Дніпро, 18 трав. 2017 р.). Дніпро : ДДУВС, 2017. С. 112-115.

3. Лопаєва О.М. Психологічна підготовка курсантів для виконання практичних вправ стрільбі з бойової зброї на заняттях з вогневої підготовки в Академії митної служби України. URL: [//http://www.rusnauka.com/15_NPN_2009/Psihologia/46757.doc.htm](http://www.rusnauka.com/15_NPN_2009/Psihologia/46757.doc.htm). (дата звернення 20.01.2021)

4. Паламарчук В.В. Арутюнов С.О., Дьоміна М.С. Аналіз психологічної готовності застосування вогнепальної зброї працівниками міліції. *Юридична психологія та педагогіка*. 2013. № 1. С. 156-165. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urpp_2013_1_20 (дата звернення 22.01.2021)

Володимир ТИМОФЄЄВ
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Дар'я ЖУРАВЛЬОВА
курсант II курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВПЛИВ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ ЗБРОЇ НА РІВЕНЬ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

В наш час зростання рівня незаконного обігу вогнепальної зброї є важливим чинником, який вказує на погіршення кримінального становища в країні, збільшення організованої злочинності, тероризму, через ці фактори виникає почуття втрати особистої безпеки в суспільстві. Розглядаючи особливу небезпеку незаконного обігу зброї, треба звернути увагу на те, що вона залежить перш за все у створенні необхідних умов для вчинення інших тяжких та особливо тяжких злочинів, а також у збільшенні збройної злочинності в цілому. Зростання збройної злочинності повністю залежить від політичної та економічної ситуації в країні. Через нестабільність суспільства, виникнення регіональних конфліктів призводить до великої кількості злочинів, які пов'язані із незаконним обігом вогнепальної зброї. Головними джерелами постачання зброї в незаконний обіг є місця його зберігання і виробництва. До таких об'єктів відносяться : військові частини, військово-промислові комплекси, підприємства з виготовлення зброї, органи внутрішніх справ.

У нашій країні велику кількість спроб вивезти та ввезення зброї щорічно фіксують прикордонні та митні органи. Щорічно до кримінальної відповідальності за злочини незаконного обігу зброї притягується приблизно декілька тисяч осіб. У цій роботі найбільшу увагу приділяють викраденням, при-

власненням, вимаганням вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин та радіоактивних матеріалів або заволодіння ними через зловживання службовим становищем (стаття 262 ККУ).

Відповідно до Постанови Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002 р. №3 до вогнепальної зброї, яка є предметом злочину, передбаченого статтею 262 КК України, належать усі види бойової спортивної, нарізної мисливської зброї, для проведення пострілу з якої використовується сила тиску газів, що утворюється при згоранні вибухових речовин. Пневматична зброя, сигнальні, стартові, будівельні, газові пістолети. Пристрої вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, ракетниці, а також вибухові пакети й інші імітаційно-піротехнічні та освітлювальні засоби, що не містять у собі вибухових речовин і сумішей, не можуть бути віднесені до предмета злочину, відповідальність за який настає за статтею 262 КК України. Слід погодитися з думкою В.О.Навроцького стосовно того, що вогнепальна зброя характеризується як загальними для всіх видів зброї рисами (спеціальне призначення, особливий правовий режим). Так і специфічною ознакою – засобом вираження цілі [2, с.39].

Велику увагу слід приділити умовам, що сприяють незаконному обігу вогнепальної зброї. До таких умов можемо віднести: недостатнє укріплення кордонів України; наявність збройного конфлікту на сході країни; зниження рівня службової та виробничої на підприємствах пов'язаних з обігом зброї; слабкий державний контроль за перевезенням великих партій зброї; слабе функціонування державної системи виявлення та попередження каналів незаконного обігу зброї, через слабку матеріально-технічну базу; нестійка взаємодія між різними службами органів внутрішніх справ у забезпеченні контролю за обігом зброї; брак фінансування військ; зберігання зброї в невідповідних для цього місцях.

Достатня кількість зброї викрадається безпосередньо з місць її виготовлення. Тому зовсім не дивно, що у містах де розміщені підприємства з виготовлення зброї, найбільша кількість злочинів, які пов'язані з розкраданням деталей зброї стрілецької зброї. Також велика кількість зброї, яка знаходиться в незаконному обігу, виготовляється кустарно.

Якщо розглядати суб'єктивні причини, що слугують незаконному обігу зброї, то основними з них можна вважати: недостатній контроль за озброєнням; неправильний підбір кадрів, які відповідають за збереження зброї; невиконання своїх службових обов'язків військовослужбовцями, які несуть відповідальність за збереження зброї; порушення правил здійснення охорони складів, арсеналів і баз.

Підводячи підсумки, можемо зазначити, що за останні роки зросла кількість зареєстрованих злочинів у сфері незаконного обігу зброї, а також злочинів які можна кваліфікувати за статтею 262 Кримінального Кодексу України загалом. Відстежується достатньо невеликий відсоток розкриття злочинів у цій сфері. Така ситуація виникла на самперед через нестабільну

політичну ситуацію і наявним військовим конфліктом в країні, низькою рипнічною захищеністю об'єктів військово-промислового комплексу. І тепер щоб вирішити цю проблему необхідно перш за все розробити якісну і нову систему запобігання, розкриття і розслідування злочинів цієї категорії, яка б змогла протидіяти розповсюдженню та вчиненню інших злочинів, які можуть бути пов'язані з незаконним обігом зброї.

1. Глава Департаменту карного розшуку: «У нас найнижча ціна на зброю на чорному ринку Європи». Веб-сайт Української асоціації власників зброї. URL: https://zbroya.info/uk/blog/11871_glava-departamentu-karnogo-rozshuku-u-nas-nainizhcha-tsina-na-zbroiu-na-chornomu-rinku-v-ievropi/ (дата звернення 20.01.2021)

2. Навроцький В.О. Злочини проти громадськості безпеки, громадського порядку та народного здоров'я. Лекції для студентів юридичного факультету. Львів: Львів. держ. універ. Імені Івана Франка, 1997. 52с.

3. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002р. №3. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003700-02> (дата звернення 22.01.2021).

Юлія ЧАБАНЕНКО

курсант 2-го курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Анатолій НАТОЧІЙ

старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Відповідно до статистичних даних, криміногенна ситуація в Україні останніми роками залишається складною та продовжує торкатися питань щодо національної безпеки країни. Події, які тривають по сьогоднішній день на території нашої держави впливають в серйозну кризу, яка прямо пов'язана з проблемами організованої злочинності, міжнаціональної та релігійної ненависті, тероризму. Виникаючі конфлікти відрізняються зневагою до людського життя та здоров'я, особливою жорстокістю та цинізмом.

Подолання поставлених задач щодо забезпечення боротьби із злочинні-

стю в різних сферах життєдіяльності людини визначається зокрема рівнем кадрового потенціалу системи МВС України. Саме тому робота з особовим складом органів Національної поліції України розглядається як одне з найважливіших резервних підвищень ефективності оперативної службової діяльності правоохоронців. Через триваючі реформи в державі, в рипто валютних органах відчувається дефіцит кваліфікованих та сумлінних працівників. Це обумовлено збільшенням морального, психологічного та фізичного навантаження на співробітників, зменшення престижу служби в Національній поліції України, значне підвищення рівня професійного ризику тощо. За таких несприятливих для держави і самих правоохоронців умов, гостро постає питання щодо фізичної та психологічної підготовки особового складу. На практиці, виконуючи свої професійні обов'язки, співробітнику підрозділу Національної поліції України щодня доводиться витримувати надмірні емоційні та фізичні навантаження. Зазначене твердження ще раз акцентує увагу на раніше вказаних аспектах щодо важливості первинної підготовки майбутнього поліцейського і в подальшій роботі з ним для удосконалення їх професійних навичок. Успішне виконання службово-бойового завдання співробітником НПУ залежить від професійної підготовленості працівника: фізичної та психологічної.

З рівнем фізичної підготовки безпосередньо пов'язана воля, що визначає такі позитивні якості поліцейського: дисциплінованість, рішучість, старанність співпрацівника, відданість справі, мужність та сміливість. Рівень морально-вольової стійкості – важливий показник підготовленості поліцейського до його професійної діяльності. Морально-вольова стійкість – це здатність зберігати в складних умовах сприятливий для успішної роботи психічний стан [1].

На сьогоднішній день, кількість осіб, які після очного навчання направленні на подальше проходження служби до територіальних органів, та звільняються з лав Національної поліції України не відпрацювавши більше ніж три роки, продовжує збільшуватися. Певний відсоток молодих працівників звільняються у перший рік служби. Одна з найголовніших причин такого швидкого звільнення за словами самих минулих співробітників є емоційне вигорання, щоденне високе нервово-психічне напруження. Така ситуація є проблемою, що виникає через професійну невідповідність молодих фахівців до вимог, пред'явлених для служби в Національній поліції України.

Важливу роль в процесі навчання забезпеченню особистої безпеки майбутнього правоохоронця відіграють педагогічні заходи. Відповідно до вітчизняного та зарубіжного досвіду у сфері підготовки поліцейських, вміння співробітника забезпечити особисту безпеку прямо залежить від рівня його загальної професійної підготовленості, що включає фізичну підготовленість, наявності досвіду та від ефективності навчання стратегії, тактиці і прийомам.

Загальною комплексною проблемою для нашої держави та низки зарубіжних країн залишається пошук методів та способів для зменшення рівня професійного ризику до можливого мінімуму за допомогою системи заходів,

що буде спрямована на забезпечення особистої безпеки поліцейського. Отже, на особисту безпеку працівника впливають такі фактори: специфіка професійної діяльності правоохоронця, ступінь його захищеності у професійній діяльності; наявність характерних матеріальних та технічних спеціальних заходів і засобів; цілеспрямована робота з особовим складом у зазначеному напрямку; фізична та психологічна підготовленість співробітника.

Загальною комплексною проблемою для нашої держави та низки зарубіжних країн залишається пошук методів та способів для зменшення рівня професійного ризику до можливого мінімуму за допомогою системи заходів, що буде спрямована на забезпечення особистої безпеки поліцейського. Отже, на особисту безпеку працівника впливають такі фактори: специфіка професійної діяльності правоохоронця, ступінь його захищеності у професійній діяльності; наявність характерних матеріальних та технічних спеціальних заходів і засобів; цілеспрямована робота з особовим складом у зазначеному напрямку; фізична та психологічна підготовленість співробітника.

Професійна захищеність є одним з важливих елементів системи щодо забезпечення безпеки працівників правоохоронних органів України. Безпекою для поліцейського вважається стан його захищеності від протиправних посягань організованих злочинних формувань і окремих осіб у всіх формах і сферах життєдіяльності, здатність та вміння поліцейського протистояти зовнішнім і внутрішнім заважаючим факторам, при цьому зберігати високий рівень працездатності.

Отже, професійна захищеність є поняттям ширшим, аніж професійна безпека поліцейського, однак є її обов'язковою передумовою. Професійна захищеність – одна з інтеграційних характеристик умов діяльності рипто вальника. Професійна безпека – конкретна характеристика самої діяльності, яка безпосередньо пов'язана з реальним ступенем професійного ризику.

23. Майдыков А.Ф. Проблемы рипто вал кадров для действий в экстремальных условиях. *Актуальные проблемы морально-психологической рипто вал личного состава органов внутренних дел (по рипто вал научно-практической конференции)*. М., 1992. С. 82–83.

Олександр ЧЕРКАС
курсант 2-го курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Анатолій НАТОЧІЙ

старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСОБИСТОЇ БЕЗПЕКИ ПРИ ПРОВЕДЕННІ СПЕЦІАЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ЗАТРИМАННЯ ЗЛОЧИНЦІВ

Одне з найважливіших завдань поліції — розшук озброєних та інших злочинців з високою суспільною небезпекою.

Невідкладні спеціальні заходи щодо розшуку та затримання озброєних злочинців вимагають ретельної підготовки, високого професіоналізму співробітників поліції, застосування різних тактик та методів затримання. При проведенні спецоперацій більшість поліцейських поступають безкорисливо, сміливо, виявляють корисну ініціативу, уникають надмірного ризику. У той же час, через низьку професійну підготовку, відсутність навичок затримання збройних та інших небезпечних злочинців, все ще спостерігаються випадки смерті та поранення працівників міліції, сторонніх осіб. Багато керівників поліції різних рівнів недооцінюють важливість постійної готовності персоналу діяти за особливих обставин. Ці заходи іноді не виправдано залучають велику кількість персоналу та техніки, процес знешкодження збройних злочинців часто затримується неправильно і супроводжується надмірною стрілянною, що викликає небажаний резонанс серед населення. Через недостатній аналіз поточної ситуації та конкретних умов, за яких відбуваються події, на початковому етапі операції допускається багато помилок. Іноді персонал направляється на місце події без отримання відповідних вказівок, без захисних та спеціальних засобів. У деяких випадках співробітники, які беруть участь у затриманні озброєних злочинців, включаючи начальників міліції, розгублені і не можуть прийняти чітких рішень. [1]

Організація спеціальних операцій, яка сама по собі складна, сильно ускладнюється тим, що її керівникові часто доводиться використовувати підрозділи, рівень підготовки яких він не знає. Досвід вправ показує, що такий, здавалося б, простий маневр, як розганяння натовпу контрабандою двох «клинів», можливий лише на практиці, коли його виконують добре навчені, скоординовані підрозділи. В іншому випадку «клин», незважаючи на ці вказівки, йдуть кожен праворуч і розходяться, чим далі, тим більшу відстань потрібно пройти. Тому в тих випадках, коли рівень підготовки не відомий старшому командирі або злагодженість підрозділів недостатня, необхідно вибрати менш ефективні, але також і менш складні тактичні методи дій: розгін

натовпу колон, що діють в одному напрямку, фронтальне зміщення тощо.

Підвищений ризик озброєних злочинців, необхідність якнайшвидшого їх затримання, неприпустимість людських жертв вимагають виняткової організації, високої ефективності та належної підготовки поліцейських, всебічного застосування сили та засобів, централізованого управління, високого темпу атаки, здатності реалізувати тактика та методи знешкодження озброєних злочинців.

Кожен вид спецоперацій, що проводяться правоохоронними органами, має свої особливості, які виражаються в різній тактиці ведення спеціальних заходів, складі, чисельності та структурі сил, що беруть участь, оперативних групах реагування, характеристиках спеціально-технічних засобів. Такі характеристики відображаються в заздалегідь розроблених типових оперативних планах кожної операції. Незалежно від типу та характеристик, кожна спеціальна операція складається з трьох етапів:

- організація та підготовка операції;
- проведення операції;
- завершення операції.

Тривалість періоду підготовки може коливатися від кількох годин до кількох днів і залежить від отриманої інформації про винних, переліку заходів, які слід вжити протягом цього періоду, кількості задіяних сил та інших факторів. Кінцем періоду організації та навчання вважається період, коли оперативно — службові групи та оперативні групи поліції готові виконувати завдання. [2]

Рішення про проведення спецоперації приймає керівник органу внутрішніх справ та особисто організовує операцію, або призначає керівника операції та його заступника. Керівник операцій приймає рішення на основі ретельного усвідомлення завдання та оцінки оперативної ситуації.

Коли він розуміє завдання, керівник операцій повинен розуміти загальний план операції та її мету. Він також визначає, які заходи слід вжити для підготовки до операції, і обчислює час. Розраховуючи час, керівник повинен планувати свою роботу таким чином, щоб дати підлеглим якомога більше часу на підготовку.

Оцінюючи ситуацію, керівник операцій визначає, які фактори покращують виконання завдання та які заходи слід вжити для усунення наслідків негативних факторів.

Тому слід зазначити, що вирішальна роль у сфері охорони громадського порядку як у повсякденному, так і в особливих умовах відводиться службам охорони громадського порядку та спеціальним підрозділам. Ефективність використання сил і засобів для внутрішніх справ у багатьох випадках залежить від їх правильного та науково обґрунтованого розташування.

Класифікація сил є необхідною умовою роботи з персоналом. Аналіз даних про працівників відповідно до класифікації типів груп дозволяє не тільки вчасно вживати заходів для підвищення якості персоналу, але і застосовувати відповідне розташування та ефективно використовувати їх залежно

від завдань.

На наш погляд, таке детальне визначення методів та форм дій правоохоронних органів за особливих обставин навряд чи може бути одним із завдань вищого законодавчого органу країни. Формулювання поняття «операція», його класифікація та ін. Входять до предмета організації та тактики діяльності міліції громадської безпеки та спеціальної тактики внутрішніх справ, висновки яких підлягають викладенню у відомчих нормативних актах МВС України. Однак важко не погодитися з думкою, що «однією з причин невдач правоохоронних органів у вирішенні їхніх проблем у надзвичайних ситуаціях, особливо пов'язаних із соціальними явищами криміногенного характеру, є недостатнє поглиблене та всебічне вивчення проблем, особливо в теоретичному рівні та закріплення організаційних основ операцій спеціальним нормативним актом.

1. Про затвердження Настанови про заходи органів, підрозділів внутрішніх справ, частин внутрішніх військ МВС України щодо розшуку і затримання озброєних та інших злочинців, які становлять підвищену суспільну небезпеку: наказ МВС України від 24 квіт. 1998 р. № 230.

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 груд. 1984 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення 24.01.2021).

Діана ШЕВЦОВА,
слухач магістратури М-ДР-021
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Дмитро КАЗНАЧЕСЬ
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СИЛ ОХОРОНИ ПРАВОПОРЯДКУ УКРАЇНИ

За умови сучасного розвитку суспільства, його безпека має передове значення для гарантування нормального функціонування повсякденного життя та розвитку країни. Для надання необхідного захисту громадянам України працівники, які здійснюють охорону правопорядку, перш за все повинні мати належне психологічне забезпечення їх службово-бойової діяльності.

Актуальним дане питання стає оскільки розвиток правоохоронної діяльності зумовлює зростання вимог до відбору кадрів, зокрема посилюється контроль за психологічною готовністю та витривалістю. І саме тому тема психо-

логічного забезпечення набуває більшого уваги суспільства.

Розглядом проблеми психологічного забезпечення в службово-бойовій діяльності правоохоронних сил України займаються достатня кількість науковців та практики, які висвітлювали у своїх роботах теоретико-методичні основи даного питання, а також їх практичне вирішення, наприклад у напрацюваннях таких науковців та практичних працівників, як : Д. Александров, Л. Балабанов, О. Бандурка, О. Іванова, О. Колесніченко, П. Кравченко, І. Приходько та інші.

Кравченко Н. у своїй науковій праці «Сутність, призначення та основні та основні завдання психологічного забезпечення службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку» надає визначення поняття «психологічне забезпечення», як комплекс психологічних заходів, які спрямовані формування, належне функціонування та відновлення у особистого складу відповідних морально-психологічних якостей, що забезпечують готовність до виконання службово-бойових завдань у різних умовах [1].

Стосовно нормативно-правового закріплення поставленої проблеми психологічного забезпечення службової діяльності правоохоронців, уряд України розробив, розглянув та ухвалив певну низку наказів стосовно регулювання цього питання. Наприклад, наказом МВС України від 06 лютого 2019 року №88 затверджено «Порядок організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських». Хотілось би відмітити, що відповідно до вищевказаного Порядку у розділі I «Загальні положення» пункті 5 закріплено коло суб'єктів, які мають здійснювати психологічне забезпечення відповідно від займаної посади [2].

Отже, на даних суб'єктів як один із обов'язків покладається рипто вність спостереження за впливом негативних службових факторів на психічне здоров'я правоохоронців та можливість надати вчасно необхідну допомогу.

Стосовно завдання психологічного забезпечення правоохоронних сил України, то воно має вирішувати питання морально-психологічного стану працівників даної сфери, виробляти психологічну стресостійкість до негативних оточуючих факторів, можливість швидкого адаптування під різні види ситуацій. Тобто, за допомогою належного психологічного забезпечення працівники правоохоронних сил України мають покращити якість виконання службових та бойових задач.

Варто наголосити, що в системі сил охорони правопорядку України серед працівників даної сфери існує проблема в тому, що вони навмисно не звертаються за психологічною допомогою до відповідальних з цього питання суб'єктів оскільки бояться, що якщо хтось дізнається про їх проблеми, то це може негативно сказатися на їх роботі. Ця думка є цілком не правильною, оскільки правильно буде вирішувати існуючі проблеми з психологічним станом ще на ранньому етапі, оскільки саме завдяки вчасному виявленні таких

проблем можливо попереджувати виникнення їх в подальшому.

Отже, як висновок до даної теми хочу ще раз наголосити, що зараз великої уваги набуває обговорення психологічних якостей особового складу сил охорони порядку України. Саме тому у системі правоохоронних підрозділів має бути сформований комплекс відповідних дій психологічного забезпечення, має покращувати якість морально-психологічного стану працівників.

1. Кравченко Н.М. Сутність, призначення та основні завдання рипто вгічного забезпечення службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку. Електронне наукове видання «Порівняльно —аналітичне право» №6 2018. Ужгород, 2018. С. 258-262. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/704508.pdf> (дата звернення: 19.12.2020)

2. Про затвердження Порядку організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських. Наказ МВС України від 06 лютого 2019 № 88 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0348-19#n15> (дата звернення: 20.12.2020)

Дмитро АНІСІМОВ,
викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРОТИПРАВНОГО ВПЛИВУ НА РЕЗУЛЬТАТИ ОФІЦІЙНИХ СПОРТИВНИХ ЗМАГАНЬ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІН- ФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Відповідно до ст. 17 Конституції України зазначено, що захист інформаційної безпеки є однією із найважливіших функцій держави, справою всього українського народу.

У XXI ст. однією з найголовніших проблем нашого суспільства стала кіберзлочинність. У зв'язку з сучасними розробками в інформаційних технологіях, цей вид правопорушень, стає все дедалі доступнішим і майстернішим. Вони характеризуються високим рівнем латентності та складністю при виявленні та розслідуванні.

«Кіберзлочинність» нерідко ототожнюється з терміном «комп'ютерна злочинність». У російськомовній літературі науковці-правники віддають перевагу поняттю «комп'ютерна злочинність» через превалювання досліджень у криміналістичній або процесуальній галузях. Тлумачний словник Oxford English Dictionary префікс «cyber-» визначає як частину слова та означає відношення до інформаційних технологій, мережі Інтернет, віртуальної реальності. Таким чином, «cybercrime» – це злочинність, пов'язана як з використанням комп'ютерів, так і використанням інформаційних технологій і

глобальних мереж. Що стосується терміна «computer crime», то він відноситься тільки до злочинів, що вчиняються проти комп'ютерів або комп'ютерних даних [1, с. 227-229].

Злочинність у IT сфері спростилась із введенням на простори мережі Інтернет децентралізованих віртуальних рипто валют. Найвідоміші з них: Bitcoin, Ethereum, Bitcoin Cash, Ripple, Litecoin, NEM, Dash, ІОТА, Monero, Ethereum Classic. Криптовалюта впровадилась, як один із видів платіжних засобів. Рух таких електронних грошей практично неможливо відслідкувати, чим все частіше користуються злочинні угруповання з метою проведення незаконних валютних операцій та відмивання грошей здобутих злочинним шляхом. В ряді країн вже заборонено проведення окремих операцій із використанням рипто валют на законодавчому рівні (Індія, Індонезія, Китай, Росія, Тайланд та ін.).

Чим більше розвиваються інформаційно-комунікаційні технології тим більша небезпека для громадян. Так наприклад за інформацією яка була опублікована на офіційному сайті українського ділового журналу експерт, кіберзлочинці, які зламали сайт головного федерального агентства США, викрали більш цінну інформацію, ніж спочатку передбачалося. Зокрема, мова йде про відбитки пальців 5,6 млн. осіб. Підозрюються не тільки приватні особи, але і ті, хто має безпосереднє відношення до підрозділів Міністерства оборони Китаю [3].

14 липня 2020 року із прийняттям Закону України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» в Україні було легалізовано гральний бізнес. Даним законом зокрема регулюється організація та проведення азартних ігор в мережі Інтернет. Таким чином ставки на спорт легалізовано, але *ри. 369-3 Кримінального кодексу України* передбачено кримінальну відповідальність за порушення заборони розміщення ставок на спорт, пов'язаних з маніпулюванням офіційним спортивним змаганням з одержанням в результаті цього неправомірної вигоди.

Згідно Єдиного звіту про кримінальні правопорушення по державі Генеральної прокуратури України, у період з 2015 по 2020 рік (час існування *ри. 369-3 КК України*) зареєстровано тільки 7 кримінальних проваджень, і двом особам вручено повідомлення про підозру. Відомості про засуджених осіб взагалі відсутні. Під час інтерв'ювання слідчих Національної поліції України було виявлено, що на сьогодні існує надвисокий рівень латентності злочинів передбачених *ри. 369-3 КК України* та проблеми застосування доказової бази в судових органах.

23 травня 2018 року під час проведення огляду мобільного телефонного апарату «Iphone 7+», який належить професійному футболісту, правоохоронцям було зафіксовано відомості, які свідчать про здійснення останнім протиправного впливу на результати офіційних спортивних змагань з метою отримання від цього злочинного прибутку, зокрема його переписка з іншими особами щодо ведення футбольної гри, інформація про наявність у нього рипто на сайті міжнародної букмекерської компанії, яка здійснює діяль-

ність у світі прийняття ставок про результати спортивних матчів, фотокопії документів інших осіб, про яких у сторони обвинувачення є ґрунтовна інформація стосовно їх причетності до злочинної діяльності тощо [3].

Злочини у сфері корупції та шахрайства характеризуються інтелектуальною складовою з боку злочинців. Адже згідно статистики засуджені за дані категорії злочинів в більшій кількості особи з вищою освітою. До даних злочинів досить професійно готуються, а тому ускладнюється їх розкриття з боку правоохоронців. Тому причиною також є недостатнє фінансування та розвиток матеріально-технічної бази правоохоронних органів. Що унеможливує дослідження руху віртуальних рипто валют до гаманців злочинців, і в результаті відсутність доказової бази.

З вище викладеного можемо дійти до висновку, що в сучасних умовах розвитку інформаційно-комунікаційних технологій держава не встигає забезпечувати необхідний рівень безпеки віртуального простору. Тому, ми і можемо побачити чисельні хакерські атаки та відсутність засуджених за протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань. В подальшому вважаєм актуальним продовження наукового дослідження в напрямку попередження протиправного впливу на результати офіційних спортивних змагань в мережі Інтернет.

1. Шапочка С.В. Щодо поняття шахрайства, що вчиняється з використанням комп'ютерних мереж (кібершахрайства). *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2015. № 1(4). С. 221-232.

2. Хакерські атаки на урядові портали США почастишали. URL : <http://www.expert.ua/novosti/0/604-wsj—hakerskie-ataki-na-pravitelstvennie-portali-ssha-uchastilis/> (дата звернення: 17.11.2020).

3. Матеріали Єдиного державного реєстру судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/77778637> (дата звернення: 17.11.2020).

Наукове видання

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРИЙОМІВ РУКОПАШНОГО
БОЮ ПРИ СИЛОВОМУ ЗАТРИМАННІ ТА ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ
НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

Матеріали круглого столу

(5 лютого 2021 року, Дніпропетровський
державний університет внутрішніх справ)

Відповідальний за випуск – *Віктор БОГУСЛАВСЬКИЙ*
Редактор, оригінал-макет, дизайн – *Андрій САМОТУГА*

Підп. до друку 25.02.2021 р. Формат 60x84/16. Гарнітура – Times.
Друк трафаретний (RISO), цифровий. Папір офісний. Ум.-друк. арк. 8,75. Тираж 100 прим.

Надруковано у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ
49000, м. Дніпро, просп. Гагаріна, 26, rvv_vonr@dduvs.in.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6054 від 28.02.2018